

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Факультет суспільних і прикладних наук
Кафедра управління та адміністрування

на правах рукопису

УДК 336.71

Куца Анастасія Дмитрівна

**ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ВИДІВ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ І
ПОСЛУГ ТА ЇХ РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ДОХОДІВ БАНКУ**

Спеціальність 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування»

Наукова робота на здобуття кваліфікації магістра

Науковий керівник:
к.е.н., доц. Гребенюк Н.В.

2023 рік

ЗВО «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**Факультет суспільних і прикладних наук****Кафедра управління та адміністрування**

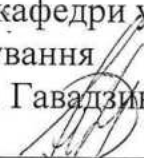
Освітній ступінь: «магістр»

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

завідувач кафедри управління та
адміністрування

к.е.н., доц. Гавадзин Н.О.

«22» 09 2022 р.**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ**Куці Анастасії Дмитрівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Впровадження нових видів банківських продуктів і послуг та їх роль у формуванні доходів банку

Керівник роботи к.е.н., доц. Гребенюк Надія Василівна

затверджені наказом ректора університету від «20» вересня 2022 року № 129/1-НВ

2. Строк подання студентом роботи 03.02.2022 р.

3. Вихідні дані до роботи нормативно-правові документи, методики, результати досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених, звітні та поточні дані АТ КБ «ПУМБ», матеріали наукових конференцій, навчальна та періодична література, інформація інтернет-джерел, план кваліфікаційної роботи.

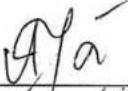
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) 1. Основи впровадження нових видів банківських продуктів і послуг в сучасних умовах. 2. Аналіз банківських продуктів і послуг у діяльності АТ КБ «ПУМБ» та їх вплив на формування доходів банку. 3. Перспективи впровадження нових банківських продуктів і послуг.

5. Перелік графічного матеріалу: рисунки, діаграми, таблиці6. Дата видачі завдання 22.09.2022 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Визначення тематики, уточнення плану роботи, оформлення та затвердження завдання	22.09.2022	виконано
2	Опрацювання літературних джерел, нормативних документів, збір та обробка статистичних, звітних даних, проведення розрахунків та аналізу	27.09.2022	виконано
3	Написання розділу 1. Теоретико-методичні основи впровадження нових видів банківських продуктів і послуг в умовах воєнної економіки	12.10.2022	виконано
4	Написання розділу 2. Аналіз банківських продуктів і послуг у діяльності комерційного банку на прикладі АТ «ПУМБ»	09.11.2022	виконано
5	Написання розділу 3. Перспективи впровадження банківських нових продуктів і послуг в практиці діяльності комерційного банку	30.11.2022	виконано
6	Підготовка висновків	07.12.2022	виконано
7	Написання вступу	07.12.2022	виконано
8	Попередній захист	14.12.2022	виконано
9	Повне остаточне оформлення і подання кваліфікаційної роботи на кафедру, реєстрація	03.02.2023	виконано

Студент

 _____
 (підпис)

Куца А.Д.
 (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

 _____
 (підпис)

Гребенюк Н.В.
 (прізвище та ініціали)

Анотація

Магістерська робота присвячена детальному вивченню та аналізу особливостей впровадження нових продуктів і послуг в діяльність банківських установ у сучасних обставинах та їх роль у формуванні доходів банків.

Об'єктом дослідження виступають нові банківські продукти й послуги та їх вплив на формування доходів КБ АТ «ПУМБ».

В роботі використано інформаційні матеріали наукових досліджень в сфері банківської діяльності, дані статистики, законодавчі та нормативні документи з питань регулювання банківського сектора, економічні показники КБ АТ «ПУМБ» тощо.

Опрацьовано найбільш актуальну банківську інновацію, яка сьогодні застосовується в світі: «багатоканальна діяльність», що передбачає поєднання традиційних і нових технологій.

Робота завершується висновками, які узагальнюють проведені дослідження, а також пропозиціями теоретичного, методологічного та науково-прикладного спрямування.

Ключові слова: банк, банківські послуги, банківські продукти, банкінг, доходи, аналіз.

ANNOTATION

The master's thesis is devoted to a detailed study and analysis of the peculiarities of the introduction of new products and services in the activities of banking institutions in modern circumstances and their role in the formation of bank revenues.

The object of the study is new banking products and services and their impact on the formation of income of the CB JSC “FUIB”.

The study uses information materials of scientific research in the field of banking, statistics, legislative and regulatory documents on banking sector regulation, economic indicators of the CB JSC “FUIB”, etc.

The most relevant banking innovation, which is currently used in the world, is analyzed: “multichannel activity”, which involves a combination of traditional and new technologies.

The paper concludes with conclusions summarizing the conducted research, as well as proposals for theoretical, methodological and scientific and applied directions.

Keywords: bank, banking services, banking products, banking, income, analysis.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ВИДІВ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ І ПОСЛУГ В УМОВАХ ВОЄННОЇ ЕКОНОМІКИ	7
1.1 Особливості функціонування банківського сектору в умовах воєнного стану	7
1.2. Характеристика новітніх банківських продуктів і послуг	18
1.3. Методологічні засади у формуванні нових інноваційних продуктів	27
Висновки до розділу 1	32
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ І ПОСЛУГ У ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ НА ПРИКЛАДІ АТ «ПУМБ»	34
2.1. Характеристика та особливості комерційної діяльності АТ «ПУМБ»	34
2.2. Аналіз основних фінансових показників АТ «ПУМБ»	44
2.3. Аналіз використання інноваційних продуктів у банківській діяльності	53
Висновки до розділу 2	61
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ БАНКІВСЬКИХ НОВИХ ПРОДУКТІВ І ПОСЛУГ У ПРАКТИЦІ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	64
3.1. Нові технології та їх можливість застосування у банківській діяльності	64
3.2. Особливості впровадження нових продуктів та послуг у комерційному банку АТ «ПУМБ» та їх вплив на його доходи	71
Висновки до розділу 3	82
ВИСНОВКИ	85
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	89
ДОДАТКИ	97

ВСТУП

Актуальність теми. Війна в Україні суттєво змінила економічну структуру держави. В результаті, банківська система та ринок банківських послуг зіткнулися з багатьма проблемами, а саме: стрімке зростання інфляції; тиск на національну валюту через погіршення платіжного балансу; масовий характер настання збитків населення та бізнесу в результаті воєнних дій; скорочення доступу до фінансових послуг, засобів платежу (готівка, безготівкові платежі) на територіях, що постраждали від бойових дій або тимчасово окуповані, тощо.

В зв'язку з чим в Україні започатковано ряд реформ і обмежень, де серед першочергових завдань на рику капіталів та банківських послуг виник виклик із забезпечення фінансової стійкості національної банківської системи. Національним банком України було проведено ряд першочергових регулювань, які стосуються зняття готівки з рахунків клієнтів, обмеження стосовно видачі готівкових коштів в іноземній валюті, офіційного курсу, тощо.

В силу вимог комерційні банки, з метою оптимізації внутрішніх процесів, почали перегляд наявних банківських продуктів і послуг та можливість їх адаптації до вимог часу і впровадження потрібних інновацій. Без створення дієвого інструментарію банківської системи в державі, фінансова політика носить формальний, невизначений характер. На сьогоднішній день на науковому рівні так і в системі державного управління здійснюється розроблення національних методик розвитку банківської системи продуктів і послуг в умовах війни та пост воєнній економіці. Тому актуальність даної теми не викликає сумнівів.

Серед сучасних наукових досліджень можемо виділити праці наступних дослідників, таких як: А. Гулей [10], Н. Гребенюк [8], М. Дибя [11], О. Криклій [25], С. Козьмено, В. Куйбіда [27], М. Тарасюк [54], Т. Медвідь, О. Рац [43], С. Рекіянова, Н. Нагайчук, О. Пожар, Н. Прокопенко, В. Мирончук, І. Шепель

та ін. Однак, в силу зміни обставин у банківській системі через ведення воєнного стану дані дослідження потребують вдосконалення і більш детального вивчення.

Метою дослідження є вивчення особливостей впровадження нових продуктів і послуг в діяльність банківських установ у сучасних обставинах та їх роль у формуванні доходів банків.

Основними завданнями даного наукового дослідження є:

- особливості функціонування банківського сектору в умовах воєнної та післявоєнної економіки, можливість впровадження нових банківських продуктів та їх ролі у формуванні доходів банку;
- види новітніх банківських продуктів і послуг;
- характеристика та особливості діяльності АТ «ПУМБ»;
- оцінка портфелю банківських продуктів КБ;
- розгляд політики КБ АТ «ПУМБ» щодо впровадження нових продуктів у та їх вплив на його доходи банку;
- узагальнення механізмів впровадження інноваційних продуктів.

Об'єктом дослідження виступають нові банківські продукти й послуги та їх вплив на формування доходів комерційного банку.

Предметом дослідження є процеси впровадження нових продуктів і послуг в комерційній діяльності КБ АТ «ПУМБ» та їх вплив на прибуток банку.

Методи дослідження. У роботі нами було використані загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, серед яких: діалектичний метод, статичний метод, формально-логічний, метод системного аналізу, формально-логічний, функціональний метод та інші.

Інформаційною базою послуговували матеріали наукових досліджень в сфері банківської діяльності, дані статистики, законодавчі та нормативні документи з питань регулювання банківського сектора, економічні показники КБ АТ «ПУМБ» тощо.

Наукова новизна роботи полягає у дослідженні сучасної банківської системи із врахуванням воєнного стану у впровадженні нових інноваційних продуктів і послуг у діяльності банківської установи КБ АТ «ПУМБ».

Практичне значення роботи полягає в тому, що основні результати виконання даної наукової роботи можуть бути практично впровадженні в діяльність комерційного банку АТ «ПУМБ» в аспекті розробки та просування нових інноваційних банківських продуктів, що стимулюватиме зростання доходів комерційної діяльності банківської установи.

Апробація основних результатів дослідження. Основні результати дослідження були висвітлені у доповіді на тему: «Особливості впровадження нових видів банківських продуктів і послуг під час воєнного стану», яка була представлена на X студентському науковому симпозіуму «Співдружність наук: архітектура, економіка, право», за результатами наукового заходу опубліковано збірник тез доповідей [9].

Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг кваліфікаційної роботи викладено на 115 сторінках комп'ютерного тексту, в тому числі основна частина роботи на 94 сторінці. Робота містить 12 таблиць, 21 рисуноків, 19 додатків. Список використаних джерел містить 71 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ВИДІВ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ І ПОСЛУГ В УМОВАХ ВОЄННОЇ ЕКОНОМІКИ

1.1 Особливості функціонування банківського сектору в умовах воєнного стану

Війна в Україні та повномасштабне вторгнення російських військ зруйнувало певні сфери економіки та суттєво вплинули на національну банківську систему. Треба відзначити, що банківський сектор частково перед повномасштабним вторгненням зазнав коректування, оскільки регулятором впродовж попередніх років під час карантинних обмежень, пов'язаних із пандемією COVID-19 було проведено певні заходи, які є необхідними і при військовій агресії.

Спробуємо проаналізувати події, що докорінно вплинули на зміну державної політики і стан фінансових ринків України. 04 жовтня 2022 року офіційно президент російської федерації визнав анексію частин Донецької, Луганської, Херсонської та Запорізької областей підписавши відповідний закон РФ. 21 лютого 2022 року росією окуповані території України, а саме Донецьку та Луганську області визнано окремими республіками. 24 лютого 2022 року розпочате військовими силами рф повномасштабне вторгнення на територію України.

Як наслідок руйнування інфраструктури, переміщення великої кількості людей та значне порушення економічної діяльності держави. Згідно офіційної заяви Міністерства економіки України [32] за підсумками 2022 року падіння ВВП оцінюється на рівні 30,4 %. При цьому за 2021 рік курс гривні до долару США (згідно офіційного курсу НБУ) на 01.01.2021 року з 28,276 грн. за дол. США змінився на 27, 2077 грн. на 31.12.2021 року, а за 2022 рік станом на 01.01.2022 року з 27,2782 грн. за дол. США до 36,5686 грн. на 31.12.2022 року. Протягом 2021 року облікова ставка була підвищена з 6% до 9%, а з 21 січня 2022 року 10% , з 03 червня 2022 року сягнула 25% [2].

З часу вторгнення Національним Банком України здійснено ряд заходів, серед яких обмеження міжнародних виплат в іноземній валюті, проведена фіксація офіційного курсу, так 21.07.2022 року Національний банк України встановив курс гривні до долара США до 36,5686 грн/дол США.

Так, Постановою Правління Національного банку України № 18 від 24.02.2022 «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» було проведено ряд першочергових регулювань, які стосуються зняття готівки з рахунків клієнтів, обмеження стосовно видачі готівкових коштів в іноземній валюті, офіційного курсу, тощо.

Зокрема, НБУ заборонив P2P перекази з гривневих платіжних карток українських банків на картки іноземних банків. Національним Банком України проведено регулювання облікової ставки спочатку на рівні 10%, а потім її підвищення до 25%. Протягом військового вторгнення український уряд продовжує обслуговування зовнішнього боргу. Україна отримує фінансування і донорські внески від міжнародних організацій. Станом на жовтень 2022 року фінансова допомога під час війни склала 22.6 мільярдів доларів США [56].

Кабінетом Міністрів України запроваджено нульові квоти на експорт срібла і золота (крім банківських металів), кухонної солі, гречки, паливної деревини та мазуту. Експорт газу заборонений. Окремі операції з експорту, а саме м'яса великої рогатої худоби (тварин), курей, яєць, жита, вівса, проса та цукру, мінеральних добрив можна здійснювати на умовах ліцензування. Верховною радою України Законом України № 2120-IX від 15 березня 2022 року внесені зміни до податкового законодавства щодо дії окремих норм на період дії воєнного стану.

23 червня 2022 року на саміті у Брюсселі Європейська Рада ухвалила рішення про надання Україні статусу кандидата в Європейський Союз.

27 вересня 2022 року уряд схвалив постанови, які дозволять Україні приєднатися до Конвенцій про процедуру спільного транзиту і спрощення

формальностей у торгівлі товарами (так званий «митний безвіз») з 1 жовтня 2022 року.

Серед ключових викликів банківського сектора, які слід відзначити:

- це погіршення платіжного балансу та тиск на національну валюту;
- це стрімке зростання інфляції;
- це погіршення фінансового стану існуючих та потенційних клієнтів банку;
- масовий характер настання збитків населення та бізнесу в результаті воєнних дій;
- скорочення доступу до фінансових послуг, засобів платежу (готівка або безготівкові відносини) на територіях що постраждали тощо.

Таким чином нові реалії фінансового національного ринкового середовища, вимагають перегляд та впровадження на ринок більш адаптованих банківських продуктів, які б відповідали новітнім викликам та сучасним банківським технологіям.

Розробкою нових банківських продуктів та послуг займаються як самі банківські установи так і спеціалізовані міжнародні банківські лабораторії [64], серед яких можемо виділити:

1. Інноваційний центр PlayRoom Standard Bank, дана структура утворена в ПАР у січня 2015р., основна мета це розробка сучасних банківських технологій і їх впровадження.

2. Лабораторії банку Capital One, дана структура утворена в США в сфоему складі має три лабораторії у Нью-Йорку, Вашингтоні, і Сан-Франциско. Мета розробка нових банківських продуктів та послуг та адаптація їх до цифрових напрямів діяльності.

3. Інноваційна лабораторія Commonwealth Bank, дана структура утворена в Австралії займається розробкою нових продуктів, рішень і сервісів.

4. Інноваційна лабораторія Citi, дана структура утворена в США. Структурно складається з мережі інноваційних центрів, що розташовані в

Сінгапурі, Тель-Авіві, Сан-Франциско, Дубліні і Нью-Йорк де проходить навчання інноваціям банківських співробітників.

5. Інноваційний центр Visa, дана структура утворена у США. Мета розробка інновації у сфері програмного забезпечення.

6. Центр розробки та інновацій Chase Bank, дана структура утворена у США. Мета діяльності розвиток відділень і технологій АТМ, нові способи взаємодії з клієнтами банку.

7. Інноваційний центр BBVA, дана структура утворена в Іспанії. Мета діяльності розробка і впровадження технологічних рішень [64].

В доктрині банківської справи дана тематика неодноразово розглядалася, але із зміною суспільних, історичних та соціальних умов, розвитку банківської системи є актуальною.

Оскільки предметом дослідження нашої роботи є нова банківська послуга або новий банківський продукт спробуємо дати визначення цим поняттям.

У економічній літературі подано визначення до якого банківські послуги – це сукупність спрямованих на задоволення потреб інших осіб і здійснюваних із метою отримання прибутку, виключне право на здійснення яких надається кредитним організаціям [55].

Поняття «банківський продукт» трактується як визначений спосіб, яким банк надає свої послуги, конкретне втілення банківської послуги, наділене певними значеннями ринкових параметрів: ціни, якості, додаткового сервісу, термінів та інших умов надання [57]

Теоретичною основою сфери впровадження нових видів банківських продуктів і послуг є економічні дослідження з приводу банківських інновацій. Визначення банківської інновації слід розглядати із загального економічного поняття «інновація». Законом України «Про інноваційну діяльність» даний термін визначається, як: «новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-

технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери» [38].

В науковій літературі є декілька поглядів стосовно поняття інновацій (таблиця 1.1.)

Таблиця 1.1.

Підходи до розуміння поняття інновація

№ з/п	Автор	теоретична позиція
1	О. Дзюблюка [4, с.184]	...будь- який новий підхід у результаті чого інноватор і його компанія отримують переваги перед конкурентами
2		продукт творчої праці, що має завершений вигляд товару, готового до застосування та поширенню на ринку
3	В.Міщенко [5, с.202]	це цілеспрямований процес ефективної реалізації прогресивного нововведення, орієнтований на кінцевий результат - інтенсифікацію тієї сфери людської діяльності, в якій це нововведення використовується
4	Й. Шумпетера [54, с.100]	нове, тобто ще невідоме у сфері споживання блага або нова якість відомого блага; новий, більш ефективний метод виробництва відомої продукції; відкриття нових можливостей збуту відомої продукції; відкриття нових джерел сировини або виробництва напівфабрикатів; реорганізація виробництва, що призводить до підриву якоїсь монополії, що встановилася у ньому

При проведенному аналізі, можемо зазначити, що інновації можуть визначатися як певний результат так і як процес.

Реалізація інноваційної політики банківським установам допомагає залучити нових клієнтів, розробити альтернативні напрямки обслуговування, підвищити рівень конкурентоспроможності, зменшити витрати на утримання персоналу, відділень, банкоматів тощо. Виходячи із загального розуміння інновацій - інновації у банківській діяльності можемо розглядати у декількох напрямках, а саме: продуктові інновації; процесні інновації; маркетингові інновації; технологічні інновації; управлінські інновації, тощо.

Таким чином, банківські інновації можна характеризувати у вузькому та широкому розумінні цього поняття. У вузькому розумінні на думку Баланова

І.Т. це реалізований у формі нового банківського продукту чи операції кінцевий продукт інноваційної діяльності [3, с.95]. При цьому таке розуміння не охоплює напрям удосконалення технологій.

Взявши до уваги такий момент, що на фінансовому ринку є широкий спектр банківських послуг та продуктів О.І. Лаврушин зазначає, що банківську інновацію слід розглядати як поєднання інноваційних технологій у діяльності банку, які синтетично поєднують сприятливі умови формування і розміщення ресурсного потенціалу за допомогою нововведень для отримання додаткових доходів, а клієнтам в отриманні прибутку [24, с.119]. Це визначення охоплює обидва напрями інновацій (банківські продукти та послуги і технології). Інший науковець Кривич Я.М. стверджує, що «інновації» може бути застосовано до будь-яких нововведень у банку, які дають позитивний економічний або стратегічний ефект (збільшення частки ринку, приріст клієнтської бази, скорочення витрат тощо).

Нові види банківських продуктів і послуг Меда Н.С. [31, с.197] характеризує як кінцевий результат процесу інновації.

Таким чином банківську інновацію можемо охарактеризувати як завершальний результат у вигляді нового вдосконаленого продукту або послуги, у результаті чого зростає ефективність діяльності банку та поліпшується задоволення потреб клієнтів.

Через систему впровадження нових видів банківських продуктів і послуг можемо виокремити різні віхи розвитку банківської системи, як приклад розрахункові операції (див табл. 1.2.).

Таблиця 1.2.

Генезис розвитку
ринку банківських операцій із врахуванням нових продуктів і послуг

№ з/п	Час запровадження	Категорія	Вид продукту або послуги
1	1958	Споживче кредитування	Банківські кредитні картки
2	Середина 1960-х	Строкові депозити	Євродоларові депозити
3	1969	Строкові депозити	Депозитні сертифікати
4	1972-1980	Поточні рахунки	Поточний рахунок 3

			нарахуванням процентів
5	1974	Кредитні карти	«Інтелектуальна» (чипована) карта
6	Середина 1970-х	Міжнародне кредитування	Синдиковані кредити
7	1975	Ощадні рахунки	Індивідуальні пенсійні рахунки (IRA)
8	1978	Міжнародне банківське обслуговування	Федеральна корпорація міжнародних банківських корпорацій
9	Початок 1980-х	Іпотечне кредитування	Плаваюча процентна ставка
10	Початок 1980-х	Комерційне кредитування	Поглинання з високою часткою позичкових коштів (високим левериджем) (LBO)
11	1981	Міжнародне банківське обслуговування	Міжнародні банківські інструменти (IBF)
12	1982	Рахунки і заощадження	Депозитні рахунки грошового ринку (MMDA)
13	Середина 1980-х	Споживче кредитування	Кредитні лінії, що забезпечені сплаченою часткою будинку позичальника
14	Середина 1980-х	Ризик-менеджмент	Похідні інструменти позабіржового ринку
15	Кінець 1990-х і по сьогоднішній час	Управління активами споживачів	Взаємні фонди

Національна банківська система здебільшого розвивалася за допомогою запозичень інновацій у міжнародній практиці. Одночасно треба звернути увагу на те, що банківські інновації, як особливий різновид нових видів банківських продуктів і послуг в окремих випадках можуть реалізовуватися банками за наявності спеціального дозволу (ліцензії, сертифіката).

Також слід зазначити, що ця сфера має носити значний вплив на результати банківської діяльності. При успішній системі банківської інновації вона перетворюється на масове явище і стає традиційним елементом банківської системи. Тому слід відміти, що нові банківські продукти та нові операції, що запроваджуються конкретним комерційним банком не завжди можуть бути банківською інновацією, оскільки вже давно використовуються іншими банками. Також до банківських інновацій не треба відносити незначні зміни, що не впливають на розвиток банківської сфери.

Враховуючи загальні характеристики та особливості інновацій в сфері операційної діяльності, можемо виокремити базову особливість банківської інновації, а саме, вона має включати дійсно новий продукт або послугу; якщо це іноземна банківська інновація то вона має вперше з'явитися на національному банківському ринку.

Серед факторів державної фінансової політики, які передбачають необхідність введення банківських інновацій багато авторів зазначають наступні [13, с.98]:

1) банківські інновації сприяють як у короткостроковій, так і в довготерміновій перспективі росту банківських продуктів;

2) відкриваються можливість у залученні додаткового капіталу за рахунок впровадження інноваційних продуктів, створення більш високої якості обслуговування, що покращить конкурентне банківське середовище;

3) знижуються витрати на виконання певних операцій із одночасним поліпшенням якості обслуговування;

4) дотримання банківськими установами вимог національного регулювання банківської діяльності;

5) маркетингова діяльність з підтримування іміджу сучасного динамічного суб'єкту банківських відносин, який реагує на зміни в потребах клієнтів, розв'язанні фінансових проблем, тощо;

6) віддзеркалення суспільних відносин, а саме зміни у способі життя людей, цифровізація і як наслідок автоматизація банківських операцій, утворення нових інформаційних та комунікаційних технологій.

Проведення військових дій на території України прискорює процеси застосування інновацій в банківській діяльності. Особливий вплив на ці процеси отримала диджиталізація. Тому аналіз факторів впливу на нові продукти та банківські послуги є актуальним як з теоретичної, так і практичної точок зору.

Дибя М.І. та Осадчий Є.С. під час аналізу зарубіжного досвіду банківських систем [11, с.100] виділяють декілька напрямків за інформаційною складовою застосування нових банківських продуктів та послуг (рис.1.1.).

Таким чином диджиталізація економіки згідно національної проголошеної програми розвитку країни активно впроваджується у банківську сферу у вигляді нових банківських продуктів і послуг. Багато хто з економістів вважає про можливість змінити структуру майже всіх видів бізнесу саме за допомогою цього напрямку, що надасть можливість покращити обслуговування клієнтів, а банкам - підняти свій рейтинг.

В структурі органів уряду утворений спеціальний центральний орган виконавчої влади – Міністерство цифрової трансформації України. Серед основних завдань Міністерства є цифровізація, цифровий розвиток економіки та цифрових інновацій і технологій, розвитку інформаційного суспільства [39].

До повномасштабного вторгнення Російської федерації Україна налічувала згідно Internet World Stats, на січень 2022 р. – 31,10 млн інтернет користувачів, що становить 71,8 % від загальної кількості користувачів. Середня швидкість мобільного інтернету становила 27,26 Мбіт/с, середня швидкість фіксованого підключення до інтернету: 51, Мбіт/с [63].

Це був досить хороший результат, але враховуючи воєнні дії та руйнування, які зазнала інфраструктура України, можемо констатувати про зменшення на даний час цього показника.

НАПРЯМКИ ЗАСТОСУВАННЯ НОВИХ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ ТА ПОСЛУГ:

- ▼ 1) «багатоканальна діяльність» при поєднанні нових і традиційних технологій і інструментів: самообслуговування, дистанційне обслуговування, використання Інтернету, індивідуальні консультації, телефонні центри;
- ▼ 2) віртуальні банківські й фінансові технології: управління банківським рахунком, готівкові розрахунки, електронний підпис, укладення договорів, фінансові організації (біржі, банки);
- ▼ 3) розгалуження й організаційне розділення банку на три елементи: поширення послуг, виробнича частина і портфельний банк, оптимізація банківської мережі: сегментація, зміни у філіях і філіальній мережі;
- ▼ 4) комплексне використання нових інформаційних і комунікаційних технологій для електронного і змішаного (традиційного і нового) маркетингу (клієнт сам вибирає форму обслуговування);
- ▼ 5) нові банківські продукти (послуги) на базі нових технологій, нові автомати самообслуговування (моно- і багатофункціональні, інформаційні)

Рис. 1.1. Напрямки застосування нових банківських продуктів та послуг за інформаційною складовою

Таким чином за допомогою мережі Інтернет здебільшого формується на даний час банківська інновація. Тому відстеження зв'язку інновацій та електронних ресурсів є логічним.

Треба відмітити статистичні дані стосовно використання інтернету за типом доступу користувачів. Ці дані показують на значну кількість користувачів всесвітньої мережі через домашні ноутбуки - 49%, смартфони -

42%, стаціонарні домашні комп'ютери - 40% та планшети - 16%. Однак в силу значних руйнувань в зв'язку із воєнними діями тенденція до збільшення в частині використання смартфонів та планшетів.

Із поширенням смартфонів банківській діяльності здійснюється перегляд системи послуг і з кожним роком все більше залучається клієнтів за допомогою мобільного банкінгу. В деяких країнах із розвитом системою мобільного банкінгу телефон витісняє пластикову картку як засіб платежу. Це змогли досягти тому, що були впровадженні банківські інновації в частині ідентифікації клієнта, що проводиться за допомогою NFC-чипів. За допомогою цього телефонного банкінгу проводяться: контроль за залишком на рахунку, різного роду платежі, перекази коштів, кредити однієї фізичної особи іншій тощо. Існує ймовірність проведення операції без смартфона, прив'язавши NFC-мітку банківської картки до NFC- кільця.

Аналізуючи рівень безпеки, таких банківських операцій треба відмітити, що на думку експертів, вони є більш безпечнішими ніж операції банківськими картами. Зараз в Україні відбувається активне впровадження системи смарт банкінг. На рівні уряду прийнято ряд програм, які передбачають не тільки активний смарт банкіг, але і залучення громадян до системи управління як на державному так і на муніципальних рівнях. Потреба в паперових носіях для ідентифікації особи (паспорт, прав, диплом) поступово відмирає, оскільки дані дії можуть проводитися за допомогою мобільних пристроїв, при наявності на них відповідного програмного забезпечення.

На жаль Україна не досягла на даний час необхідного рівня Інтернет користування в банківському секторі, дану обставину також констатують багато експертів, а саме з приводу використання Інтернету та мобільного зв'язку проводились дослідження консалтингової компанії McKinsey&Company. Згідно отриманих висновків лише 9% роздрібних клієнтів користуються Інтернет-банком, а мобільним банком -3%. [27].

Відповідно до офіційної статистики поданої Eurostat, в 2019 близько 68 % європейців використовують Інтернет-банкінг [67]. При цьому даний показник має тенденцію до зростання. Так наприклад, якщо взяти показник 2007 р. він становив 25%. Вікова категорія клієнтів інтернет банкінгу вік від 25 до 48 років [67].

Найбільшого застосування серед країн-членів ЄС, що використовують Інтернет-банкінг це Данії – рівень користувачів досягає до 90% (вік від 16 до 74 років) на другому місці Нідерланди 89%, країни Північної Європи – Фінляндія - 87% і Швеція 86% [1].

1.2. Характеристика новітніх банківських продуктів і послуг

Для більш детального аналізу можливостей використання новітніх банківських продуктів та послуг, ми маємо провести їх класифікацію. У сучасній доктрині банківської діяльності на підставі різних ознак проводять класифікація інновацій по групах. Одним із найбільш поширених це проведення поділу із використанням різних цілей. Так, нові послуги ми можемо поділити на ті що використовуються для розвитку грошового ринку, ті що використовуються з управління готівкою, також виділяють послуги у традиційних сегментах ринку позичкових капіталів. Таким чином інноваційна банківська діяльність за своїм змістом відображає найбільші властивості окремих продуктів і послуг.

Характеризуючи зміст інноваційної банківської діяльності багатьма авторами звертається увага на такі ознаки, які можуть використовуватися з різним ступенем деталізації (див рис. 1.2.), також ці характеристики ми можемо прослідкувати і в ряді нормативних актів, як приклад можемо привести Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» [40] де так само проводяться аналогічні класифікації

Рис. 1.2. Класифікація банківських інновацій із використанням деталізації

Як ми вже зазначали у термінологічному визначенні поняття банківська інновація є дещо ширше ніж поняття новий банківський продукт, оскільки банківський продукт відноситься до різновиду банківських інновацій.

Даючи визначення поняттю «новий банківський продукт» треба відмітити, що це результат банківської діяльності, який банк презентує у вигляді нового товару, що надходить на фінансовий ринок для продажу клієнтам. Залежно від напрямів банківської інноваційної діяльності слід виділяти (див табл. 1).

Таблиця 1.1.

Види банківських інновацій

№ з/п	Види	Порядок проведення
1.	інновації, які забезпечують підвищення ефективності банківської діяльності	спрямовані на створення умов для зниження собівартості банківських продуктів за рахунок поліпшення технічної бази, вдосконалення організації банківської діяльності, умов праці, навчання та підвищення кваліфікації персоналу
2.	інновації, орієнтовані на розширення та диверсифікацію банківських послуг	передбачають розширення ресурсної та клієнтської бази, розширення спектра банківських операцій, створення нових структурних підрозділів, здатних забезпечити створення нових видів банківських продуктів
3.	інновації, пов'язані з необхідністю дотримання вимог органів державного регулювання	здійснюються у разі необхідності задовольнити вимоги регулятивних органів у частині створення відповідних умов банківської діяльності.

Банківський продукт поділяють на масовий та індивідуальний, лімітований та не лімітований звідси і банківські інновації ми можемо розділити за сферою застосування (рис 1.3).

Інноваційний банківський продукт на ринку фінансових послуг може представлений у формі майна або майнового права. Відповідно до норм Цивільного кодексу України майно являє собою матеріальний об'єкт власності, наприклад це гроші, монети, мірні злитки золота, цінні папери тощо. Майнове право це суб'єктивні права учасників правовідносин, що означає право володіти, розпоряджатися і користуватися певним майном, а також матеріальні вимоги, які виникають з приводу розподілу і обміну майна. До банківського продукту у формі майнових прав належать такі документи, як договір банківського рахунку, кредитні угоди тощо.

ВИДИ БАНКІВСЬКИХ ІННОВАЦІЙ ЗА СФЕРОЮ ЗАСТОСУВАННЯ

- ▼ Індивідуальний банківський продукт - це одичний продукт, який має чітко визначене коло своїх покупців, тому він випускається у розрахунку на конкретних споживачів.
- ▼ Масовий банківський продукт - це продукт без різко вираженої індивідуальності, випускається у розрахунку на широке коло споживачів та інвесторів.
- ▼ Лімітований банківський продукт - це продукт, обсяг або кількість випуску якого суворо квотується.
- ▼ Нелімітований банківський продукт являє собою продукт, обсяг (кількість) випуску якого не обмежений ніякими квотами.

Рис. 1. 3. Види банківських інновацій за сферою застосування

Банківська інновація, як продукт новий, може проявити себе тільки в процесі його реалізації на фінансовому ринку або всередині банку. При цьому слід враховувати, що до цієї системи слід включати [58, с.20]: новий банківський продукт, який вперше використовується на фінансовому ринку; новий зарубіжний банківський продукт, що використовується та нові фінансові операції.

Багато авторів звертають увагу на поділ нових банківських операцій та послуг за економічним змістом (див рис. 1.4.)

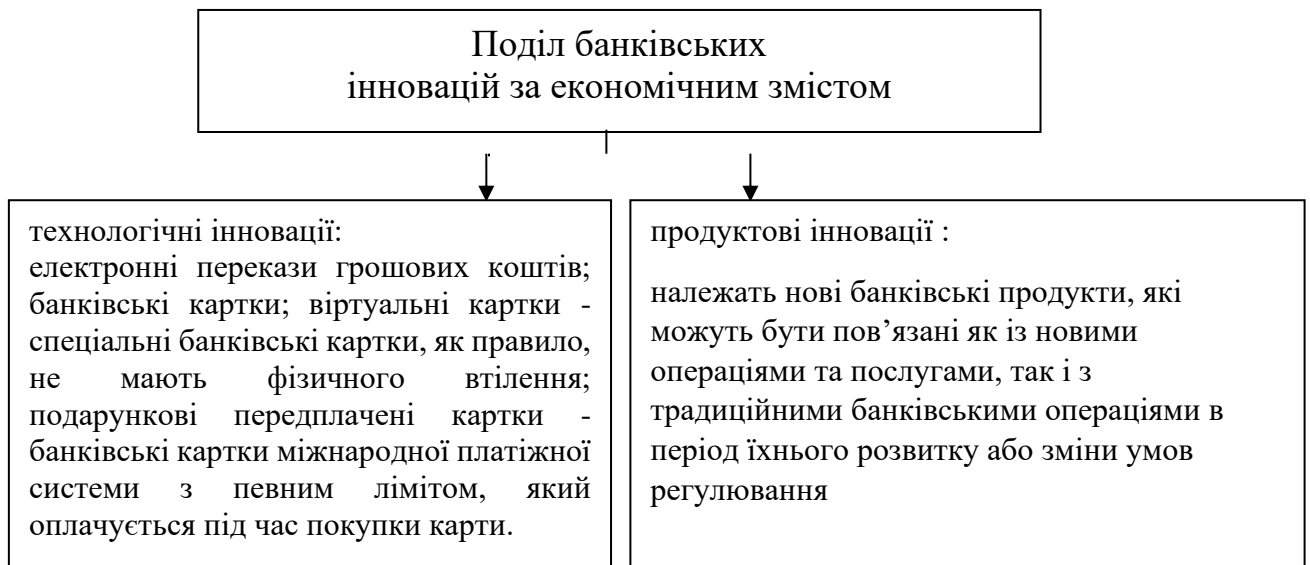

Рис. 1.4. Поділ банківських інновацій за економічним змістом

Також в банківській практиці за формою розрахунків аналітики банківські продукти поділяють (рис. 1.5.)

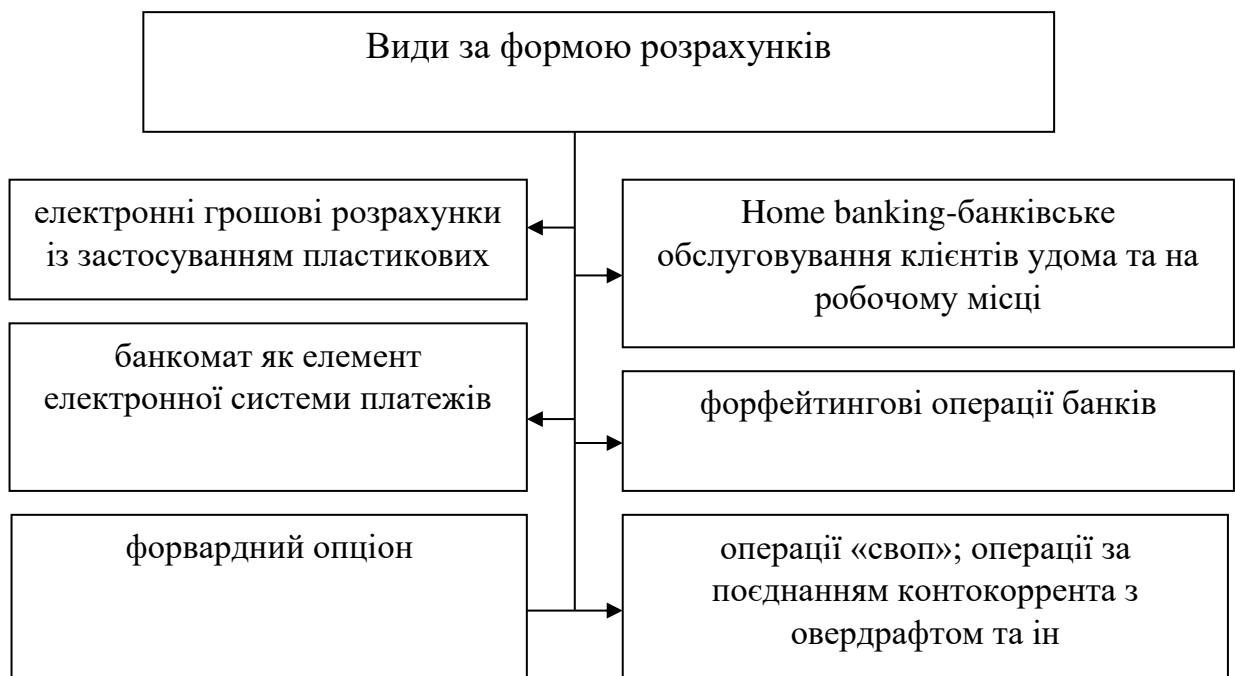

Рис. 1.5. Класифікація за формою розрахунків

Серед найбільш актуальних банківських інновацій, які сьогодні застосовуються в світі слід відмітити наступні: це «багатоканальна діяльність» коли відбувається поєднання традиційних і нових технологій.

Зокрема Рац О.М. [43] у своєму дослідженні банківських інновацій зазначає про необхідність застосування різних за природою фінансових інструментів, серед яких відзначає використання Інтернету із поєднанням самообслуговування і дистанційного обслуговування, також наголошує про функціонування індивідуальних консультацій через використання телефонних центрів.

Також Рац О.М. [43] вказує, що досліджуючи віртуальні банківські і фінансові технології слід зосереджувати увагу на управлінні банківським рахунком, використання готівкових розрахунків та застосування електронного підпису при укладенні договорів із врахуванням особливостей фінансової організації біржі та банків.

Рис. 1.6. Поділ банківських інновацій за потенціалом

При цьому має враховуватися розосередження і організаційне розділення банку на три сегменти: по-перше це поширення послуг та виробнича частина і портфель банку; подругу це оптимізація банківської мережі, яка включає зміни у філіях і філіальній мережі і по-третє це комплексне використання нових інформаційних і комунікаційних технологій [43].

Виходячи із класичного поділу інновацій за потенціалом банківські інновації, можемо поділити на: радикальні, модифікуючі та комбінаторні (архітектурні) інновації (рис. 1.6.).

Радикальні нововведення здебільшого вимагають великих інвестицій та є тривалими у розробленні. Одночасно слід відмітити, що вони мають досить високу цінність, та як запроваджують цілковито нові фінансові інститути. Стосовно модифікуючих інновацій, то вони застосовуються здебільшого у фазах життєвого циклу нововведень і мають на меті поліпшувати характеристики первинних моделей.

Особливо хотілось звернути увагу на модифікуючу інновацію, що може бути застосована у банківській діяльності, яка полягає в удосконаленні умов та технології здійснення базових операцій банків. Серед елементів даного виду, треба відмітити залучення депозитів та надання кредитів. Також можуть застосовуватися комбінаторні (архітектурні) інновації, які в подальшому використовуються при створенні нових продуктів для клієнтів з метою задоволення їхніх індивідуальних потреби. До цього типу інновацій у банківській сфері належать, зокрема, лізинг, структуроване фінансування, елементами якого можуть бути різні форми розміщення акцій компанії, сек'юритизація активів, використання гарантій, викуп акцій за рахунок кредиту, страхового покриття тощо.

Враховуючи розміщення в банківській системі інновацій їх можна також поділити на локальні та системні. Характеризуючи локальні треба відміти, що вони мають місце на певній ділянці роботи, як приклад,

удосконалення технології виконання операцій. Дані інновації не потребують значних витрат та підвищують ефективність однієї двох операцій і здебільшого не справляють помітного впливу на бізнес-процес [62, с.199]. Стосовно системних інновацій то вони здійснюються із перебудовою всього механізму.

В залежності від ситуації на фінансовому ринку та стрегічному плануванні банком можуть здійснюватися стратегічні або реактивні інновації. Перший вид банківських інновацій, як правило має випереджувальний характер і здійснюється при стратегічному плануванні з метою отримання конкурентних переваг. Дані інновації частіше використовуються здебільшого на формування нових потреб споживачів. Реактивні банківські інновації застосовують при непрогнозованих подіях на фінансовому ринку і здебільшого є реакцією на нововведення конкурентів, для утримання ринкових позицій.

На даний час, стосовно банківських інновацій є досить багато досліджень і також багатьма авторами застосовуються і інші класифікації ми в своєму дослідженні спробували навести найбільш застосовані.

Враховуючи сучасні події на території України, також хотілось звернути увагу стосовно класифікації банківських інновацій за ступенем ризику і вибором найбільш оптимального вирішення запропонованого проекту. В даному випадку слід звертати увагу на інноваційну політику банку. Яка має передбачати чітко окреслені умови, мету та критерії здійснення такої діяльності. Також дана політика має базуватися на певних принципах її реалізації, а саме:

- урахування впливу внутрішніх і зовнішніх чинників на основі поточного та перспективного аналізу маркетингової інформації;
- запровадження у банківську практику сучасних технологій;
- безперервності і послідовності;
- збереження і розвитку бази клієнтів банку;

- скорочення термінів розроблення і запровадження банківських продуктів;

- прискорення процесів інтеграції нововведень;

- підвищення доходів банку, його фінансової стійкості, рентабельності активних банківських операцій.

Як вже зазначалося багато банківських відділень через руйнування, або окупацію не можуть забезпечувати роботу материнського банку. Тому сучасна державна політика в сфері здійснення банківських послуг направлена на розвиток альтернативних напрямків. Основними з них є Інтернет- банкінг, фінансові супермаркети, ко-брендінг, банкомати.

На даний час онлайнове обслуговування клієнтів здійснюється майже всіма банківськими установами країни. Серед лідерів таких послуг ПАТ «КБ «Приват-Банк», ПАТ «ПУМБ» та ПАТ «ОТП Банк».

В Україні запрацював POWER BANKING. Дане нововведення передбачає створення за ініціативи НБУ об'єднану мережу відділень банків України, які будуть працювати та надавати необхідні послуги клієнтам навіть під час блекауту.

Мережа POWER BANKING налічує вже понад 1 000 відділень, забезпечених альтернативними джерелами енергії та резервними каналами зв'язку, посиленою інкасацією готівки та додатковим персоналом.

На сьогодні мережа POWER BANKING об'єднує всі 14 системно важливі банки, відділення яких стали основою цієї мережі, та залучає інших учасників банківського ринку [14].

Також в умовах відключення електроенергії НБУ передбачає впроваджувати такі банківські інновації, як

- отримання готівки (в банкоматах чи в касі)
- платежі, переказ коштів (у касі чи в терміналах самообслуговування)
- обмін валют (у разі наявності готівкової валюти у касі)

- консультації менеджерів з фінансових питань
- та інш.

В зв'язку із відкриттям нових можливостей та зміни державної політики на впровадження у фінансову систему нових банківських інновацій, банки почали освоювати нові напрями.

На сучасному етапі розвитку банківських інновацій в Україні є такі популярні напрямки розвитку банківських продуктів: 1) мобільний банкінг; 2) інтернет-банкінг (веб-банкінг); 3) «зона 24»; 4) електронний залишок; 5) POS-термінали в торговельних мережах; 6) QR- банкінг; 7) розумна заправка; 8) Send money; 9) фотокаса.

Комерційні банки почали освоювати свої представництва в торговельних центрах, здійснювати співпрацю із мережами магазинів в частині популяризації власного банківського продукту та створення більш гнучкої системи надання банківських послуг. Виклики часу, зумовили те, що окремі банківські послуги в Україні за підтримки держави почали надаватися перше в світі. Справедливо, також відмітити, що в Україні банки почали освоювати мережу супермаркетів починаючи з 2007 р.

Таким чином сучасна банківська система розвивається не тільки завдяки конкуренції, але і під впливом науково-технічного прогресу, а саме за допомогою нових продуктів та послуг, що може змінити систему надання банківських послуг.

1.3. Методологічні засади у формуванні нових інноваційних продуктів

Впровадження інноваційних продуктів і послуг та оновлення існуючих, як вже зазначалося дає можливість удосконалювати банківську систему та забезпечувати більш захищеність національного ринку фінансових послуг. Тобто новий банківський продукт або послуга - це діяльність, що вперше пропонується на ринку, або є новою для банку при наданні її своїм клієнтам.

Враховуючи складні економічні процеси що відбуваються у державі в зв'язку із російською агресією перед банківською системою України є ряд викликів. На даний час організаційна структура банківського середовища потребує загальних і спеціальних управлінських заходів спрямованих на захист ринку фінансових послуг.

Характеризуючи зазначену діяльність, слід відмітити, що вона має свої особливості. До яких належить: наявність спеціального об'єкту впливу; особливості повноваження, якими наділяються суб'єкти, що здійснюють впровадження управлінських рішень з приводу застосування нових банківських послуг або продуктів; особливості інформаційної складової; необхідністю прийняття рішення на умовах забезпечення економічної та соціальної складової.

Серед пріоритетних напрямків державно-регулятивної діяльності як засобу забезпечення інноваційної політики в сфері банківської діяльності згідно із Стратегією Національного Банку України до 2025 року [50] є задекларовано напрямом «Цифрові фінанси як драйвер цифровізації економіки», що надає можливості для створення необхідних передумов розвитку та впровадження нових продуктів та послуг в банківській діяльності.

Одночасно треба зауважити, що впровадження нового банківського продукту або послуг має відповідати певним стандартам банківської системи та якісним запитам клієнтів, а саме: відповідність існуючим і потенційним запитам споживачів; забезпечення доходів банку; мати вищі якісні параметри продукту на ринку над аналогічними продуктами та відповідність стратегії розвитку банку.

Даючи характеристику методичним засадам організації банківського менеджменту в частині впровадження нового продукту або послуг треба відмітити дві найбільш можливі системи організації компетенцій а саме галузеву або спеціально-визначена (рис 1.7.)

**Спеціально-
визначена
модель**

**Галузева
модель**

В банку функціонує окремий достатньо великий підрозділ, основною функцією якого є розробка нових продуктів. Реалізація нових

В банку функціонують галузеві підрозділи, однією із функцій яких є також розробка і впровадження нових продуктів. Даний підхід отримав найбільше поширення у практичній роботі комерційних банків

Рис. 1.7. Система організації компетенцій в частині впровадження нового продукту або послуг

При цьому організація роботи по впровадженню нових продуктів та послуг має носити методично-обґрунтований характер діяльності. З приводу такої діяльності в доктрині банківської діяльності є окремо обумовлена система управлінської діяльності, що передбачає процес проходження банківської інновації від початкового етапу (пошук ідей і їх відбір) до введення нового продукту та моніторингу ефективності (див. рис. 1.8.)

Перший етап. Попередній аналіз стану ринку, пошук і відбір ідей. Для реалізації зазначеного етапу, аналітиками банку аналізується поточний стан ринку фінансових послуг, та можливі варіанти застосування нових інновацій. Також розглядається стан застосування інновацій іншими банківськими

установами.

Другий етап, передбачає дослідження з приводу економічної ефективності у застосуванні нового продукту, або банківської послуги. При цьому здійснюється аналіз можливих активів банку, які можна залучити до впровадження нового банківського продукту, або послуги. Проводиться розрахунок прямих та накладних витрат і очікуваних доходів, розрахунок чистої приведеної вартості, розрахунок окупності та рентабельності проекту. Під час проведення розрахунку з приводу ефективності нововведення слід розрахувати доходи, що надходять протягом майбутніх періодів з урахуванням дисконтування, тобто можливостей інфляції та інші чинників в майбутньому.

Спробуємо проаналізувати основні етапи впровадження нового банківського продукту або послуги.

Третій етап. Розробка методології впровадження нової банківської послуги. Даний етап передбачає у розробленні локальних нормативних актів з приводу застосування нововведення.

Локальний нормативний акт про банківську інновацію, має передбачати характеристику та визначення цієї інновації, її тип, правовий режим застосування із посиланням на нормативні акти, що регулюють банківську діяльність в Україні, тип потенційного клієнта, порядок надання.

Четвертий етап. Встановлення, цілей, завдання, стандарту якості банківської послуги. Характеризує процес безпосереднього застосування відповідного банківського продукту чи послуги. Стандарт якості подається в технологічній карті послуги. Даний документ (технологічна карта) дає перелік операцій, які складають завершений комплекс процедури надання послуг.

П'ятий етап передбачає розробку маркетингових складових. При визначенні маркетингових складових нового продукту здійснюється аналіз потенційних ринків збуту, сегментування клієнтів та визначення місткості кожного з ринків та сегментів. На цьому етапі визначається рівень конкуренції

на потенційних ринках збуту, визначаються привабливі характеристики нового продукту, здійснюється розробка складових елементів поширення нового банківського продукту, які можуть передбачати продаж продукту за допомогою існуючої мережі, або необхідність створення додаткової мережі, або збільшення потужності наявної мережі.

Рис. 1.8. Модель реалізації нових банківських продуктів та послуг

На цьому ж етапі визначається план доведення інформації до потенційних споживачів, канали поширення інформації про новий продукт, вартість і ефективність їх використання.

Шостий етап, характеризується розрахунку можливістю впливу різних негативних факторів та ризиків за різними критеріями (товарними, ринковими, політичними тощо). Особливу увагу звертається на ринкові критерії, серед яких можемо назвати: стабільність ринків збуту; реальний рівень продажу; відповідність потребам споживача тощо. До економічних критеріїв відносимо показники рентабельності, рівень новизни тощо.

Сьомий етап, передбачає випробування продукту. Для проведення цього етапу слід обрати необхідне середовище його здійснення, яке б відповідало критеріям майбутнього ринку розповсюдження, здійснення пробних продажів та збір інформації про ці продажі; прийняття рішення щодо виведення нововведення на загальний ринок.

Восьмий етап, передбачає найперше здійснення підготовчих робіт із нормативним, технічним та кадровим забезпеченням усіх установ банку для реалізації продукту або послуги та проведення рекламної кампанії.

Дев'ятий етап. Моніторинг життєвого циклу продукту, це збір інформації та аналіз з приводу ефективності використання нововведення та пошук нових ринків збуту. У випадку виявлення недоліків усунення їх.

Висновки до розділу 1

В розділі першому було досліджено теоретико-методологічні засади впровадження нових видів банківських продуктів і послуг в умовах воєнної та післявоєнної національної економіки. На цій основі здійснено спробу сформулювати відповідні теоретичні висновки.

До основних висновків, які отримані в результаті проведеного дослідження, відносимо:

1. Військова агресія російської федерації в Україні суттєво змінила економічну структуру держави. В результаті, банківська система та ринок банківських послуг зіткнулися з багатьма проблемами, а саме: стрімке

зростання інфляції; тиск на національну валюту через погіршення платіжного балансу; масовий характер настання збитків населення та бізнесу в результаті воєнних дій; скорочення доступу до фінансових послуг, засобів платежу (готівка, безготівкові платежі) на територіях, що постраждали від бойових дій або тимчасово окуповані, тощо. В зв'язку з чим в Україні започатковано ряд реформ і обмежень, де серед першочергових завдань на рику капіталів та банківських послуг виник виклик із забезпечення фінансової стійкості національної банківської системи.

2. Теоретичною основою сфери впровадження нових видів банківських продуктів і послуг є економічні дослідження з приводу банківських інновацій. Визначення банківської інновації слід розглядати із загального економічного поняття «інновація». Виходячи із загального розуміння інновацій - інновації у банківській діяльності можемо розглядати у декількох напрямках, а саме: продуктові інновації; процесні інновації; маркетингові інновації; технологічні інновації; управлінські інновації, тощо.

3. В Україні запрацював POWER BANKING. Дане нововведення передбачає створення за ініціативи НБУ об'єднану мережу відділень банків України, які будуть працювати та надавати необхідні послуги клієнтам навіть під час блекауту.

4. До сучасних напрямів банківських послуг і продуктів варто віднести систему дистанційного обслуговування клієнтів із залученням сучасних технологій при поєднанні нових і традиційних інструментів.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ І ПОСЛУГ У ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ НА ПРИКЛАДІ АТ «ПУМБ»

2.1. Характеристика та особливості комерційної діяльності АТ «ПУМБ»

Розглядаючи впровадження нових банківських продуктів і послуг нам необхідно здійснити аналіз сучасної банківської системи. Об'єктом дослідження виступає банківська діяльність на прикладі комерційного банку «ПУМБ». ПУМБ має статус відповідальної особи банківської групи банків з приватним капіталом.

Даний банк був заснований у 1991 році. На даний час АТ «ПУМБ» надається повний спектр банківських послуг. Валютою виміру фінансової звітності ПУМБ, згідно МСФЗ є гривня, а валютою подання – долар США. Організаційна-правова форма банку з 2021 року приватне акціонерне товариство.

Відповідно до діючого статуту банку у новій редакції, яка затверджена рішенням позачергових загальних зборів акціонерів, протоколом №87 від 25.11.2021 року [48] акціонерне товариство «Перший український міжнародний банк» є правонаступником публічного акціонерного товариства «Перший український міжнародний банк», Закритого акціонерного товариства «Перший український міжнародний банк», Закритого акціонерного товариства з іноземними інвестиціями та участю українського капіталу «Перший український Міжнародний банк», Товариства з обмеженою відповідальністю «Перший український Міжнародний банк», Публічного акціонерного товариства «ДОНГОРБАНК», Закритого акціонерного товариства «ДОНГОРБАНК», Донецького акціонерного товариства «Акцептбанк», товариства з обмеженою відповідальністю «Акцептбанк»,

Публічного акціонерного товариства «Банк ренесанс капітал», товариства з обмеженою відповідальністю «Банк ренесанс капітал».

Юридична адреса банку: Україна, 04070, м. Київ, вул. Андріївська, 4. Згідно Статуту банку, банк має право надавати банківські та інші фінансові послуги (крім послуг страхування), а також здійснювати іншу діяльність визначену в статті 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність».

Банківську діяльність АТ «ПУМБ» може здійснювати при наявності відповідної ліцензії. Банк здійснює свою діяльність на ринках капіталу на підставі відповідних ліцензій (додаток 1).

До основних видів банківських послуг, що надаються АТ «ПУМБ» згідно установчих документів належить:

- 1) залучення у вклади (депозити) коштів та банківських металів від необмеженого кола юридичних і фізичних осіб;
- 2) відкриття та ведення поточних (кореспондентських) рахунків клієнтів, у тому числі у банківських металах, та рахунків умовного зберігання (ескроу);
- 3) розміщення залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів та банківських металів від свого імені, на власних умовах та па власний ризик [48].

Крім того, банк має право надавати своїм клієнтам окремі фінансові послуги шляхом укладення з юридичними особами (комерційними агентами) агентських договорів.

Банк, крім надання фінансових послуг, має право здійснювати інвестиційну діяльність, випускати власні цінні папери, здійснювати зберігання цінностей, надавати майно в найм (оренду), здійснювати послуги індивідуального банківського сейфа, проводити інкасації коштів та перевезення валютних цінностей, здійснювати консультаційні та інформаційні послуги щодо банківських та інших фінансових послуг, бути адміністратором з випуску облігацій відповідно до законодавства, здійснювати валютні операції на підставі ліцензії Національного банку України.

Також відповідно до статуту банк може розпочати новий вид діяльності або надання нового виду фінансових послуг (крім банківських) за умови виконання встановлених Національним банком України вимог щодо цього виду діяльності або послуги.

При цьому, треба наголосити, що банк не пізніше як за місяць до початку нового виду діяльності про надання нового виду фінансових послуг (крім банківських) зобов'язаний повідомити про це Національний банк України згідно з вимогами та в порядку, встановленими Національним банком України.

Характеризуючи банківську діяльність в частині впровадження нових продуктів та послуг на прикладі АТ «ПУМБ» слід розглянути застосування інноваційного процесу в історичному аспекті в цьому банку та основні віхи розвитку, а саме:

- Банк ПУМБ у 1992 році став першою установою, яка почала подавати річну фінансову звітність згідно Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку (МСБО), а з 2002 року Міжнародного стандарту фінансової звітності (МСФЗ) та отримав підтвердження у провідних міжнародних компаніях.

- Банк ПУМБ на теренах національного банківського ринку серед перших почав застосовувати програмний продукт Midas виробництва компанії Misys IBS Ltd. (Велика Британія), дану інновація банком було запроваджено з 1995 року. Також використання платіжної системи SWIFT в іноземних валютах. З 2004 року у банку функціонує Резервний Центр ПУМБ.

- У 2005 році у зв'язку із зміною корпоративних власників, були проведені зміни у Стратегії 2006-2010 розвитку банку, які полягали у посиленні корпоративного напрямку діяльності, розширення філіальної мережі та активізацію ринку роздрібних послуг. Для забезпечення функціонування цієї Стратегії у 2006-2007 роках акціонери відбулося збільшення капіталу банку на 60 млн доларів та 85 млн. доларів США. У 2008 році було залучено до капіталу банку 200 млн доларів США. Крім того в 2007 році банком була проведена дебютна емісія єврооблігацій, що надало

можливість залучити 275 млн доларів США на три роки, а потім 2009 році, за підтримки іноземних партнерів цей термін було продовжено ще на 5 років. В 2010 році розпочалася реорганізація шляхом приєднання до ПУМБ Донгорбанку, яка завершилась 16 липня 2011 року. Дану реорганізацію банків було узгоджено із Національним банком України [15].

- Особливо треба відмітити інновації, які стосуються інтернет банкінгу, а саме у 2013 році ПУМБ впровадив мобільну версію програми «ПУМБ online»

- iPUMB для користувачів iPad. Дана мобільна програма пройшла сертифікацію Apple та використовується англійською, українською та російською мовами. Аналогічна програма також була розроблена на базі операційної системи Android.

- В зв'язку із анексією Крима Російською Федерацією та окупацією Донецької і Луганської області ПУМБ поніс певні втрати. Для компенсації понесених втрат та подальшого успішного розвитку 16 березня 2015 року відбулося об'єднання з банком АТ «Банк Ренесанс Капітал».

- В 2016 році банком іде зміна стратегіє діяльності, а саме наголос йде на розвиток кредитування середнього і малого бізнесу; частку корпоративних прав у великому бізнесі знижує.

- У 2017 році ПУМБ запустив чат-бота, онлайн-банкінг у Viber та став одним з перших українських банків, що інтегрувалися з сервісом Google Pay. Крім цього, клієнти ПУМБ можуть звернутися до банку через Facebook, де менеджер банку допоможе вирішити їхнє питання [8].

- Із широкомасштабним вторгненням РФ на території України 24 лютого 2021 року, стратегія банку зазнала змін. Серед нових напрямків це: 1) підтримка та розвиток кадрової політики, забезпечення соціальної сфери працівників. Так з початку війни банком інвестовано 141,4 млн. грн у підтримку співробітників. Мобілізовані колеги далі отримують заробітну плату. Постійно здійснюється оперативне інформування щодо основних питань через канали внутрішньої комунікації (телеграм-канал «Pumb in

touch», корпоративний портал, щотижневу розсилку новин «Пульс банку» та корпоративну соцмережу Yammer).

Для акумуляції коштів в банку:

1) створений Фонд допомоги мобілізованим співробітникам ПУМБ. Також в банку створений Координаційний центр із розселення працівників на Західній Україні та надання необхідної допомоги;

2) запроваджена програма банку стосовно підтримки клієнтів і держави під час війни, яка включає запровадження кредитних канікул та зниження комісії за користування банківськими послугами. Банк продовжує кредитувати бізнес, особливо звертається увага на агробізнес, так із початку війни профінансовано агровиробників на суму 5,2 млрд грн, а загальний обсяг видачі з початку вторгнення склав 7,6 млрд грн. Для вимушено переміщеного бізнесу банком запроваджений новий тарифний пакет «Все буде Україна».

3) запровадження програм по підтримці захисників України Понад 80 млн грн. ПУМБ скерував на підтримку ЗСУ, ТрО, Нацполіції, ДСНС, СБУ, ГУР, Нацгвардії [42].

Виходячи із теперішній подій, можемо з упевненістю констатувати, що поряд із посиленням ефективності свого бізнесу, ПУМБ здійснює діяльність із забезпечення фінансової стабільності та соціального захисту під час війни. На даний час є дуже важливо підтримувати та розвивати роздрібний та малий бізнес, підвищувати якість кредитного портфеля, розширювати мережу банку, проводити реінжиніринг та розвивати дистанційні канали обслуговування.

Враховуючи обставини та зміну кон'юнктури ринку дану діяльність не можливо здійснювати без запровадження нових банківських продуктів та послуг. Виходячи із наведеного ключовими напрямками у діяльності банку є: навчання і розвиток кадрового сегменту; підняття якості банківських продуктів та покращення послуг; розповсюдження інформації для підвищення грамотності населення; просування банківського продукту та послуг в бізнес-

середовищі, його розвиток та місцевими спільнотами; аналіз активів банку та управління ризиками.

Також необхідно зазначити про діяльність банку в частині підтримання медичної системи в зв'язку із пандемією Covid-19 [52]. Ці та інші напрями діяльності дають змогу популяризувати банківські продукти та послуги серед клієнтів.

При проведенні аналізу ПУМБ слід звернути увагу на корпоративне управління банком. Структура корпоративного управління банком відповідає загальним вимогам та стандартам міжнародного і національного законодавства (див рис. 2.1.).

Досліджуючи організаційну структуру ПУМБ, треба зазначити, що до органів управління банку входять Загальні збори, Наглядова рада та Правління. Органами контролю є Департамент внутрішнього аудиту. Для розподілу сфер управління роботи банку по напрямках в ПУМБ створено комітети. Керівниками банку є: голова, заступники голови і члени Наглядової ради; голова, заступники голови і члени Правління, головний бухгалтер.

Статутний капітал Банку дорівнює 4 780 594 950,00 гривень (чотири мільярди сімсот вісімдесят мільйонів п'ятсот дев'яносто чотири тисячі дев'ятсот п'ятдесят гривень 00 копійок) та складається із 14 323 880 (чотирнадцять мільйонів триста двадцять три тисячі вісімсот вісімдесят) простих іменних акцій номінальною вартістю 333,75 (триста тридцять три гривні 75 копійок) гривень кожна.

Відповідно до звітності, яка подана ПУМБ станом на 01.01.2023 року про остаточних ключових власників в структурі власності банку, кінцевим бенефіціаром, якому належить 100% корпоративних прав є Ахметов Рінат Леонідович. Зокрема, корпоративні права належать Ахметову Р.Л. через таких взаємопов'язаних осіб з банком: 1. Через ПАТ «СИСТЕМ КЕПІТАЛ МЕНЕДЖМЕНТ» (100%), яке має пряму участь у ТОВ «СКМ ФІНАНС» (100%), якому належить 92,342249% статутного капіталу Банку; 2. Через ПАТ

«Систем кепітал менеджмент» (100%), яке має пряму участь у SCM HOLDINGS LIMITED (СКМ холдінгз лімітед) (1%), якому належить 7,657750% статутного капіталу Банку; 3. Через SCM HOLDINGS LIMITED (СКМ холдінгз лімітед) (99%), якому належить 7,657750% статутного капіталу Банку. Є контролером ПАТ «Систем кепітал менеджмент», ТОВ «СКМ фінанс», SCM HOLDINGS LIMITED (СКМ холдінгз лімітед) та АТ «Перший український міжнародний банк» [7].

В Банку застосовується електронна форма акцій. Акціонерами Банку можуть бути учасники цивільних відносин, а також держава в особі органу, уповноваженого управляти державним майном.

Відповідно Статуту банку вищим органом управління є Загальні збори акціонерів. Загальні збори акціонерів, як вищий орган управління Банку, можуть розглядати та вирішувати будь-які питання діяльності Банку, за винятком тих, які законодавством або Статутом віднесені до виключної компетенції Наглядової ради Банку.

При цьому, відповідно до статуту Банку згідно пункту 6.1. є повноваження, що належать до виключної компетенції загальних зборів акціонерів. Відповідно до діючої редакції цих повноважень налічується 27, серед яких: визначення основних напрямків діяльності; зміни типу Банку; емісія акцій; емісія цінних паперів; розподілу прибутку і збитків Банку з урахуванням вимог, передбачених законодавством України; дроблення або консолідація акцій; збільшення або зменшення статутного капіталу; затвердження звіту; обрання та припинення повноважень Голови та членів Наглядової Ради Банку, тощо.

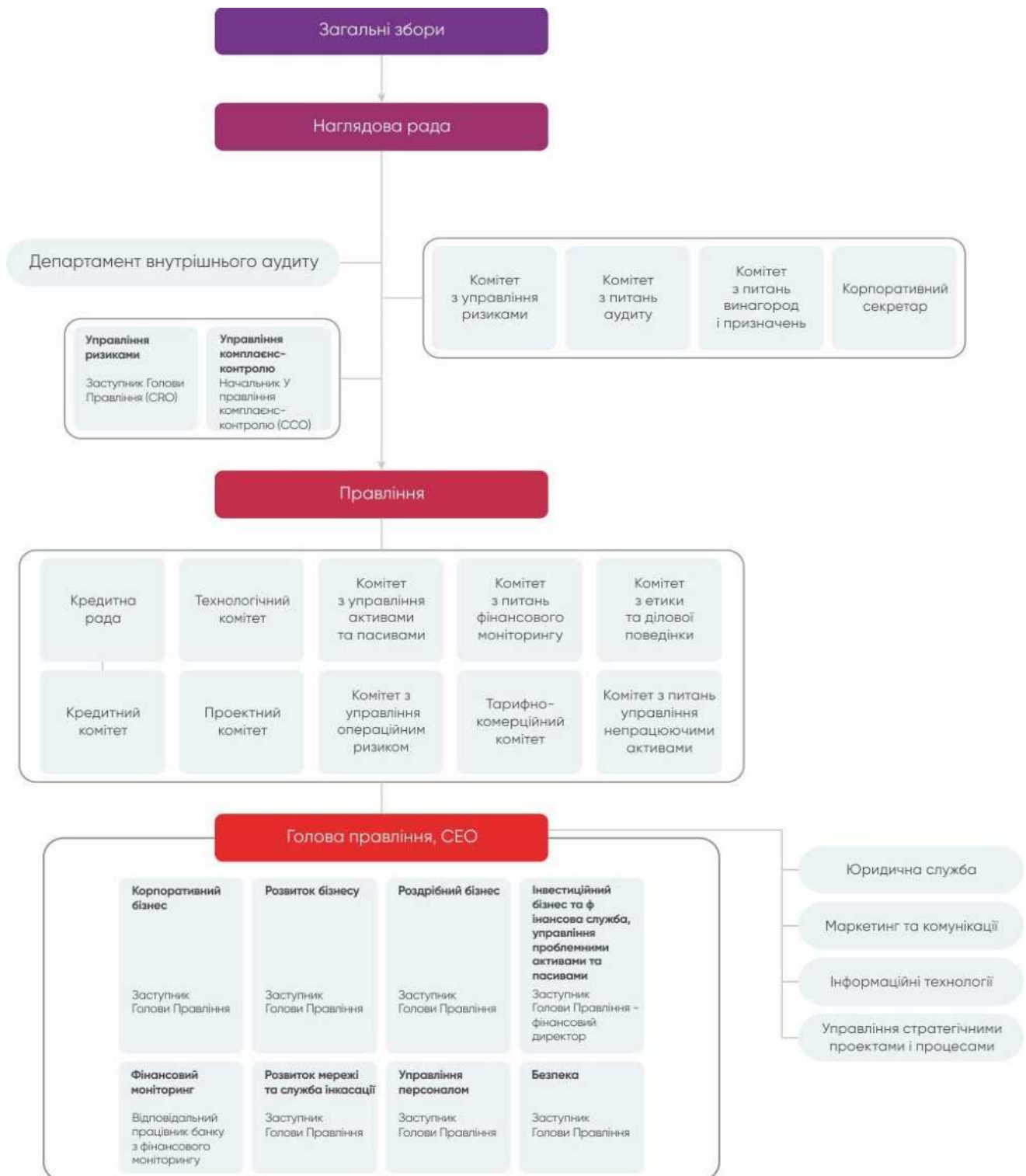

Рис. 2.1. Структура управління АТ «ПУМБ» [53]

Наглядова рада Банку є колегіальним органом Банку, що здійснює контроль за діяльністю Правління Банку та захист прав вкладників, інших

кредиторів та акціонерів Банку в межах компетенції, визначеної цим Статутом та законодавством України. Рада Банку не бере участі в поточному управлінні Банком.

Члени Наглядової ради Банку обираються з акціонерів Банку, їх представників та незалежних членів у кількості восьми осіб. Рада Банку не менш як на одну третину має складатись з незалежних членів (далі - незалежні директори), при цьому кількість незалежних директорів не може становити менше трьох осіб [48]. Відповідно до статуту Банку до виключної компетенції Наглядової ради належить п'ятдесят вісім повноважень.

Серед яких слід відмітити: затверджує та здійснює контроль за реалізацією стратегії Банку, бізнес-плану; затверджує та здійснює контроль за реалізацією планів підтримання достатності капіталу та достатності ліквідності, планів відновлення діяльності Банку, забезпечення безперервної діяльності та планів фінансування в кризових ситуаціях Банку; затверджує та здійснює контроль за дотриманням стратегій і політик управління ризиками, декларації схильності до ризиків, переліку лімітів (обмежень) щодо ризиків Банку; забезпечує функціонування та контроль за ефективністю комплексної та адекватної системи внутрішнього контролю Банку, у тому числі системи управління ризиками, внутрішнього аудиту; відповідає за створення та забезпечення функціонування в Банку ефективного процесу управління проблемними активами, у тому числі затверджує та здійснює контроль за реалізацією стратегії управління проблемними активами та оперативного плану управління проблемними активами, визначає повноваження Правління щодо управління проблемними активами та с тягнутим майном; контролює усунення недоліків, виявлених Національним банком України та іншими органами державної влади та управління, які в межах компетенції здійснюють нагляд за діяльністю Банку, підрозділом внутрішнього аудиту та аудиторською фірмою за результатами проведення зовнішнього аудиту, тощо.

З метою розподілу сфери управління В ПУМБ, при Правлінню Банку, як вже зазначалось функціонують комітети, а саме комітет з управління активами і пасивами, тарифно-комерційний комітет, кредитна рада та кредитний комітет, комітет з управління ризиками, технологічний комітет, комітет з питань управління непрацюючими активами, комітет з етики та ділової поведінки, комітет з питань фінансового моніторингу, проектний комітет [22]. Спробуємо охарактеризувати окремі з них.

Комітет з управління активами і пасивами, до основних функцій цього комітету належить: забезпечення функціонування процесу оптимізації співвідношення прибутковості та ризику банківських операцій; мінімізація ризиків шляхом безпосереднього прийняття рішень з керування ризиками ліквідності, процентними, валютними, ринковими ризиками; підтримка і підвищення якості процесів формування стратегії та бізнес-плану ПУМБ, забезпечення виконання планових показників банку шляхом розробки відповідних політик, формування проектів управлінських рішень та їхнє ухвалення в рамках своєї компетенції тощо.

Тарифно-комерційний комітет, до основних функцій цього комітету належить: розробляти цінову стратегію для банківських послуг і продуктів; забезпечувати конкурентоспроможність послуг; збільшення прибутковості; аналіз співвідношення собівартості продуктів, послуг і ринкової конкурентоспроможності; оперативного реагування на зміни попиту й конкурентного середовища в регіонах; контроль за дотриманням тарифної політики тощо.

Кредитний комітет, до основних функцій цього комітету належить: розгляд пропозицій стосовно прийняття банком кредитних ризиків; аналіз якості кредитного портфелю та формування резервів під кредитні ризики; аналіз стану роботи з проблемними активами банку та їхньої якості; готування звітності для Правління Банку та Кредитною радою стосовно стану кредитних операцій; тощо.

Комітет з управління операційними ризиками, до основних функцій цього комітету належить: розроблення стратегії, політики та засадних підходів до управління операційними ризиками банку; затвердження операційного ризику (рівня) на рік; проведення моніторингу відповідності підходів до управління операційними ризиками ухваленої стратегії; затвердження методології управління операційними ризиками, тощо.

2.2. Аналіз основних фінансових показників АТ «ПУМБ»

Досліджуючи основні фінансові показники АТ «Пумб», треба відмітити значні їх зміни у період воєнного стану. Для ґрунтовної характеристики проведемо дослідження діяльності за період з 2017 по 2021 роки (довоєнні роки). Для проведення аналізу фінансової діяльності банку здійснюємо розгляд основних показників із використанням наступних напрямків, а саме: аналізу фінансової звітності; аналізу балансового звіту; визначення джерел, якості та стійкості банківських доходів, додержання вимог ліквідності та стану капіталу.

Серед об'єктів дослідження фінансової діяльності банку ми виділяємо: 1) ризики, що впливають на діяльність банку; 2) показники платоспроможності і ліквідності банку, що характеризують фінансову стійкість установи; 3) показники прибутковості роботи банку, що надають змогу стверджувати про ефективність діяльності; 4) якість активів їх кількісний та якісний аналіз структури кредитно-інвестиційного портфеля банку; 5) заходи щодо формування капіталу банку та його структури.

Баланси є базовими документом фінансової звітності банку. За допомогою цього фінансового інструмента ми можемо визначити наявність особистих коштів, склад та динаміку активів, зміни у джерелах ресурсів, показники ліквідності банків тощо. Слід відмітити, що при побудові фінансової взаємодії баланс виступає не тільки, як елемент фінансової

звітності, але і як елемент і механізм управління при прийнятті необхідних рішень та джерело комерційної інформації.

Інший не менш важливий документ, що дає нам інформацію про комерційну роботу банку є звіт банку про прибутки і збитки в минулому звітному періоді, з якого ми можемо довідатися про доходи і витрати за операціями банку.

Таблиця 2.1.

Аналіз активів згідно балансу АТ «ПУМБ» за 2017-2021 рр. (в млн. грн.)

Показники балансу	2021	2020	2019	2018	2017
1	2	3	4	5	6
Грошові кошти в касі та в дорозі	2464	2444	1943	1499	1162
Кошти на рахунках в Національному банку України	1489	1290	743	1179	1214
Заборгованість інших банків	8068	3806	5594	5547	5562
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	71	39	93	163	278
Цінні папери наявні для продажу	22384	12091	11561	10233	9133
Кредити клієнтам	37573	32886	27244	25427	24756
Поточний актив з податку на прибуток	-	-	-	2	45
Інші активи	936	658	632	697	529
Основні засоби	1647	1584	1416	1254	1213
Інвестиційна власність	71	94	72	149	186
Нематеріальні активи	264	280	321	300	288
Відстрочений податковий актив	2	-	-	12	188
Право користування активами	295	265	246	-	-
Всього активів	75264	55437	49865	46463	44553

Так наприклад, якщо ми балансовий прибуток, що відображується у звіті після статей доходів і витрат коригуємо на суму доходів, що не підлягають оподаткування, ми можемо довідатися оподаткований прибуток, а

після вирахування податку отримуємо чистий прибуток, який показує фінансові результати роботи банку за звітний період. За допомогою чистого прибутку банк наповнює власні фонди, згідно рішення загальних зборів акціонерів [59].

Для розуміння темпів приросту та аналізу активів і пасивів та росту показників здійснимо відповідні розрахунки (див. табл 2.1.) Для чистоти розрахунку дані для аналізу беремо згідно річної звітності розміщеної на офіційному веб-сайті банку за останні 5 років до початку війни тобто з 2016 по 2020 роки (Додатки А [59]).

Таблиця 2.2.

Розрахунок зміни показників активів АТ «ПУМБ» за 2016-2020 рр.

Показники балансу	2017р. -2021р.	
	Темпи приросту, %	Відхилення, млн. грн
1	2	3
Грошові кошти в касі та в дорозі	+1302	112
Кошти на рахунках в Національному банку України	+275	23
Заборгованість інших банків	+2506	45
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	-207	-74
Цінні папери наявні для продажу	+13251	145
Кредити клієнтам	+12817	52
Поточний актив з податку на прибуток	-45	-
Інші активи	+407	77
Основні засоби	+434	36
Інвестиційна власність	-115	-62
Нематеріальні активи	-24	-8
Відстрочений податковий актив	-186	-99
Право користування активами	+295	-
Всього активів	+30711	69

Виходячи із отриманих показників статичної звітності Акціонерного товариства «ПУМБ» спробуємо здійснити розрахунок зміни показників вартості активів на протязі заявленого періоду (див. Таблиці 2.2.)

Трендовий аналіз активів АТ «ПУМБ» свідчить про тенденцію до зростання активів банку протягом 2017-2021 рр, що характеризує банківську діяльність, як ту, що розширює прибуткові операції, зокрема: кредити клієнтам, цінні папери для продажу.

Проведений розрахунок показує зростання загальної величини активів балансу КБ АТ «ПУМБ» за період 2017-2021 роки. Приріст активів склав 69 %. В основному даний показник був досягнутий за допомогою «грошові кошти в касі та в дорозі» і становить 1302 млн. грн., що перевищує показник 2017 року на 112 %.

Таблиця 2.3.

Аналіз пасивів згідно балансу АТ «ПУМБ» за 2017-2021 рр. (в млн. грн.)

Показники балансу	2021	2020	2019	2018	2017
1	2	3	4	5	6
Заборгованість перед НБУ	4201	-	1	-	-
Заборгованість перед іншими банками	1357	934	697	865	1148
Кошти клієнтів	57515	42753	39780	37194	33186
Випущені депозитні сертифікати	-	-	832	187	691
Випущені єврооблігації	-	-	-	1915	4291
Інші позикові кошти	-	-	-	11	19
Зобов'язання з оренди	329	295	267	-	-
Поточне зобов'язання з податку на прибуток	133	140	62	-	-
Відстрочене податкове зобов'язання	-	26	16	-	-
Субординований борг	-	-	488	490	491
Інші зобов'язання	2046	2222	1402	997	679
Всього зобов'язань	65580	46370	43547	41659	40504
Акціонерний капітал	4780	3294	3294	3294	3294
Емісійний дохід	102	102	102	102	102
Резерв переоцінки основних засобів	448	457	475	484	510
Резерв переоцінки цінних паперів	131	122	(25)	69	30
Резервний фонд	1606	1457	1475	1475	1475
Нерозподілений прибуток/(непокритий збиток)	2617	3617	996	(620)	(1363)
Всього власного капіталу	9684	9067	6318	4804	4048
Всього зобов'язань та власного капіталу	75264	55437	49865	46464	44553

Слід відмітити, що хорошу динаміку має показник «кредити клієнтів», що становить +52 %. Також бачимо зростання пасивів балансу банку КБ АТ

«ПУМБ». Загальна сума пасивів зросла здебільшого за рахунок збільшення вартості акціонерного капіталу на 14 86 млн. грн. і складає 45%.

Також для більш повної характеристики банку необхідно провести аналіз пасивів (див табл. 2.3.).

Виходячи із отриманих показників статичної звітності Акціонерного товариства «ПУМБ» спробуємо здійснити розрахунок зміни показників вартості пасивів на протязі заявленого періоду (див. Таблиці 2.4.)

Таблиця 2.4.

Розрахунок зміни показників пасивів АТ «ПУМБ» за 2017-2021 рр.

Показники балансу	2017р. -2021р.	
	Темпи п-сту %	Від-ня в млн. грн
1	2	3
Заборгованість перед НБУ	-	+4201
Заборгованість перед іншими банками	18	+209
Кошти клієнтів	73	+24329
Випущені депозитні сертифікати	-	-691
Випущені сврооблігації	-	-4291
Інші позикові кошти	-100	-19
Зобов'язання з оренди	-	+329
Поточне зобов'язання з податку на прибуток	-	+ 133
Відстрочене податкове зобов'язання	-	-
Субординований борг	-100	-491
Інші зобов'язання	201	+1367
Всього зобов'язань	62	+25076
Акціонерний капітал	45	+1486
Емісійний дохід	-	-
Резерв переоцінки основних засобів	-12	-62
Резерв переоцінки цінних паперів	337	+ 101
Резервний фонд	9	+ 131
Нерозподілений прибуток/(непокритий збиток)	92	+3980
Всього власного капіталу	139	+5636
Всього зобов'язань та власного капіталу	69	+30711

Також слід звернути увагу на графу нерозподілений прибуток, де спостерігаємо зміни протягом періоду, що аналізуємо. На 2016 рік за комерційним банком числились непокриті збитки в розмірі 1363 млн. грн. Аналізуючи дані бачимо, що з кожним роком ця сума зменшувалась і в 2018 році становила 996 млн. грн.

При проведенні більш детального аналізу слід відмітити, що до 2016 року приріс становить 92 %, після 2016 до 2020 року 28%. (див. рис. 2.1.)

Рис. 2.1 – Тенденції зміни нерозподіленого прибутку КБ АТ «ПУМБ» протягом 2016-2020 років (млн. грн.)

Спробуємо провести розрахунок рівня прибутковості КБ АТ «ПУМБ». Для проведення розрахунків скористаємося запропонованим алгоритмом Криклій О.А. та Маслак Н.Г. [25].

Зокрема авторами за основу беруться наступні показники, а саме. Перший показник це адекватність регулятивного капіталу. Даний показник характеризує можливість банку здійснювати платежі по кредитних зобов'язаннях, торговельних правочинах чи інші операції грошового характеру своєчасно і в повному обсязі.

Методичною основою розрахунку є співвідношення регулятивного капіталу до активів банку, яке має становити не менше 10%. Другий показник це рентабельність активів (ROA) згідно якого зможемо проаналізувати внутрішню політику банку та результативність менеджменту.

В основі розрахунку є методика із співвідношення чистого прибутку до активів банку де під час розрахунку позитивний результат є нормативне значення, яке має бути не менше ніж 1%. Третій показник, це рентабельність капіталу (ROE), що характеризує можливий розмір чистого прибутку акціонерів від інвестування капіталу.

В основі розрахунку цього показника є співвідношення чистого прибутку до капіталу банку, при цьому нормативне значення при позитивній тенденції має бути не менше ніж 15%. Четвертий показник це чиста процентна маржа (ЧПМ). Даний показник характеризує можливість комерційного банку отримувати доход, в теорії банківських відносин його ще називають диференціальний процентний доход, що розраховується у відсотках до чистих активів.

Методичною основою розрахунку є співвідношення чистого процентного доходу до активів банку зокрема для позитивної характеристики нормативне значення має бути не менше ніж 4,5%. П'ятий показник це чистий спред, згідно якого проводиться оцінка різниці між рівнем доходів у процентах і витрат у процентах, які віднесені до залишків виданих позик і залучених на платній основі депозитів. Позитивний результат даного показника є нормативне значення не менше ніж 1,25%. [25].

Згідно показників річних звітів КБ АТ «ПУМБ» показник адекватності капіталу протягом досліджуваного періоду складає вище норми. Зокрема, цей показник, у 2020 році становив 19,31%, у 2019 – 22,48%, у 2018 – 17,56%, у 2017 – 15,41%, у 2016 році – 14,03% [59].

Другий показник це рентабельність активів (ROA). Згідно заявленої звітності прибутковість КБ АТ «ПУМБ» [59] на основі показників ROA та ROE можемо їх зобразити графічно де відобразити зміну показника рентабельності за період, що досліджується (Рис.2.4).

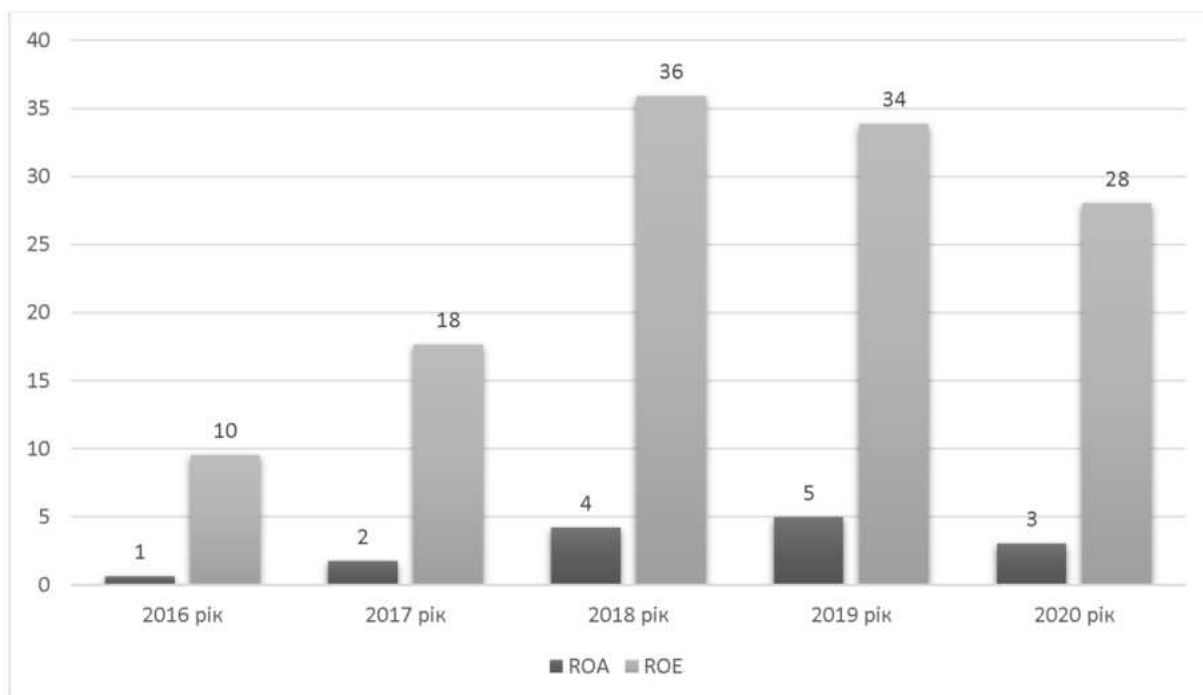

Рис. 2.4 – Показники рентабельності капіталу і активів КБ АТ «ПУМБ» з 2016 по 2020 роки (сформовано згідно звітності КБ АТ «ПУМБ» [59]).

Також слід розрахувати чисту процентну маржу та чистий спред за досліджуваний період (Рис.2.5). Слід відмітити, що призначення маржі полягає в покритті витрат і ризиків банку. При проведенні аналізу розрахунку на рис. 2.5. КБ АТ «ПУМБ» можемо констатувати про можливість утворювати ЧПД, використовуючи при цьому загальні активи. Оскільки, маржа у звітні періоди по роках вище норми 4,5%, можемо констатувати про ефективність структури активів банку.

Згідно проведеного розрахунку, спостерігаємо ріст різниці між ставками за активними і пасивними операціями, де у 2016 році дана величина складала 41,81%, а у 2020 році 85,81%. Такі тенденції досить позитивно відображають зможу банку не тільки покрити витрати, а і отримати прибуток.

Таким чином банківська діяльність КБ АТ «ПУМБ» у період до повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України носила позитивний характер.

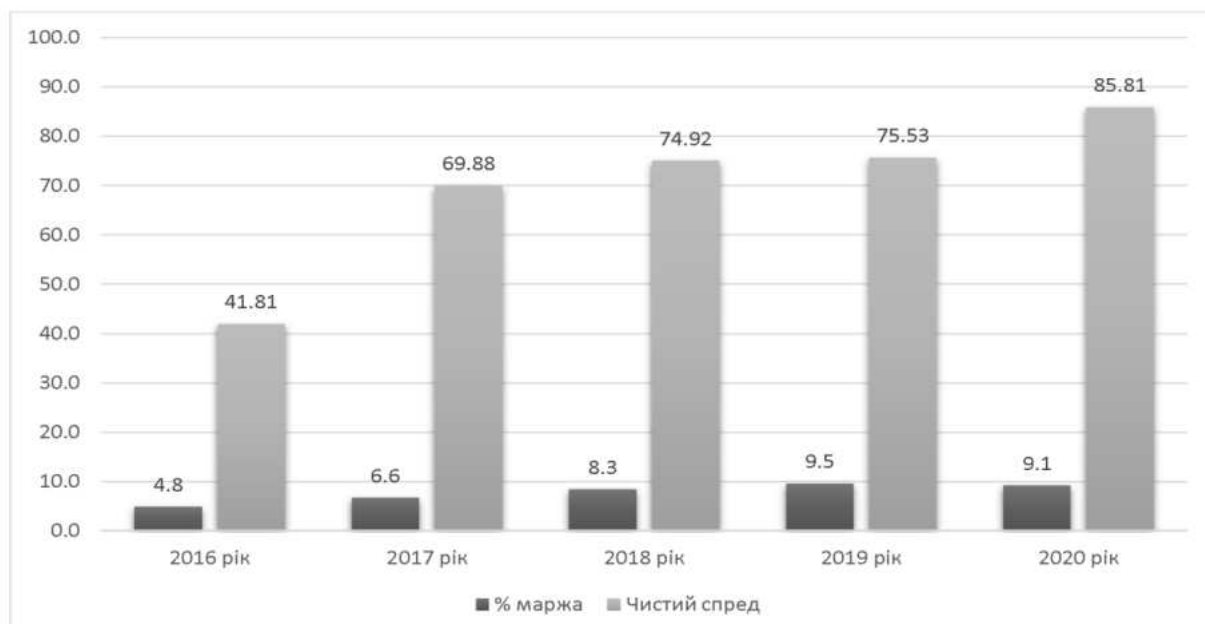

Рис. 2.5 – Показники прибутковості КБ АТ «ПУМБ» на основі процентної маржі та чистого спреду за період 2016-2020 років (сформовано згідно звітності КБ АТ «ПУМБ» [59]).

Після 24 лютого 2022 року політика КБ АТ «ПУМБ» в силу обставин змінилася. В зв'язку із закриттям значної частини відділень та зменшенням клієнтської бази банком взятий курс на надання онлайн послуг та оптимізацію власних ресурсів.

У половину банків суттєво погіршився фінансова ситуація. Однак, АТ «Пумб» дещо погіршив свою динаміку розвитку, але зміни є поправними. Згідно представленого рейтингу найнадійніших банків України у 2023 році [45] АТ «ПУМБ» увійшов у ТОП-15 банків зайнявши 14 позицію. При складанні рейтингу враховувалися наступні показники, а саме здатність банку без затримки повернути депозити, а також рівень підтримки акціонерів та держави. Також АТ «Пумб» увійшов у ТОП-10 рейтинг найбільших банків: депозити фізичних осіб зайнявши 7 позицію із показником 38 611 078 тис грн. [45] ТОП-10 рейтинг найбільших банків: депозити юридичних осіб також зайнявши 7 позицію з показником 32 238 857 тис. грн. [45] та ТОП-10 рейтинг

найбільших банків: кредити фізособам занявши 4 позицію із показником 22257611 грн, і ТОП-10 рейтинг найбільших банків: кредити юрособам занявши 7 позицію із показником 38 093 892 тис. грн. [45]

Згідно рейтингу стійкості представленим на своїй веб сторінці Міністерством фінансів України АТ «Пумб» у другому кварталі 2022 року втратив 5 позицій у рейтингу та із 10 місця перемістився на 15. Однак за третій квартал банком були здійсненні покращення і він перемістився на 4 позиції вверх занявши 11 місце. Станом на 1 вересня 2022 року згідно відомостей, які розміщені на веб-сторінці активи банку становили 76376,59 млн. грн., балансовий капітал 45280,75 млн. грн. і борг по зобов'язаннях 31095,85 млн. грн.[44].

2.3. Аналіз використання інноваційних продуктів у банківській діяльності

У теперішніх умовах розвитку цифрового середовища важливу роль відіграє швидкість впровадження та освоєння нових банківських послуг та продуктів. Сьогодні більшість банків перебувають у стадії цифрових трансформацій. Згідно проведеного аналізу PaySpace Magazine Awards 2019 [36], що займаються інноваційною діяльністю, маємо наступні рейтинги:

- у номінації Найкращий Інтернет-банкінг в Україні перше місце присвоєно ПриватБанк (Приват24), друге місце ПУМБ (ПУМБ online), третє Альфа Банк (My Alfa Bank), далі за рейтингом Банк Восток, Кондор банк (icON25), Райффайзен банк Аваль (Raffaelsen oline), ОТП (OTP smart), Таскомбанк (TAS2U), Ощадбанк (Ощад 24/7), УкрСиббанк (UKRSIB online), Банк «Південний» (My bank) [36];

- у номінації найкращий онлайн-банкінг для підприємців перше місце присвоєно ПриватБанк (Приват 24 для бізнесу), друге ТАС (АТС 24 Бізнес),

третє місце Альфа (ОК, Альфа), четверте посів ПУМБ (DIGITAL ПУМБ) і далі по рейтингу Райффайзен банк Аваль (Райффайзен Бізнес Онлайн), Банк Восток, ОТП (EVOLUTE by ОТП), Ощадбанк (CorpLight), УкрСиббанк (UKRSIB business) [36];

- у номінації найкращий мобільний застосунок банку перше місце належить Монобанку (Універсал Банк), друге ПриватБанку («Мої вклади»), третє ПУМБ (ПУМБ online), далі по рейтингу Банк Восток, Таскомбанк (TAS2U), Альфа банк (Alfa Mobil Ukraine), ПриватБанк («Оплата частями»), Кондор банк (icON25), Райффайзен банк Аваль (Raffaisen oline), Ощадбанк (Ощад 24/7), ОТП (ОТП Smart), УкрСиббанк (UKRSIB online) [36];

- у номінації найкращий фінансовий чат-бот в Україні перше місце займає ПУМБ, друге ПриватБанк (Privatbankbot), третє Банк Восток і далі по рейтингу Райффайзенбанк банк Аваль (Raffaisen Business Banking), Банк Південний, ПриватБанк (Privat Mr Bot), Ощадбанк (Чат бот Ощадбанку), ОТП (Чат бот ОТП), Таскомбанк (Tascombank) [36].

Таким чином в АТ «ПУМБ» займає на сьогоднішній день провідні позиції з приводу застосування у своїй діяльності інноваційних послуг та продуктів.

Основними напрямками національної банківської системи в останні роки стали:

1. Безкарткові розрахунки через мобільний телефон та безготівкові розрахунки. Здійснювати розрахунки за допомогою мобільних гаджетів все більше набуває популярності в світі і в Україні. Дана новація передбачає застосування NFC-технології [37]. Зокрема, коли мобільні компанії почали впроваджувати у мобільні пристрої технології NFC та QR, вони дозволили телефонам і іншим гаджетам стати платіжними пристроями. Серед мобільних програм, які є найпопулярніші в сфері здійснення платежів, можемо назвати Cash App, PayPal, Square App, Venmo, Fin.do, Zelle і т.д [69].

Так, American Express став відомим за рахунок безконтактного платіжного інструменту ExpressPay. За допомогою ExpressPay покупець може здійснювати швидкі оплати повсякденних покупок. Так, щоб провести оплату, покупцю необхідно тримати брелок для ключів із вбудованим смарт-чипом поруч з безконтактним зчитувачем. Передача інформації відбувається долі секунди. Технологія PayPass, розроблена платіжною компанією MasterCard, також надає покупцеві спрощений спосіб проведення платежу, без необхідності вводити PIN-код. Покупцеві лише треба піднести картку до спеціального карткового зчитувача.

Згідно інформації компанії Visa розміщеної у липні 2021 року, що нею оброблено 1 мільярд безконтактних транзакцій у Європі за 12 місяців[68]. Інша, новація, яка набирає популярності це спрощення виконання платежів за допомогою технології IP, IoT. Технологія передбачає можливість ідентифікувати особу за рахунок вбудованих у особисті речі (електронні годинники, браслети, каблучки) програм в рамках існуючої мережі Інтернет, коли споживач приклавши свої речі до терміналу може здійснювати транзакції. Вона передбачає можливість споживачам оплачувати товари або послуги (кава, їжа, тощо).

Досить великим проривом у розвитку розрахунків є можливість використання біометричних даних для ідентифікації особи за допомогою мобільних пристроїв. Деякі експерти в сфері банківських послуг навіть прогнозують таку можливість, як повну відмову від банківської карти та можливість застосовувати виключно для розрахунків лиш біометричні дані. Підтвердженням даної гіпотези є заява Mastercard, що компанія з 2024 року відмовляється від карток з магнітною смугою [66], що є суттєвим поступом по реалізації цього припущення.

На даний час використання біометричних даних людини під час ідентифікації може позбавити банківські послуги від існуючих загроз та підвищити рівень захисту. Зокрема, біометрія використовується

банківськими програмами для запобігань крадіжок під час здійснення онлайн-платежів. Крім того, застосування біометричних даних значно економити час, а саме замість введення паролю, застосовується зісканування відпечатка пальцю яке займає декілька секунд.

Стосовно віртуальних карт. Даний продукт характеризується тим, що це спеціальні банківські картки, які здебільшого, не мають фізичного втілення. При цьому банк за бажанням клієнта може виготовити карту.

В межах даного пункту треба звернути увагу на таку послугу як платежі від особи до особи (P2P). Дана послуга передбачає переказ коштів від однієї людини іншим особам. На сьогодні ця транзакція розглядається, як альтернатива готівковим платежем. За допомогою таких переказів відбувається купівля товарів, оплата оренди, надсилання грошей між членами сім'ї тощо.

В даному аспекті, слід розглянути роботу досліджуваного АТ «ПУМБ». Банк використовує платіжну карту «всеКАРТА», яка дозволяє реалізовувати технології безконтактної оплати картою із використанням технології смартфону NFC [41].

Зазначена технологія дає споживачу ряд переваг, зокрема:

- Відбувається заощадження часу на здійснення покупки. Тобто при здійсненні покупки можна оперативно розрахуватися та зекономити час;
- Легкість використання. Для проведення оплати достатньо лиш прикласти карту;
- Універсальність. Пластикову карту АТ «ПУМБ» можемо використовувати у різноманітних платіжних терміналах по всьому світі;
- Різноманітність. Можливість використання карток із різними програмами оплати PayPass/ PayWave.

Поряд із цим науковцями звертається увага на певні ризики у реалізації даних операцій: конфлікт інтересів мобільного оператора та комерційного банку. Даний конфлікт полягає у прагненні отримання контролю в частині

реалізації та використання програмного продукту NFC платежів і його обслуговування; конфлікт інтересів учасників ринку та компаній, котрі формують інфраструктуру безконтактних оплат.

2. Інтернет та мобільний банкінг. Сучасний інтернет банкіг це окрема електронна фінансова система, яка має спеціальне програмне забезпечення та окремі мобільні та веб додатки для здійснення банківських та розрахункових операцій. Для підтримання роботи інтернет та мобільного банкінгу популярності набуває технологія AI (штучний інтелект). Дана технологія використовується для реалізації скоринг-продуктів.

Програма вивчає інформацію про клієнтів аналізуючи соціальні мережі, оцінюючи рух коштів на рахунках та перевіряє наскільки вони є добросовісними платниками. Яскравим прикладом застосування такої програмної платформи є програма ZAML, що розроблена компанією ZestFinance (США). Даний програмний продукт автономно вивчає кредитну історію клієнта, в тому числі його дії в Інтернеті. На основі алгоритмів визначає наскільки людина заслуговує на довіру, та розглядає перспективи у погашеннях позик на підставі зібраних відомостей приймається рішення про надання позики чи відмову [71].

Інша інноваційна програма, зазначеного плану, яка досить ефективно зарекомендувала себе це розробка JPMorgan Chase (США), що здійснює контрактну розвідку. Програмний продукт здійснює перевірку комерційних кредитів. Згідно розрахунку банківського експерта, щодо ефективності використання цього програмного продукту, треба зазначити, що ручний огляд 12000 угод, які спеціаліст здійснює за рік програма COIN здійснює в лічені секунди [71].

Також дуже цікавими є розробки з приводу використання штучного інтелекту по виявленню шахраїв. Зокрема шведська компанія BehavioSec здійснила розробку програмного продукту AI-системи, яка дозволяє визначити психологічну особистість за біометричними даним. В основі

розрахунку є швидкість та темп набору інформації, сила натиску на клавіші і інші показники. Алгоритм програми на основі отриманих даних визначає особу, яка намагається себе видати за іншу (шахрая) [71].

3. Активізація присутності в соціальних мережах та соціальних процесах. На даний час перспективу у розвитку банківських послуг мають банки, які є клієнтоорієнтовані. Саме індивідуальний підхід до клієнтів створює необхідний імідж для банку і є однією із базових складових у програмі розширення клієнтської бази. Необхідно враховувати споживацькі вподобання та звички різних верств населення, як приклад інтереси молодого покоління та використання ними нових мобільних гаджетів та соціальних мереж (WeChat, Facebook Messenger, Google Hangouts та інші), що породжує необхідність адаптації існуючих продуктів та реклами банку під зазначені інтереси.

В межах даного напрямку треба відмітити роботу із чергами у відділеннях банку та їх мінімізацію. Для цього на електронній платформі IoT розроблена програма, яка допомагає зменшити черги у відділеннях банку та спроможна знайти для клієнта найбільш відповідального консультанта (працівника) банку. Алгоритм роботи програми передбачає, що клієнт вводить своє питання із запропонованого переліку, а програма визначає найбільш компетентну особу з цього напрямку вільну та формує і видає квиток на обслуговування. Також на платформі IoT розроблена програма «розумне» відділення, де замість консультації працівників використовуються чат-боти. Яскравим прикладом такого застосування є програмний продукт ВМО Harris Bank «розумне відділення» [37].

4. Доступність терміналів самообслуговування. Також в цьому пункті треба відмітити нову послугу, це зняття готівки на касах. В зв'язку із руйнуваннями, які принесла війна та перебоями у постачанні електроенергії НБУ було запроваджено послугу у окремих магазинах, АЗС та аптеках для клієнтів банку зняття готівки на касі. Для цього вони мають придбати товар

оплативши його платіжною карткою та попросити касира зняти з неї потрібну суму готівкою. Отримати можна від 500 грн. до 6 тис грн.

5. Режим роботи «24/7». В зв'язку із розвитком програмного забезпечення комп'ютеризацією банківської діяльності нормою у обслуговуванні стає можливість здійснення банківських транзакцій 24 години на добу, сім днів на тиждень.

6. Стратегія партнерства. Одним і світових трендів стає надання банківських послуг без участі в цьому процесі банківських установ. На ринок фінансових послуг, виходять FinTech компанії, які об'єднують в собі декілька напрямків фінансової діяльності використовуючи інноваційне програмне забезпечення.

Таблиця 2.5.

Сервіс ПУМБ «Сплачуй частинами»

	ВСЕ МОЖУ / SoloМандри	
Умови	Партнерський	Стандартний
Магазини	Цитрус ; КОМФИ; Ельдорадо; Епіцентр; Розетка; Фокстрот; Алло; SportLife; Samsung; Vodafone; Територія твоєї техніки; Nike; ALL STARS; ringoo та інш.	Інші
Інтернет-магазини	Розетка; Ельдорадо; Фокстрот; Алло; 27.ua (Епіцентр)	
Мін.сума транзакції	500 грн	500 грн
Підключення	Тільки за згодою клієнта (пропозиція активувати сервіс направляється в Viber або смс після проведення операції)	За зверненням на гарячу лінію / В ПУМБ-онлайн
Термін	24 міс.	6,12,18,24,36 міс.
Пільговий період (відсутня комісія за обслуговування)	3 міс.	-
Комісія за обслуговування	3% від суми покупки, оформленої в розстрочку	
Річна% ставка	0 %	
Можливість автоматичного дострокового погашення	Є при повному погашенні заборгованості по карті.	

Прикладом такого партнерства є договори АТ «ПУБ» про співпрацю з мережею магазинів. В зв'язку з чим була запропонована банківська послуга «Сплачуй частинами» (див табл 2.5.).

Іншим прикладом є те, що клієнти ПУМБ мають змогу використовувати новий інноваційний платіжний термінал Verifone X990, що поєднує в одній програмі функції POS-терміналу, касового апарату та принтеру чеків.

При цьому треба зауважити, що дана послуга в зв'язку із введенням воєнного стану тимчасово призупинена. Серед умов, які безпосередньо впливають на перегляд банківських послуг та продуктів є зміна внутрішнього і зовнішнього середовища (див. табл 2.6.), що зумовлено досягненням науки і техніки та зміна світоглядних позицій споживачів банківських послуг.

Таблиця 2.6.

Умови, які впливають на перегляд банківських послуг та продуктів

№ з/п	Мікросередовище (внутрішнє)	Макросередовище (зовнішнє)
1	Зміна цінностей із зміною поколінь клієнтів	Перехід на цифрову економіку та цифровізація суспільства
2	Конкуренція з боку компаній з фінансових технологій (FinTech)	Нові правове поле, вимоги та стандарти
3	Застосування робототехніки у здійсненні банківських операцій	Нові вимоги безпеки для мобільних банківських послуг і надання безпечного доступу до послуг
4	Надання послуг «домашнього банкінгу»	Онлайнвий сервіс обслуговування, де клієнт може повністю контролювати та керувати власними рахунками

Таким чином ІТ технології перемінюють систему банківських послуг та продуктів. Згідно проведених досліджень What's Going On in Banking встановлено, що 2021 році найкращими інноваційними сервісами в банківській діяльності були: інтерфейси прикладного програмування; штучний інтелект; P2P платежі; інтернет речей; NFC-технології [70].

Таким чином орієнтація розвитку діяльності банків сприяє на розширення фінансових технологій, забезпечує ефективність бізнесу та підвищує конкурентоспроможність загалом.

Аналізуючи сучасні технології можемо схематично виділити певні переваги та недоліки у використанні нових банківських послуг та продуктів див табл. 2.7.

Таблиця 2.7.

Основні види нових інформаційних технологій у реалізації банківських послуг та продуктів

Фінансова технологія	Призначення	Форма застосування	Переваги	Недоліки
<i>Блокчейн</i>	Децентралізовані онлайн-сервіси	Підвищення надійності і захищеності банківських операцій	Прискорення процесів при взаємодії контрагентів	Відсутність нормативно правового регулювання
<i>Мобільні технології</i>	Використання віддаленого доступу до банківських продуктів і послуг	Підвищення доступності банківського сервісу	Посилення персоналізації банківських продуктів	Необхідність освоєння клієнтами сучасних мобільних технологій
<i>Віртуальна реальність (VR / AR)</i>	Створення багатогранного клієнтського досвіду	Підвищення задоволеності банківських клієнтів	Можливість симуляції складних клієнтських ситуацій	Низький рівень технологічного розвитку більшості банківських клієнтів
<i>Біометрична ідентифікація</i>	Технології розпізнавання клієнта за біометричними параметрами	Побудова психологічного профілю клієнта	Створення єдиної системи ідентифікації клієнта на основі унікальних даних	Потреба додаткового захисту особистих даних клієнтів

Тому, в організації банківської діяльності, в тому числі у досліджуваному банку АТ «ПУМБ» є важливим реалізація платіжних засобів із використанням безконтактних розрахунків. Серед новацій, які банком запроваджено хотілось відмітити новий інноваційний термінал для підприємців.

Висновки до розділу 2

В розділі другому було досліджено систему банківських продуктів і послуг на прикладі АТ «ПУМБ». На цій основі здійснено спробу проаналізувати діяльність АТ «ПУМБ» та сформувані відповідні теоретичні висновки.

1. При аналізі структури та внутрішньої організації АТ «ПУМБ», слід відміти, що структура банку побудована згідно вимог національного законодавства та відповідає міжнародним стандартам. До органів управління банку входять Загальні збори акціонерів банку, Наглядова рада та Правління. З метою розподілу сфери управління в ПУМБ, при Правлінню Банку функціонують комітети, а саме комітет з управління активами і пасивами, тарифно-комерційний комітет, кредитна рада та кредитний комітет, комітет з управління ризиками, технологічний комітет, комітет з питань управління непрацюючими активами, комітет з етики та ділової поведінки, комітет з питань фінансового моніторингу, проектний комітет. Статутний капітал Банку дорівнює 4 780 594 950,00 гривень.

2. АТ «ПУМБ» надає майже весь комплекс банківських послуг. Проведений аналіз фінансової діяльності показує зростання загальної величини активів балансу КБ АТ «ПУМБ» за період 2016-2020 роки на 69 %, а пасивів на 45%. Після повномаштабного вторгнення Російської Федерації на територію України в силу обставин фінансовий ріст КБ АТ «ПУМБ» зменшився. Тому для політики банку є важливим утримати діючих клієнтів та залучати нових. Банком в зв'язку із закриттям значної частини відділень та зменшенням клієнтської бази взятий курс на надання онлайн послуг та оптимізацію власних ресурсів.

3. Результативність функціонування нових банківських продуктів та послуг багато в чому залежить від кількості інвестицій. А саме, чи відбувається розвиток програмного забезпечення, чи здійснюються цифрові дослідження, дизайн, імідж діяльність тощо., дані процеси напряду впливають в майбутньому на впровадження нових банківських послуг або продуктів. Серед сучасних новацій банківських послуг та продуктів на які звертається увага клієнтської бази АТ «ПУМБ» можемо відмітити наступні: мобільний банкінг (ПУМБ Online та ПУМБ Digital Business); впровадження хмарних технологій в систему банківського обслуговування та інтернет банкінгу;

орієнтація на бізнес-моделі банківського обслуговування, які б базувалися на банківських цифрових платформах; продаж військових ОВДП; SMART оплата; інтернет-еквайринг; застосування та впровадження поведінкової автентифікації; застосування та впровадження динамічного CVC2-коду; застосування та впровадження повноцінного open banking із використанням відкритих API; удосконалення програми віртуальний помічник для роботи із клієнтами банку; запровадження персоналізованого фінансового менеджменту (PFM); збільшення можливостей меню та налаштувань діючих програм тощо.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ БАНКІВСЬКИХ НОВИХ ПРОДУКТІВ І ПОСЛУГ У ПРАКТИЦІ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

3.1. Нові технології та їх можливість застосування у банківській діяльності

Структурні перетворення у банківській сфері з 2022 року в зв'язку із проведенням військових дій в Україні пов'язані із збільшенням масштабів використання мережі Інтернет та мобільної мережі для надання банківських послуг.

Крім того, в силу обставин, які склалися, особливої популярності набули фінансові супермаркети, в структуру яких може входити діяльність декілька типів фінансових установ, таких як, страхова компанія, біржовий брокер, комерційний банк тощо. Таким чином, класична роль фінансового посередника, яку виконували комерційні банки нівелюється. Для банківських установ дані тенденції зумовлюють пошук нових форм реалізації власної діяльності. Це призводить до створення нових управлінських банківських ходів, які почали формувати через посередників привабливі банківські послуги та продукти з мінімальними витратами для клієнтів на нових платіжних інструментах та технічних рішеннях. Таке фінансове посередництво та самі банківські установи, що здійснюють зазначену діяльність в теорії отримали назву «FinTech».

При цьому, «FinTech» почав зароджуватися ще з 2008 року. Популярності дана технологія почала отримувати під час світової економічної кризи та із впровадженням обмежень через пандемію коронавірусу. Дані обставини зумовили формувати нові структури як фінтехстартапи із чітко визначеним функціоналом і структурою управління та мобільними програмами (додатками).

Так при аналізі напрямку Fintech, Коваленко В.В. [21] виділив найбільш застосовувані інструменти що використовуються на вітчизняному ринку, а саме платежі та перекази (див рис.3.1).

Рис. 3.1. Застосування технології Fintech в Україні [21, с. 129].

На даний час світовою банківською спільнотою передбачається певні вимоги до застосування Fintech, серед яких: наявність B2B – стартапів; платформ он-лайн фінансування; регтех; інвестиційних платформ; необанки та інше. В.В. Коваленко під час свого дослідження про можливість застосування технології Fintech вказує про розподіл основних стартапів Fintech в світі, станом на 2018 рік (рис.3.2).

Рис. 3.2. Використання Fintech-стартапів в світі на 2018 [21, с. 130].

З метою стимулювання розвитку технології FinTech в Україні у банківській діяльності Національним банком України здійснено ряд заходів. Для реалізації FinTech в Україні у 2020 році Національним Банком України була прийнята Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року [51].

Також, для стимулювання розвитку FinTech-рішень у НБУ створена і на даний час працює Експертна рада з питань комунікації з інноваційними компаніями.

Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року [51] передбачає дві основні цілі, а саме забезпечення розвитку ринку цифрових технологій та платформ регуляторів та інноваційний розвиток. Серед першочергових ініціатив, це: зберігання документів в електронному форматі; можливість використання системи «Bank ID»; віддалена ідентифікація особи; нові правила для стимулювання ліцензування нових гравців у секторі платежів; підпис касових документів; електронне візування сканкопій тощо.

Для реалізації зазначеної Стратегії в Україні вже створене необхідне правове середовище. Зокрема Верховною Радою України був прийнятий Закон України «Про електронні довірчі послуги» від 5 жовтня 2017 р. № 2155-VIII. Для IT-компаній в Україні введена спрощена система оподаткування. Працівники Національного банку України спільно із народними депутатами здійснюють роботу з приводу імплементації директив Європейського Союзу у національне законодавство, що стосується впровадження FinTech технологій, як приклад у PSD2, у внутрішніх законодавчих актах тощо.

Згідно із Стратегією розвитку фінтеху в Україні до 2025 року НБУ реалізовує ряд стартапів – диджитал-кредитування (P2P, B2P і кредитування фінансових компаній), необанкінг, страхування на віддалі, платежі через розроблені системи (без банківських відділень) тощо.

Для більш наглядного застосування FinTech в Україні спробуємо схематично оформити FinTech форми у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1.

Основні форми застосування FinTech в національній банківській системі

№ з/п	форми застосування FinTech	Характеристика
1	Надання онлайн-кредитів засобами електронних платіжних систем	Дана послуга передбачає застосування новітніх розробок стосовно онлайн-кредитування без присутності клієнта із використанням мобільних платежів та цифрових миттєвих переказів.
2	Блокчейн-технологія («Skrill», «Transfer Wise», міжнародні платіжні системи «PayPal», «WePay»)	Дана послуга передбачає можливість оперувати та зберігати великі обсяги даних, та ресурсів учасників FinTech, реалізуючи відповідно транзакції осіб, які беруть участь у діяльності основного контрагента (банку або платіжної системи) та створюючи криптовалюту засобом запису інформації про транзакції осіб, які беруть участь у їх проведенні.
3	Кредитування P2P	Банківська інформаційна платформа використовується для кредитування в якому сторонами кредитодавця і кредитотримувача виступають користувачі банківської інформаційної платформи.

Більш детально спробуємо охарактеризувати технологію Блокчейн. Дана технологія здебільшого є направлена на створення та застосування криптовалюти, як особливого платіжного засобу. Разом із цим блокчейн використовується як багатофункціональна технологія, за допомогою якої ми можемо проводити облік активів. Даний банківський сервіс використовується як засіб зберігання даних у вигляді цифрового реєстру угод або контрактів та транзакцій, що були здійснені по них.

Формування моделі побудови блокчейн – можна схематично відобразити у вигляді послідовних кроків, зокрема [16]:

1. Транзакцію направляють на всі вузли мережі, дана мережа має бути організована за принципом пірингової мережі, після чого інформація потрапляє в пул необроблених даних на вузлах.

2. Кожний майнер додається у блок транзакції, що розташований у пулі необроблених даних.

3. Майнери підбирають хеш блоку, що відповідають встановленим розробниками вимогам (наприклад у блокчейні біткоїна умовою є на початку хеша блоку відповідної кількості нулів), дану дію, називають proof-of-work, або підтвердженням роботи.

4. Коли майнер одержує необхідний хеш блоку, то блок даних відправляється всім учасникам, а майнер, за додавання блоку, отримує винагороду.

5. При цьому вузли, що одержали надісланий блок, здійснюють перевірку на коректність транзакцій, також перевіряється на елемент відсутності подвійних витрат. У випадку не проходження блоком перевірки, його програма відкидає.

6. Якщо позитивний результат і перевірка пройшла успішно щодо отриманого блоку, майнери розпочинають діяльність над формуванням нового блоку інформації, яка вже містить відомості тільки що перевіреного та доданого блоку.

Узагальнену модель технології блокчейн можна представити наступним чином (рис. 3.3.). Крім того, транзакції проводяться з криптографічним підтвердженням, тобто для всіх учасників відповідної мережі під час встановлення програмного забезпечення блокчейн – надається набір із двох криптографічних ключів: для верифікації транзакції (відкритого) і для шифрування транзакції (закритого).

Рис. 3.3. Особливості реалізації транзакції із використанням технології блокчейн [16].

Враховуючи технічні особливості технології блокчейн, її почали використовувати у банківській діяльності, а саме у реалізації міжнародних платежів (див рис. 3.4.)

Рис. 3.4. Форма реалізації платежів із використанням технології блокчейну[65].

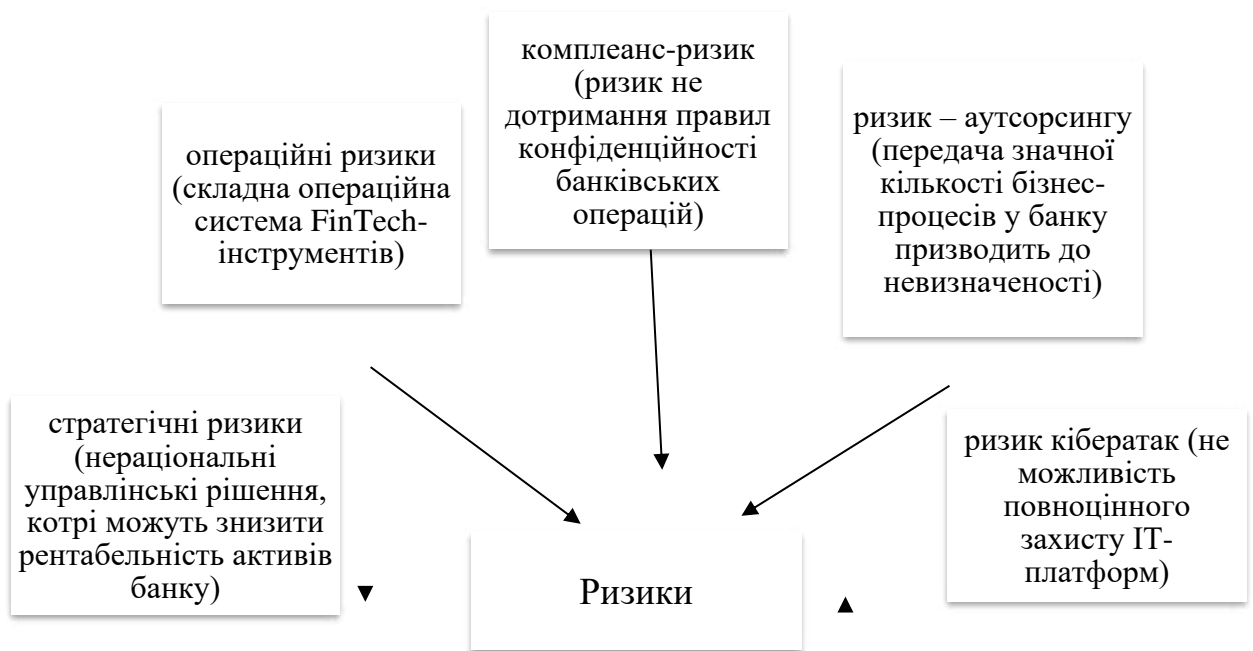

Рис. 3.5. Ризики, які можуть супроводжувати використання технології блокчейну у банківській діяльності.

Поряд із перевагами, які надає технологія блокчейн, науковцями виділяється ряд ризиків, що може нести використання цієї системи (див рис. 3.5.)

Аналізуючи діяльність КБ АТ «ПУМБ» треба відмітити, що в своїй діяльності банк орієнтується на нові банківські продукти які реалізує через створення і застосування інформаційної платформи безперешкодного кредитування P2P, тобто із використанням Блокчейн-технології, що дає можливість застосовувати трансакції із використанням криптовалют, та використовувати блокчейнплатформи «Transfer Wise», «Skrill» і міжнародні платіжні системи «WePay», «PayPal» через мобільні додатки а також здійснювати диверсифікації послуг створюючи середовище необанку.

3.2. Особливості впровадження нових продуктів та послуг у комерційному банку АТ «ПУМБ» та їх вплив на його доходи

Після повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України політика КБ АТ «ПУМБ» в силу обставин змінилася. В зв'язку із закриттям значної частини відділень та зменшенням клієнтської бази банком взятий курс на надання онлайн послуг та оптимізацію власних ресурсів.

Дана політика почала впроваджуватися із застосуванням диджитал технологій. В основі зазначених технологій є використання різноманітних цифрових каналів, які умовно можна поділити на:

1) інтернет-банкінг де використовується комунікації за допомогою веб-переглядача, що надає змогу здійснювати контроль рахунків та проведення банківських операцій;

2) мобільний банкінг в основі комунікації використовуються мобільні пристрої;

3) АТМ-банкінг – обслуговування здійснюється за допомогою банкоматів та пристроїв банківського обслуговування.

Враховуючи стрімкий розвиток ІТ технологій та здійснення регулювання в цьому напрямку НБУ, слід прогнозувати об'єднання окремих банківських установ в один простір надання фінансових послуг. Проведений аналіз свідчить про докорінні зміни у банківській сфері, які базуються на політичних процесах, інноваціях у продуктах, послугах, бізнес-моделях, та на законодавчому рівні. Стратегічний розвиток комерційних банків має здійснюватися на основі вже відомих та впроваджених інновацій.

Враховуючи дані обставини АТ «ПУМБ» змінив стратегію розвитку. Серед першочергових планів є розвиток дистанційних каналів обслуговування. Здійснення реінжинірингу банківських процесів, що передбачає автоматизувати банківські послуги, прискорювати їх надання, підвищувати стабільність та оптимізувати банківські продукти. Для проведення зазначених цілей слід впроваджувати інноваційні продукт та будувати сучасний універсальний банк.

Згідно заявленого курсу ПУМБ визначені ключові напрямки розвитку, навчання співробітників, підвищення якості послуг та продуктів банку, розвиток бізнес середовища, підвищення фінансової грамотності клієнтів, та управління ризиками.

Нове бачення сфери банківських послуг та надання нових банківських продуктів ґрунтується на концепції «банку майбутнього». В Україні практика фінансових інновацій, є незначною. Українські банки, як правило, залучали досвід своїх іноземних партнерів, однак події, які пов'язані із війною вимагають здійснювати адаптацію банківських продуктів та послуг до українських реліїв.

Схематично, згідно розміщеної інформації на офіційному веб-сайті АТ «ПУМБ» структуру онлайн-банкінгу можемо зобразити наступним чином.

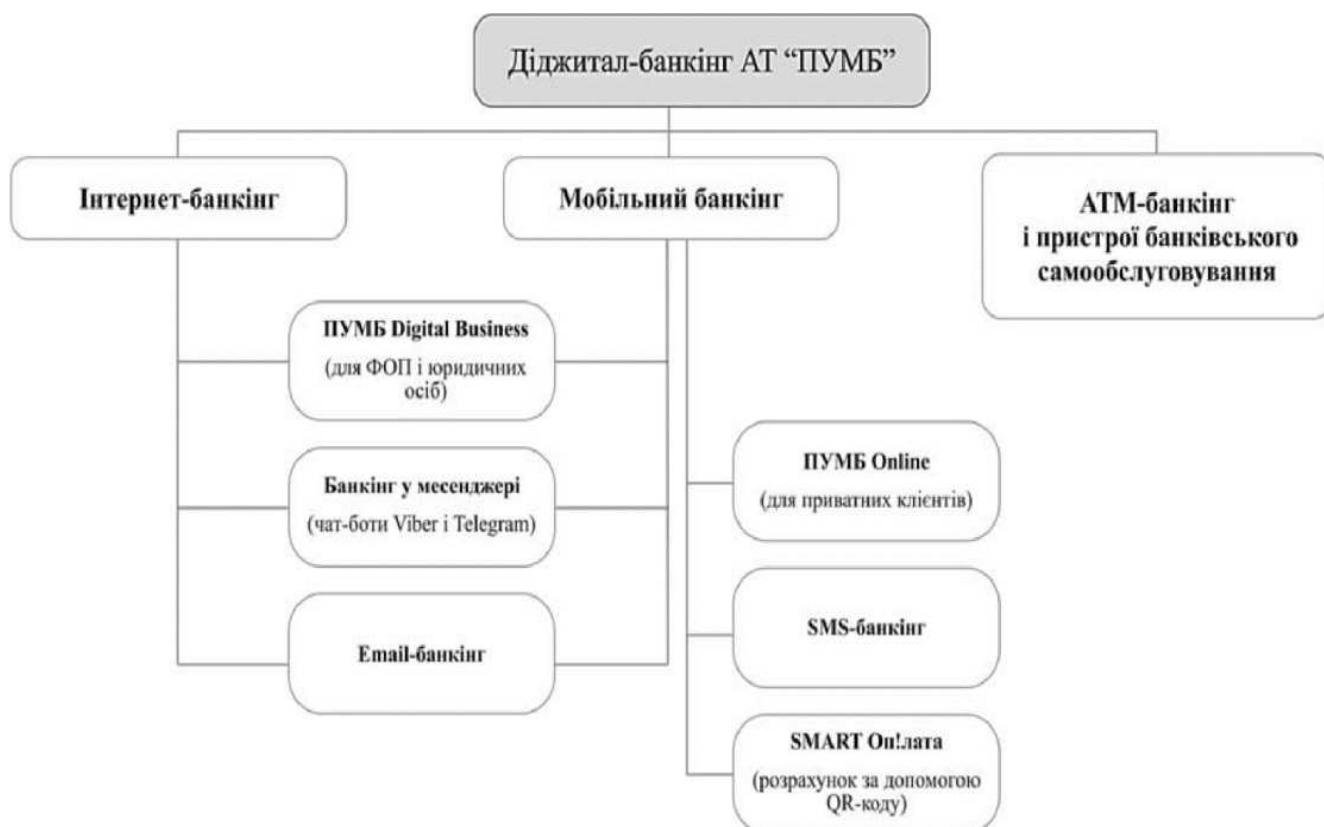

Рис. 3.6. Будова онлайн-банкінгу АТ «ПУМБ» станом на 2022 рік [6]

В системі фінансового обліку банку використання онлайн технологій відображається у графі нематеріальні активи. У даній звітності можемо

прослідкувати інструменти банку, розробки мобільних застосунків, сайтів, інтернет-платформ, патенти та ліцензії на цифрові продукти, авторські права. Проведений аналіз по нематеріальних активах засвідчує що протягом 2019–2021 рр. абсолютна величина у КБ АТ «ПУМБ» по відношенню до інших провідних банків має тенденцію до зменшення (рис. 2.7.).

Аналізуючи період воєнного часу треба звернути увагу на рівень інвестицій. З приводу даної проблематики було проведено дослідження Боднаренко Л.П. та Подарин А.Р. [6]. У своєму дослідженні автори скористалися відомостями програми «Таємний покупець», згідно якої здійснювалося внутрішні спеціалізовані опитування та проведена обробка скарг і пропозицій. За результатами проведеного дослідження та фінансової звітності було встановлено наступне, у 2019 р. загальна кількість інвестицій становила 8,1 млн грн, у 2020 р. – 10,3 млн грн, а у 2021 р. – 9,1 млн грн.

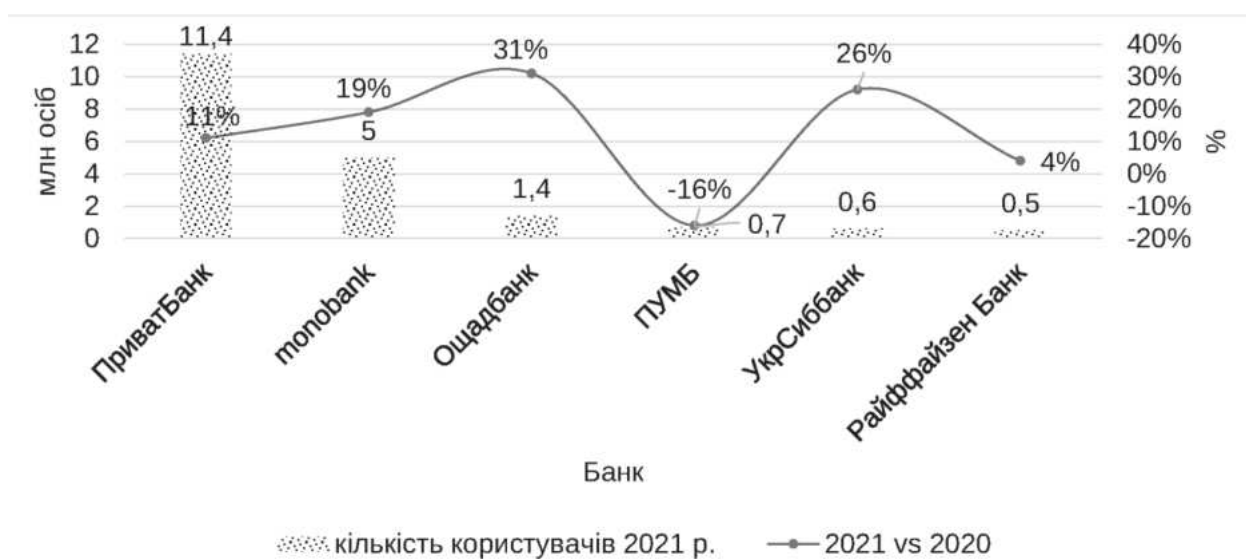

Рис. 3.7. Динаміка кількості банківських клієнти, які скористалися онлайн продуктами та послугами у 2020-2021 роках [6].

При цьому, у 2019 році клієнти, які скористалися онлайн продуктами та послугами АТ «ПУМБ» було 507 993 осіб, у 2020 році – 881 860 осіб, а у 2021 році – 740 762 особи. Якщо дану динаміку проаналізувати в розрізі інших

банків, то слід відмітити, що спад у кількості клієнтів за останній рік спостерігається лише КБ АТ «ПУМБ».

Серед найбільш застосованих цифрових каналів АТ «ПУМБ», які використовуються у онлайн-зв'язку є мобільний банкінг. При цьому, найбільш популярним програмним продуктом, що використовується у мобільному банкінгу ПУМБ Online. Даним застосунком користується до 90% діджитал-клієнтів.

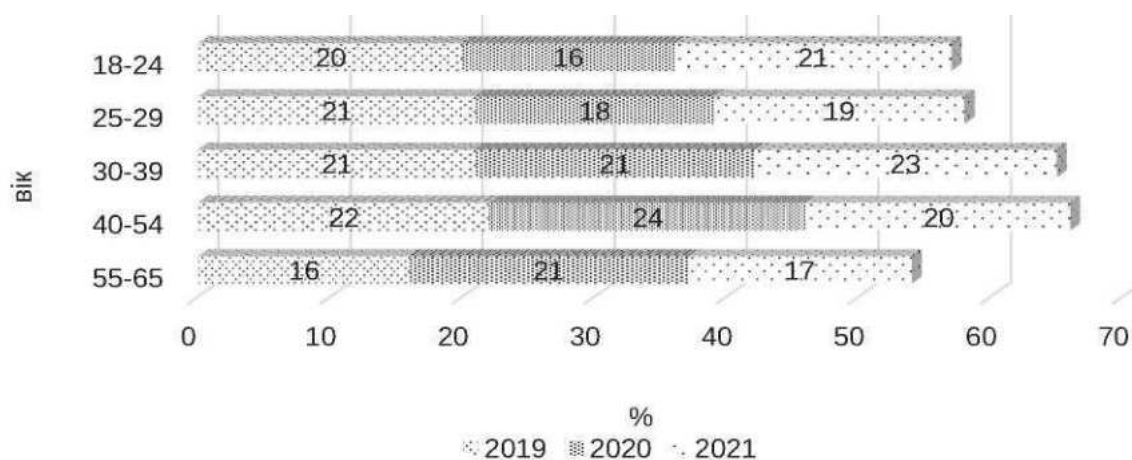

Рис. 2.8. Клієнтська база користувачів ПУМБ Online за віком [59].

Проведеним дослідження встановлено, що користувачами цього застосунку є аудиторія в основному віком від 30 до 54 років, таким чином даний додаток використовується здебільшого серед дорослих клієнтів ніж серед молоді. Схематично клієнтську базу користувачів ПУМБ Online за віком у 2019–2021 рр. та інтенсивність використання можемо зобразити наступним чином (рис. 2.8., рис.2.9.).

Рис. 2.9. Інтенсивність користування додатком ПУМБ Online [59]

В своєму дослідженні з приводу застосування електронних додатків Боднарєнко Л.П. та Подарин А.Р. констатують, що мобільні додатки банкінгу ПУМБ по деяких позиціях відстають від аналогічних у банках конкурентів, як наслідок зменшення клієнтської бази [6]. Тому банку слід удосконалювати програмне забезпечення. Особливо авторами звертається увага на недосконалість таких функцій, як перегляд історії оплат, номеру картки, тощо. Одночасно слід звернути увагу на певні переваги, серед яких відмічають це надсилання повідомлення до служби підтримки за допомогою трясіння телефон або 5 дотиків по екрану а також кешбек на 3 обрані категорії (з 6 можливих) на місяць.

Особливо хотілось звернути увагу на організацію клієнтської бази у бізнесі. В банку впроваджений додаток ПУМБ Digital Business. Даний електронний продукт бізнес-клієнти (ФОП та юридичні особи) можуть використовувати як у веб-версії так у мобільному додатку. За допомогою даної електронної програми бізнес клієнти онлайн можуть здійснювати документообіг, проводити необхідні платежі, переховувати кошти на електронні особисті картки тощо. Банком за допомогою даної програми проводяться певні заходи щодо залучення додаткових клієнтів. Як приклад це банківська програма лояльності для малого бізнесу при роботі з валютою, а

саме чим більш обсяг купівлі – продажу валюти тим вигідніший курс встановлювався програмою для клієнта.

Також серед новацій можемо навести сервіс по продажу військових ОВДП, який був запроваджений у березні 2022 року. Дані облигації можуть придбати корпоративні клієнти у Інтернет-банкінгу ПУМБ Digital Business, стосовно приватних клієнтів то вони можуть придбати у найближчих відділеннях банку. Згідно поданої інформації на офіційному веб-сайті банку [42] станом на червень 2022 року було подано 500 заявок на купівлю військових ОВДП, на суму 201 млн грн, 1,3 млн дол. США і 213 тис. євро.

Також досить гарно себе зарекомендувала новація, яка була запроваджена під час воєнного стану - сервіс SMART Оплата [42]. Дана новація полягає у прийомі безконтактних платежів через QR-код. Банком використовуються POS-термінали що є цифровими каналами у банківській діяльності. Для розширення власної мережі POS-терміналів у 2019 році банком встановлено 1274 POS-терміналів, у 2020 році – 2600 POS-терміналів, а у 2021 році – 3848 [42].

Серед нових продуктів, які ПУМБ впроваджує це інтернет-еквайринг, або програмний реєстратор розрахункових операцій (пРРО). В даному програмному продукті об'єднуються функції каси та платіжного терміналу за допомогою ОС Android (сервіс «3 в 1» – POS-термінал (плюс) каса (плюс) пРРО).

При проведенню аналізі затрат та впроваджених нових продуктів та послуг прослідковується більший акцент АТ «ПУМБ» на фізичних каналах обслуговування клієнтів, що на думку багатьох експертів [6] є причиною втрати конкурентоспроможності та зменшення ефективності.

Аналізуючи сучасні банківські продукти та послуги треба відмітити основні напрямки впровадження новацій АТ «ПУМБ»: застосування та впровадження поведінкової автентифікації [29]; застосування та впровадження динамічного CVC2-коду ;застосування та впровадження

повноцінного open banking із використанням відкритих API; удосконалення програми віртуальний помічник для роботи із клієнтами банку; запровадження персоналізованого фінансового менеджменту (PFM), дана послуга дає змогу контролювати фінансові ресурси, категоризувати транзакції, створювати і змінювати бюджет, переглядати інтерактивні діаграми витрат тощо.; збільшення можливостей меню та налаштувань діючих програм в частині кастомізація (редагування) додатку, інформації останнього входу, оформлення стилю спілкування (дружній чи діловий) тощо.

Для більш детального розкриття теми наукового дослідження слід нам провести аналіз впливу нових продуктів та послуг на дохід банку. Для проведення аналізу використаємо регресійний метод, що дозволить нам виявити залежність кількості онлайн клієнтів (діджитал-клієнтів) від обсягу нематеріальних активів АТ «ПУМБ».

Використаємо регресійний аналіз для виявлення залежності кількості від обсягу нематеріальних активів. Вихідні дані згідно поданої інформації на веб-

$$\hat{y} = f(x) = a_0 + a_1x + a_2x^2,$$

сайті банку для здійснення аналізу відображено у таблиці 2.3.

Таблиця 3.3.

Зміна кількості онлайн-клієнтів і
нематеріальних активів АТ «ПУМБ» протягом 2017–2022 рр

Період (рік)	Нематеріальні активи, млн. грн. (x)	Діджитал-клієнти, ос. (y)
2021	255,846	740 762
2020	264,333	881 860
2019	279,641	507 993
2018	392,105	316 200
2017	300,003	172 487
2016	287,578	75 500

1) Для проведення розрахунку використовуємо наступні формули регресії:
 a_0 , a_1 і a_2 це параметри;

x - факторна ознака;

y - результат.

2) Для встановлення параметрів (a_0 , a_1 і a_2) застосовуємо наступну

$$\vec{A} = (X^T X)^{-1} X^T \vec{Y}.$$

формулу

Проведення оцінки параметрів рівняння регресії проводимо у декілька

$$X^T X = \begin{pmatrix} 6,00 & 1779,51 & 539977,44 \\ 1779,51 & 539977,44 & 168152619,98 \\ 539977,44 & 168152619,98 & 53859557895,69 \end{pmatrix}$$

етапів користуючись формулою 2:

1. Здійснюємо формування матриці (X), згідно статистичних даних

$$X^T \vec{Y} = \begin{pmatrix} 2694802,00 \\ 762123722,01 \\ 220212706514,47 \end{pmatrix}$$
$$X = \begin{pmatrix} 1 & 300,003 & 90001,800 \\ 1 & 392,105 & 153746,331 \\ 1 & 279,641 & 78199,089 \\ 1 & 264,333 & 69871,935 \\ 1 & 255,846 & 65457,176 \end{pmatrix}$$

факторної ознаки.

2. Здійснюємо формування транспонованої матриці X^T .

$$X^T = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 287,578 & 300,003 & 392,105 & 279,641 & 264,333 & 255,846 \\ 82701,106 & 90001,800 & 153746,331 & 78199,089 & 69871,935 & 65457,176 \end{pmatrix}$$

3. Проведемо встановлення добутку матриць транспонованої X^T та статистичних даних факторної ознаки X

4. Здійснимо встановлення добутку вектору статистичних даних і транспонованої матриці

5. Проводимо оберненої матриці $(X^T X)^{-1}$.

$$(X^T X)^{-1} = \begin{pmatrix} 764,90 & -4,78 & 0,01 \\ -4,78 & 0,03 & 0,00 \\ 0,01 & 0,00 & 0,00 \end{pmatrix}$$

6. Розраховуємо вектор оцінювання параметрів ($\bar{A}$)

$$\bar{A} = \begin{pmatrix} 16067537,46 \\ -95387,49 \\ 140,81 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} a_1 \\ a_2 \\ a_3 \end{pmatrix}$$

Підсумовуючи проведені розрахунки, можемо записати рівняння регресії $y = 16067537,46 - 95387,49x + 140,81x^2$.

Схематично ми можемо зобразити на основі статистичних даних та ліній регресії для АТ «ПУМБ» (рис. 2.10)

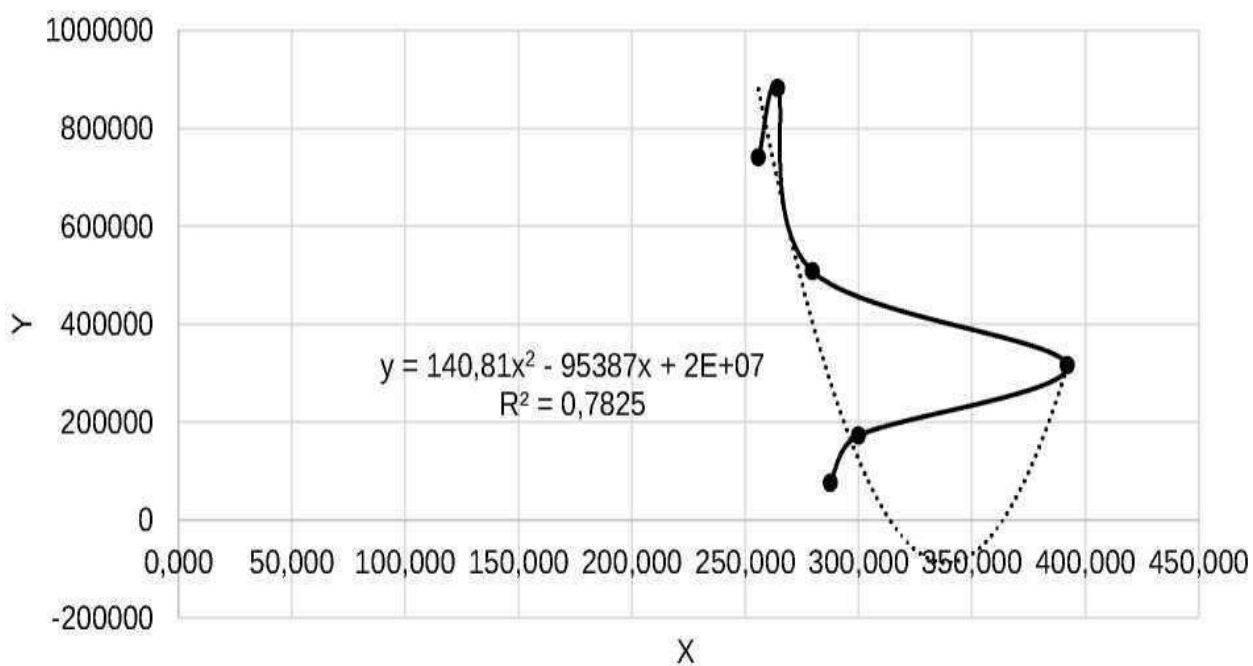

Рис. 3.10. Графічне зображення статистичних даних та лінії регресії для АТ «ПУМБ»

Для проведення подальших розрахунків слід проаналізувати побудовану модель на адекватність за допомогою F-критерію.

Зокрема $F_{\text{розрахун}} = 14,39$, а $F_{\text{табл}} = 7,71$ (для шести спостережень і однієї змінної).

Порівнюємо

$$F_{\text{розрахун}} > F_{\text{табл.}} F_{\text{розрахун}}$$

Дане порівняння свідчить, що побудована модель є адекватною множені статистичних даних.

Для того, щоб розрахувати чисельну ймовірність діджитал-клієнтів АТ «ПУМБ» необхідно спрогнозувати рівень нематеріальних активів у найближчі роки.

Для цього ми скористаємося інформацією, яка розміщена на офіційному веб-сайті банку [59] та спробуємо здійснити прогнозування нематеріальних активів АТ «ПУМБ» (див. табл. 3.3.)

Таблиця 2.3.

Прогнозування величини нематеріальних активів АТ «ПУМБ» за МНК за 2016-2023 рр.

Дата	Метод найменших квадратів						
	Y	t	$Y \cdot t$	t^2	Y^t	$Y - Y^t$	$(Y - Y^t)^2$
2023		5	-	25	276,367	-	-
2022		4	-	16	280,410	-	-
2021	255,846	3	767,538	9	284,454	-29	818
2020	264,333	2	528,666	4	288,497	-24	584
2019	279,641	1	279,641	1	292,541	-13	166
2018	392,105	-1	-392,105	1	300,628	91	8 368
2017	300,003	-2	-600,006	4	304,671	-5	22

2016	287,578	-3	-862,734	9	308,715	-21	447
Всього (без 2022– 2023 рр.)	1 780	9	-279	69	1 780		10 405

Згідно проведених розрахунків нематеріальні активи у 2022 році становили 280,410 млн. грн, а у 2023 році -276,367 млн. грн. Таким чином спостерігається динаміка у зменшенні вихідних величин. За допомогою раніше знайдених рівнянь спробуємо розрахувати кількість діджитал клієнтів АТ «ПУМБ»: у 2022 році буде становити 391782 осіб, що на 47,1% менше порівняно з 2021 роком; у 2023 році буде становити 460471 осіб, що на 17,5% більше ніж у 2022 році.

Також отримані результати роботи підтверджуються прогнозами Міжнародного рейтингового агентства Fitch Ratings про зниження рейтингових позиції АТ «ПУМБ» [45].

Для більш наглядного розуміння зміни кількості діджитал-клієнтів і величини нематеріальних активів спробуємо схематично це відобразити (див. рис. 3.11.).

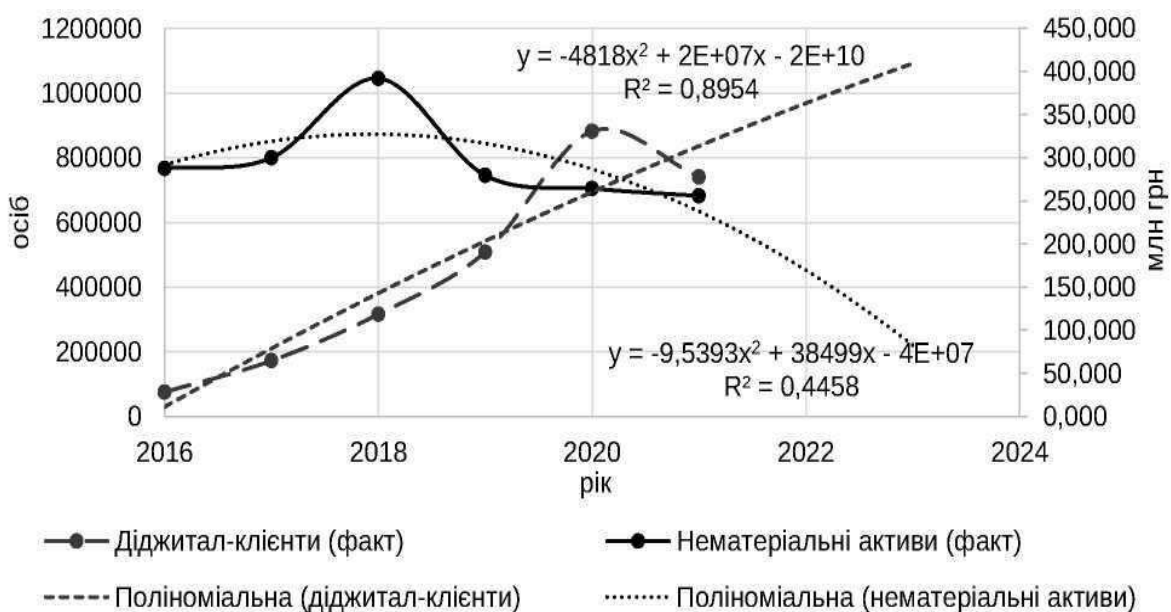

Рис. 3.11. Особливості росту кількості диджитал-клієнтів і величини нематеріальних активів для АТ «ПУМБ».

Таким чином результативність функціонування нових банківських продуктів та послуг багато в чому залежить від кількості інвестицій. А саме, чи відбувається розвиток програмного забезпечення, чи здійснюються цифрові дослідження, дизайн, імідж діяльність тощо.

Висновки до розділу 3

В розділі третьому було досліджено перспективи впровадження нових банківських продуктів і послуг у практиці діяльності комерційного банку. На цій основі здійснено спробу сформулювати відповідні теоретичні висновки.

До основних висновків, які отримані в результаті проведеного дослідження, відносимо:

1. Класична роль фінансового посередника, яку виконували комерційні банки зменшується. Для банківських установ дані тенденції зумовлюють пошук нових форм реалізації власної діяльності. Це призводить до створення нових менеджментових банківських ходів, які почали формувати через посередників привабливі банківські послуги та продукти з мінімальними витратами для клієнтів на нових платіжних інструментах та технічних рішеннях. Таке фінансове посередництво та самі банківські установи, що здійснюють зазначену діяльність отримали назву «FinTech».

2. Враховуючи дані обставини АТ «ПУМБ» змінив стратегію розвитку. Серед першочергових планів є розвиток дистанційних каналів обслуговування. Здійснення реінжинірингу банківських процесів, що передбачає автоматизувати банківські послуги, прискорювати їх надання, підвищувати стабільність та оптимізувати банківські продукти. Для

проведення зазначених цілей слід впроваджувати інноваційні продукти та будувати сучасний універсальний банк.

3. В системі фінансового обліку банку використання онлайн технологій відображається у графі нематеріальні активи. У даній звітності можемо прослідкувати інструменти банку, розробки мобільних застосунків, сайтів, інтернет-платформ, патенти та ліцензії на цифрові продукти, авторські права.

4. Аналізуючи сучасні банківські продукти та послуги треба відмітити основні напрямки впровадження новацій АТ «ПУМБ»:

- застосування та впровадження поведінкової автентифікації [29];
- застосування та впровадження динамічного CVC2-коду ;
- застосування та впровадження повноцінного open banking із використанням відкритих API;
- удосконалення програми віртуальний помічник для роботи із клієнтами банку;
- запровадження персоналізованого фінансового менеджменту (PFM), дана послуга дає змогу контролювати фінансові ресурси, категоризувати транзакції, створювати і змінювати бюджет, переглядати інтерактивні діаграми витрат тощо.
- збільшення можливостей меню та налаштувань діючих програм в частині кастомізація (редагування) додатку, інформації останнього входу, оформлення стилю спілкування (дружній чи діловий) тощо.

5. Згідно проведених розрахунків нематеріальні активи у 2022 році становили 280,410 млн. грн, а у 2023 році -276,367 млн. грн. Таким чином спостерігається динаміка у зменшені вихідних величин.

- у 2022 році буде становити 391782 осіб, що на 47,1% менше порівняно з 2021 роком,
- у 2023 році буде становити 460471 осіб, що на 17,5% більше ніж у 2022 році.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі досліджені особливості впровадження нових видів банківських продуктів і послуг та їх роль у формуванні доходів банку. Результати магістерської роботи дали змогу зробити певні висновки та сформулювати пропозиції теоретичного, методологічного та науково-прикладного спрямування, що відображають вирішення завдань, відповідно до визначеної мети, а саме:

1. Військова агресія Російської Федерації в Україні суттєво змінила економічну структуру держави. В результаті, банківська система та ринок банківських послуг зіткнулися з багатьма проблемами, а саме: стрімке зростання інфляції; тиск на національну валюту через погіршення платіжного балансу; масовий характер настання збитків населення та бізнесу в результаті воєнних дій; скорочення доступу до фінансових послуг, засобів платежу (готівка, безготівкові платежі) на територіях, що постраждали від бойових дій або тимчасово окуповані, тощо. В зв'язку з чим в Україні започатковано ряд реформ і обмежень, де серед першочергових завдань на рику капіталів та банківських послуг виник виклик із забезпечення фінансової стійкості національної банківської системи.

2. До сучасних напрямів банківських послуг і продуктів варто віднести систему дистанційного обслуговування клієнтів із залученням сучасних технологій при поєднанні нових і традиційних інструментів.

Аналізуючи сучасні банківські продукти та послуги треба відмітити основні напрямки впровадження новацій

- застосування та впровадження поведінкової автентифікації;
- застосування та впровадження динамічного CVC2-коду ;
- застосування та впровадження повноцінного open banking із використанням відкритих API;

- удосконалення програми віртуальний помічник для роботи із клієнтами банку;

- запровадження персоналізованого фінансового менеджменту (PFM), дана послуга дає змогу контролювати фінансові ресурси, категоризувати транзакції, створювати і змінювати бюджет, переглядати інтерактивні діаграми витрат тощо.

– збільшення можливостей меню та налаштувань діючих програм в частині кастомізація (редагування) додатку, інформації останнього входу, оформлення стилю спілкування (дружній чи діловий) тощо.

В Україні запрацював POWER BANKING. Дане нововведення передбачає створення за ініціативи НБУ об'єднану мережу відділень банків України, які будуть працювати та надавати необхідні послуги клієнтам навіть під час блекауту.

3. При аналізі структури та внутрішньої організації АТ «ПУМБ», слід відміти, що структура банку побудована згідно вимог національного законодавства та відповідає міжнародним стандартам. До органів управління банку входять Загальні збори акціонерів банку, Наглядова рада та Правління. З метою розподілу сфери управління в ПУМБ, при Правлінню Банку функціонують комітети, а саме комітет з управління активами і пасивами, тарифно-комерційний комітет, кредитна рада та кредитний комітет, комітет з управління ризиками, технологічний комітет, комітет з питань управління непрацюючими активами, комітет з етики та ділової поведінки, комітет з питань фінансового моніторингу, проектний комітет. Статутний капітал Банку дорівнює 4 780 594 950,00 гривень.

3. АТ «ПУМБ» надає майже весь комплекс банківських послуг. Проведений аналіз фінансової діяльності показує зростання загальної величини активів балансу КБ АТ «ПУМБ» за період 2016-2020 роки на 69 %, а пасивів на 45%. Після повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України в силу обставин фінансовий ріст КБ АТ «ПУМБ»

зменшився. Тому для політики банку є важливим утримати діючих клієнтів та залучати нових. Банком в зв'язку із закриттям значної частини відділень та зменшенням клієнтської бази взятий курс на надання онлайн послуг та оптимізацію власних ресурсів.

Згідно проведених розрахунків нематеріальні активи у 2022 році становили 280,410 млн. грн, а у 2023 році -276,367 млн. грн. Таким чином спостерігається динаміка у зменшенні вихідних величин.

- у 2022 році буде становити 391782 осіб, що на 47,1% менше порівняно з 2021 роком,

- у 2023 році буде становити 460471 осіб, що на 17,5% більше ніж у 2022 році.

Враховуючи дані обставини АТ «ПУМБ» змінив стратегію розвитку. Серед першочергових планів є розвиток дистанційних каналів обслуговування. Здійснення реінжинірингу банківських процесів, що передбачає автоматизувати банківські послуги, прискорювати їх надання, підвищувати стабільність та оптимізувати банківські продукти. Для проведення зазначених цілей слід впроваджувати інноваційні продукти та будувати сучасний універсальний банк.

Результативність функціонування нових банківських продуктів та послуг багато в чому залежить від кількості інвестицій. А саме, чи відбувається розвиток програмного забезпечення, чи здійснюються цифрові дослідження, дизайн, імідж діяльність тощо., дані процеси напряду впливають в майбутньому на впровадження нових банківських послуг або продуктів.

Серед сучасних новацій банківських послуг та продуктів на які звертається увага клієнтської бази АТ «ПУМБ» можемо відмітити наступні: мобільний банкінг (ПУМБ Online та ПУМБ Digital Business); впровадження хмарних технологій в систему банківського обслуговування та інтернет банкінгу; орієнтація на бізнес-моделі банківського обслуговування, які базувалися на банківських цифрових платформах; продаж військових ОВДП;

SMART оплата; інтернет-еквайринг; застосування та впровадження поведінкової автентифікації; застосування та впровадження динамічного CVC2-коду; застосування та впровадження повноцінного open banking із використанням відкритих API; удосконалення програми віртуальний помічник для роботи із клієнтами банку; запровадження персоналізованого фінансового менеджменту (PFM); збільшення можливостей меню та налаштувань діючих програм тощо.

4. Класична роль фінансового посередника, яку виконували комерційні банки зменшується. Для банківських установ дані тенденції зумовлюють пошук нових форм реалізації власної діяльності. Це призводить до створення нових управлінських банківських ходів, які почали формувати через посередників привабливі банківські послуги та продукти з мінімальними витратами для клієнтів на нових платіжних інструментах та технічних рішеннях. Таке фінансове посередництво та самі банківські установи, що здійснюють зазначену діяльність отримали назву «FinTech».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналітичний огляд банківської системи України за результатами 2018 року. Національне рейтингове агентство «Рюрік». URL: http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_4_kv_2018.pdf (дата звернення до ресурсу 10.12.2022)
2. Архів курсів - Курс НБУ. *Ставки, індекси, тарифи*. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/exchange/archive/nbu/curr/2022-12-30/> (дата звернення: 27.01.2023).
3. Банки та банківська справа / за ред. ІТ. Балабанова. К., 2013. 304 с.
4. Банківські операції : підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. В. Дзюблюка. Тернопіль : вид-во ТНЕУ «Економічна думка», 2009. 696 с.
5. Банківські операції: Підручник / За ред. В.І. Міщенко, Н.Г. Слав'янської. К.: Знання, 2006. 727 с.
6. Боднарєнко Л.П., Подарин А.Р.. Діджиталізація АТ «ПУМБ» як приклад цифрових процесів українського банківського сектору. *Економіка та суспільство*. № 43/2022. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-11>
7. Відомості про остаточних ключових учасників у структурі власності банку станом на 01 січня 2023 року Банк ПУМБ. URL:<https://about.pumb.ua/content/cmsfile/ua> (дата звернення: 20.01.2023).
8. Гребенюк Н. Управління банком в Україні: від кризи до кризи. Scientific and education journal “The genesis of genius” (РІНЦ). 2014. № 2.Р. 63-68.
9. Гребенюк Н., Куца А., Особливості впровадження нових видів банківських продуктів і послуг під час воєнного стану. *Співдружність наук: архітектура, економіка, право* : матеріали X студ. наук. симп., м. Івано-Франківськ, 18 листоп. 2022 р. С. 225–228.
10. Гулей А. І., Гулей С. А. Цифрова трансформація вітчизняного банківського середовища в умовах розвитку фінтех-екосистеми. *Український журнал прикладної економіки*. 2019. № 1. С. 6-15.

11. Дибба М.І., Осадчий Є.С. Фінансові інноваційні інструменти у банківській системі. *Стратегія економічного розвитку України*. 2018. № 42. С.99-109.

12. Єгоричева С.Б. Банківські інновації: навч. Посібник. К. Центр учбової літератури. 2010. 206 с

13. Жердецька Л.В., Городинський Д.І. Розвиток банківських технологій: загрози та можливості для банків. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 10. С. 583-588.

14. За ініціативи Національного банку створена спільна банківська мережа POWER BANKING, яка працюватиме навіть в умовах блекауту. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zainitsiativi-natsionalnogo-banku-stvorena-spilna-bankivska-mereja-power-banking-ya-ka-pratsyuvatime-navit-v-umovah-blekautu> (дата звернення: 11.01.2023).

15. Історія розвитку ПУМБ. URL: http://www.pumb.ua/ua/pro_bank/istoriia_rozvytku/ (дата звернення: 16.01.2023).

16. Кавецький В. Я. Застосування блокчейн-системи у фінансовій сфері. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2018. Випуск 2 (130). С. 14–18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2018_2_5 (дата звернення: 20.01.2023).

17. Карлін М., Шматковська Т., Борисюк О. Банківські інновації в умовах формування цифрової економіки. *Економіка та суспільство*. 2021. № 27. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/artide/view/447/429> (дата звернення: 11.10.2022).

18. Карчева Г. Т., Огородня Д. В., Опенько В. А. Цифрова економіка та її вплив на розвиток національної та міжнародної економіки. *Фінансовий простір*. 2017. № 3 (27). С. 13—21.

19. Касич А., Наумкіна І. Процеси цифровізації як невід’ємна складова сучасного банківського менеджменту. *Економіка та суспільство*. 2021. № 28.

URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/artide/view/473/455>
(дата звернення: 20.01.2023).

20. Ковалев, М. М. Банки развития: новая роль в XXI веке: моногр. Минск : Изд. центр БГУ, 2016. 151 с.

21. Коваленко В.В. Развитие FinTech: угрозы та перспективи для банків України. *Приазовський економічний вісник*. 2018. Випуск 4(09). С.127-133.

22. Комітети банку ПУМБ. *Офіційний сайт АТ «ПУМБ»*. URL: https://about.pumb.ua/management/management_body (дата звернення: 20.01.2023).

23. Конституція України від 28.06.1996 р. Дата оновлення: 30.09.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
(дата звернення: 23.12.2018);

24. Копилюк О.І., Музичка О.М. Банківські операції : навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 536 с.

25. Криклій О.А., Маслак Н.Г. Управління прибутком банку: монографія. Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ", 2008. 136 с.

26. Кузнецова Л. В. Ділова репутація банків: цифрові виклики та управління : монографія. Харків : «Діса Плюс», 2020. 327 с

27. Куйбіда В. С., Карпенко О. В. Цифрове врядування в Україні: базові дефініції понятійно-категоріального апарату. *Вісник НАДУ при Президентові України. Серія «Державне управління»*. 2018. № 1. С. 5-10.

28. Ляшенко В. І., Вишневецький О. С. Цифрова модернізація економіки України як можливість проривного розвитку : монографія. Київ, 2018. 252 с.

29. Македон В. В., Машкіна К. О. Розвиток глобального банківського сектору в умовах цифрової економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 4. С. 21-28.

30. Македон В. В., Машкіна К. О. Розвиток глобального банківського сектору в умовах цифрової економіки. *Інвестиції: практика та досвід* . 2021. № 4. С. 21–28.

31. Меда Н.С. Поняття банківського товару і його зв'язок із категоріями «банківський продукт», «банківська послуга» та «банківська операція». *Збірник наукових праць*. 2014. Вип. 38. С 196-204.

32. Мінекономіки попередньо оцінює падіння ВВП в 2022 році на рівні 30,4%. *Офіційний сайт Міністерства економіки України*. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=4470bafb-5243-4cb2-a573-5ba15d9c8107&title=MinekonomikiPoperedno>.

33. Мороз Л.В. Перспективи розвитку онлайн-банкінгу в Україні. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. № 13(22). С. 218–225.

34. Нікітін Ю. О., Кульчицький О. І. Цифрова парадигма як основа визначень: цифровий бізнес, цифрове підприємство, цифрова трансформація. *Маркетинг і цифрові технології*. 2019. № 4. С. 77-87.

35. Нікіфоров П., Третякова О., Харабара В. FinTech інновації у забезпеченні фінансової інклюзії банками України. *Науковий вісник Чернівецького університету*. Серія «Економіка». 2022. № 834. С. 49–53.

36. Номинации ежегодной премии PaySpace Magazine Awards 2019. Awards 2019. URL: <https://psm7.com/awards-2019/ua/nomination>. (дата звернення: 30.01.2023).

37. Петканич М.-В. Світові тенденції банківських інновацій. ELARTU – Інституційний репозитарій ТНТУ імені Івана Пулюя: Домівка. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/38522/2/FMZKPNES_2022_Petkanuch_M-Global_trends_in_banking_141-144.pdf (дата звернення: 29.01.2023).

38. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № №40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/40-15> (дата звернення: 28.12.2022)

39. Про нас: Міністерство цифрової трансформації України. *Міністерство цифрової трансформації України*. URL: <https://thedigital.gov.ua/ministry> (дата звернення: 11.01.2023).

40. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків

фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text> (дата звернення:
28.12.2022)

41. ПУМБ – платіжні картки 2022: детальні умови, порівняння тарифів –
Finsee. Finsee. URL: <https://finsee.com/пумб/платіжна-карта/#всеКАРТА> (дата
звернення: 30.01.2023).;

42. ПУМБ у війну. *Офіційний сайт АТ «ПУМБ»*.
URL: https://about.pumb.ua/growth/war_in_ukraine (дата звернення: 18.01.2023).

43. Рац О.М. Тенденції впровадження інноваційних банківських
продуктів є умовах глобалізації світових фінансів. *Сборник научних трудов*
«Актуальнеє научне исследование в современном мире». 2017. Випуск 5(25).
URL: <https://ffiscience.in.ua>.

44. Рейтинг банків України – Мінфін. *Офіційний сайт Міністерства*
фінансів України. URL: [https://minfin.com.ua/ua/banks/rating/?date=2022-10-](https://minfin.com.ua/ua/banks/rating/?date=2022-10-01)
01 (дата звернення: 30.01.2023).

45. Рейтинг надежных банков Украины. *FORINSURER «Форіншурер» –*
журнал про страхування та InsurTech. URL: [https://forinsurer.com/rating-](https://forinsurer.com/rating-banks)
banks (дата звернення: 30.01.2023).

46. Содома Р.І., Марків Г.В., Східницька Г.В., Шматковська Т.О.
Інноваційний проєкт з електронного банкінгу. *Вісник ЛНАУ : Економіка АПК*
. 2019. № 26. С. 85–91

47. Статистика Національного Банку України. Офіційний сайт
Національного Банку України. URL: <https://bank.gov.ua/statistic> (дата
звернення: 20.01.2023);

48. Статут акціонерного товариства "Перший Український міжнародний
банк" (нова редакція). Затв. рішенням позачергових Загальних зборів
акціонерів (протокол № 87 від 25.11.2021р.). *Офіційний сайт АТ*
«ПУМБ» URL: [https://about.pumb.ua/content/cmsfile/ua/корпоративне%20управ-](https://about.pumb.ua/content/cmsfile/ua/корпоративне%20управління%20__статут%20ат%20пумб_637547109672919421.pdf)
ління%20__статут%20ат%20пумб_637547109672919421.pdf (дата звернення:

16.01.2023).

49. Стащук О., Борисюк О., Шматковська Т. Роль банківських інновацій на фінансовому ринку в умовах глобального фінансового простору. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки. 2020. № 4(24). С. 71–79;

50. Стратегія Національного Банку України до 2025 року. *Національний банк України*. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_NBU.pdf?v=4 (дата звернення: 11.01.2023).

51. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-fintehu-v-ukrayini-do-2025-roku> (дата звернення: 29.01.2023).

52. Стратегія сталого розвитку – основа зростання бізнесу. *Офіційний сайт АТ «ПУМБ»*. URL: [https://about.pumb.ua/growth/strategy#:~:text=ПУМБ%20обрав%20для%20одосягнення%20Цілі,для%20всіх%20\(№16\)](https://about.pumb.ua/growth/strategy#:~:text=ПУМБ%20обрав%20для%20одосягнення%20Цілі,для%20всіх%20(№16)), (дата звернення: 19.01.2023).

53. Структура корпоративного управління банку ПУМБ. *Офіційний сайт АТ «ПУМБ»*. URL: <https://about.pumb.ua/management> (дата звернення: 19.01.2023).

54. Тарасюк М.В., Кощєєв О.О. Інновації в глобальній цифровій сфері: оцінка трансформацій. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2017. Вип. 131. С. 94-110.

55. Телінгер М. Ю. Сутність та особливості визначення поняття «банківська послуга». *Прометей*. 2011. № 1 (34). С. 233 – 235.

56. Ткаченко В. Грошова допомога від держави та міжнародних організацій 2023 - як отримати фінансову допомогу для ВПО в Україні | *Факти ICTV*. URL: <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/suspilstvo/20230124-dopomoga-dlya-vpo-yaki-derzhavni-ta-mizhnarodni-vyplaty-mozhut-otrymaty-ukrayinczi/> (дата звернення: 27.01.2023).

57.Трохименко В. І. Сутність та структура сучасного ринку банківських послуг / В. І. Трохименко // Економіка. Проблеми економічного становлення. – 2010. – № 2. – С. 76 – 81.

58. Усоскин В.М., Белоусова В.Ю., Козирь И.О. Финансовое посредничество в условиях развития новых технологий. *Деньги и кредит*. 2017. № 5. С. 14-21.

59. Фінансова звітність банку: квартальні і річні звіти - ПУМБ. *Офіційний сайт АТ «ПУМБ»*. URL: <https://about.pumb.ua/finance> (дата звернення: 23.01.2023).

60.Фінтех і блокчейн: технології, які «підривають» банківський сектор URL:<https://seoclub.com.ua/notes/blockchain> (дата звернення до ресурсу 28.01.2023р)

61. Чиж Н.М., Дзямулич М.І. Банківські інновації: проблеми та перспективи. Економічні науки. Серія «Облік та фінанси». Збірник наукових праць . 2012. Випуск 9(33). Ч. 4. С. 403–411.

62. Шалига Т. С. Дистанційне банківське обслуговування роздрібних клієнтів : монографія. Ніжин : Аспект-Поліграф, 2013. 412 с.

63. DIGITAL 2022: УКРАЇНА. *DataReportal* (2022). URL: <https://datareportal.com/citation>.

64. Finance.UA. Де народжуються інновації: 7 найцікавіших банківських лабораторій – Finance.ua. *Новини фінансів України та світу - Finance.ua*. URL: <https://news.finance.ua/ua/news/-/352109/de-narodzhuyutsya-innovatsiyi-7-najtsikavishyh-bankivskyh-laboratorij> (дата звернення: 20.01.2023)

65.FinTech в Україні: чому потрібно розвивати ринок фінансових технологій? URL: <https://evris.law/uk/stattja-fintech-vukraini-chomu-potribnorozvivati-rinok-finansovih-tehnologij>. (дата звернення до ресурсу 08.12.2022)

66.Нyman V. Swiping left on magnetic stripes. Mastercard | A World Beyond Cash | Leader in Global Digital Payment Solutions & Technology.

URL: <https://www.mastercard.com/news/perspectives/2021/magnetic-stripe/> (date of access: 30.01.2023).

67. Internet banking on the rise. *Language selection* | *European Commission*.

URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20180115-1> (date of access: 23.01.2023).

68. One Billion Additional Touch-free Visa Payments Made as Consumers Embrace Contactless Commerce. *Visa Inc. - Investor Relations*.

URL: <https://investor.visa.com/news/news-details/2021/One-Billion-Additional-Touch-free-Visa-Payments-Made-as-Consumers-Embrace-Contactless-Commerce/default.aspx> (date of access: 30.01.2023).

69. P2P Платежі: що це за перекази і як вони працюють в 2022. *Fin.do*.

URL: https://www.fin.do/uk/blog/85_p2p-platizh (дата звернення: 29.01.2023).

70. What's Going on In Banking 2021 | Fintech Trends | Cornerstone Advisors. *Expert Banking Consultants - Cornerstone Advisors*.

URL: <https://www.cornstone.com/banking-2021> (date of access: 30.01.2023).

71. AI в банківській сфері: чат-боти, вибивання боргів і боротьба із шахраями. *AI CONFERENCE KYIV 2020. AI Conference Kyiv 2021*.

URL: <https://aiconference.com.ua/uk/news/ii-v-bankovskoy-sfere-chat-boti-vibivanie-dolgov-i-borba-s-moshennikami-96949> (дата звернення: 30.01.2023).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А 1

Установчі та дозвільні документи АТ «ПУМБ»

Серія АЕ	ЛІЦЕНЗІЯ	№ 294710
НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ФОНДОВОГО РИНКУ		
Професійна діяльність на фондовому ринку – депозитарна діяльність Депозитарна діяльність депозитарної установи		
ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК"		
Ідентифікаційний код юридичної особи	14282829	
Місцезнаходження юридичної особи	04070, м. Київ, вулиця Андріївська, будинок 4	
Дата прийняття та номер рішення про видачу ліцензії	08.10.2013 № 2261	
Строк дії ліцензії	з 12.10.2013 необмежений	
Голова Комісії	 Т. Хромаєв	
Дата видачі ліцензії	14.02.2015	

ДОДАТОК А 2

Установчі та дозвільні документи АТ «ПУМБ»

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК
УКРАЇНИ

БАНКІВСЬКА ЛІЦЕНЗІЯ

№ 8 від 06 жовтня 2011 р.

ВИДАНА ПУБЛІЧНОМУ АКЦІОНЕРНОМУ
(повна та скорочена назва банку)
ТОВАРИСТВУ «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
(ПАТ «ПУМБ»)

УНЕСЕНОМУ ДО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ БАНКІВ
з 23 грудня 1991 р. ЗА НОМЕРОМ 73,

НА ПРАВО НАДАВАННЯ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ*,
ВИЗНАЧЕНИХ ЧАСТИНОЮ ТРЕТЬОЮ СТАТТІ 47
ЗАКОНУ УКРАЇНИ
«ПРО БАНКИ І БАНКІВСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ»

ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ І. В. Соркін

* Банківські послуги, які є валютними операціями, надаються на підставі генеральної ліцензії Національного банку України на здійснення валютних операцій.

82000

ДОДАТОК А 3

Установчі та дозвільні документи АТ «ПУМБ»

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК
УКРАЇНИ

ГЕНЕРАЛЬНА ЛІЦЕНЗІЯ
на здійснення валютних операцій
від 12.02.2015 № 8-2

ВИДАНА ПУБЛІЧНОМУ АКЦІОНЕРНОМУ ТОВАРИСТВУ
(повне найменування банку:
"ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК")

14282829
ідентифікаційний код за ЄДРПОУ;
м. Київ, вул. Андріївська, 4
(місцезаходження)

НА ПРАВО ЗДІЙСНЕННЯ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ ЗГІДНО
З ДОДАТКОМ.
ВЛАСНИК ЦЬОЇ ГЕНЕРАЛЬНОЇ ЛІЦЕНЗІЇ ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ
ДОТРИМУВАТИСЯ ВСТАНОВЛЕНИХ ЗАКОНОДАВСТВОМ
УКРАЇНИ І НАЦІОНАЛЬНИМ БАНКОМ УКРАЇНИ ВИМОГ ЩОДО
ПРОВЕДЕННЯ ЗАЗНАЧЕНИХ У НІЙ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ.
ГЕНЕРАЛЬНА ЛІЦЕНЗІЯ НЕ ДІЙСНА БЕЗ ДОДАТКА.

ПЕРШИЙ ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ

00386
О. В. ПИСАРУК

ДОДАТОК А 4

Установчі та дозвільні документи АТ «ПУМБ»

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

Витяг з Державного реєстру банків

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК» (повне найменування юридичної особи)

1	Скорочене найменування юридичної особи	АТ «ПУМБ»
2	Ідентифікаційний код юридичної особи	14282829
3	Код банку (МФО)	334851
4	Регістраційний номер у Державному реєстрі банків	73
5	Дата внесення до Державного реєстру банків	23.12.1991
6	Запис у Державному реєстрі банків про право юридичної особи на здійснення банківської діяльності	
	номер	8
	статус	чинна банківська ліцензія
	підстава внесення	відповідно до Закону України від 30.06.2021 № 1587-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення питань організації корпоративного управління в банках та інших питань функціонування банківської системи»

Витяг сформовано: 16.08.2021 ДРБ-000005
(дата формування витягу) (№ витягу)

Підстава видачі: зміни до Закону України «Про банки і банківську діяльність», внесені Законом України від 30.06.2021 № 1587-ІХ
(підстава для видачі витягу з Державного реєстру банків)

В. о. директора Департаменту ліцензування

Світлана БОЙКО

ДОДАТОК А 5

Установчі та дозвільні документи АТ «ПУМБ»

Серія АЕ	ЛІЦЕНЗІЯ	№ 294712
НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ФОНДОВОГО РИНКУ		
Професійна діяльність на фондовому ринку – депозитарна діяльність Діяльність із зберігання активів пенсійних фондів		
ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК"		
Ідентифікаційний код юридичної особи	14282829	
Місцезнаходження юридичної особи	04070, м. Київ, вулиця Андріївська, будинок 4	
Дата прийняття та номер рішення про видачу ліцензії	08.10.2013 № 2261	
Строк дії ліцензії	з 12.10.2013	необмежений
Голова Комісії		Г. Хромаєв
Дата видачі ліцензії		14.02.2015

ДОДАТОК А 5

Установчі та дозвільні документи АТ «ПУМБ»

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК
УКРАЇНИ

БАНКІВСЬКА ЛІЦЕНЗІЯ

№ 8 від 06 жовтня 2011 р.

ВИДАНА ПУБЛІЧНОМУ АКЦІОНЕРНОМУ
(повна та скорочена назва банку)
ТОВАРИСТВУ "ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
МІЖНАРОДНИЙ БАНК"
(ПАТ "ПУМБ")

УНЕСЕНОМУ ДО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ БАНКІВ
з 23 грудня 1991 р. ЗА НОМЕРОМ 73,

НА ПРАВО НАДАННЯ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ*,
ВИЗНАЧЕНИХ ЧАСТИНОЮ ТРЕТЬОЮ СТАТТІ 47
ЗАКОНУ УКРАЇНИ
"ПРО БАНКИ І БАНКІВСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ"

ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ І. В. Соркін

* Банківські послуги, які є валютними операціями, надаються на підставі генеральної ліцензії Національного банку України на здійснення валютних операцій.

00028

ДОДАТОК В 1

Витяг з річних звітів ПУМБ

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Звіт про фінансовий стан на 31 грудня 2016 року

(у тисячах гривень)

	Прим.	2016 рік	2015 рік
Активи			
Грошові кошти в касі та дорозі	6	1 162 368	1 244 442
Кошти на рахунках в Національному банку України	7	1 213 522	897 908
Заборгованість інших банків	8	5 561 964	4 283 476
<i>Цінні папери:</i>	9		
- які оцінюються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку		277 873	263 387
- наявні для продажу		9 132 655	2 320 493
Кредити клієнтам	10	24 755 755	26 287 616
Поточний актив з податку на прибуток		45 405	45 405
Інші активи	12	528 517	383 496
Основні засоби	11	1 213 395	1 209 023
Інвестиційна власність	11	185 857	188 554
Нематеріальні активи	11	287 578	243 299
Відстрочені податкові активи	28	187 719	276 992
Всього активів		44 552 608	37 644 091
Зобов'язання			
Заборгованість перед Національним банком України	13	-	485 426
Заборгованість перед іншими банками	14	1 147 889	224 827
Кошти клієнтів	15	33 185 516	27 584 757
Випущені депозитні сертифікати	16	691 371	-
Випущені єврооблігації	17	4 290 540	4 722 461
Інші позикові кошти	18	18 995	26 289
Інші зобов'язання	19	679 252	441 508
Субординований борг	20	490 750	492 174
Всього зобов'язань		40 504 313	33 977 442
Власний капітал			
Акціонерний капітал	22	3 294 492	3 294 492
Емісійний дохід	22	101 660	101 660
Резерв переоцінки основних засобів	22	509 866	538 213
Резерв переоцінки цінних паперів, наявних для продажу	22	30 155	(2 153)
Резервний фонд	22	1 475 430	1 475 430
Непокритий збиток	22	(1 363 308)	(1 740 993)
Всього власного капіталу		4 048 295	3 666 649
Всього зобов'язань та власного капіталу		44 552 608	37 644 091

Підписано від імені Правління 13 березня 2017 року

С.П. Черненко (Голова Правління)

І.О. Кожевин (Фінансовий директор)

О.О. Полещук (Головний бухгалтер)

ДОДАТОК В 2

Витяг з річних звітів ПУМБ

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Звіт про фінансовий стан на 31 грудня 2017 року

(у тисячах гривень)

	Прим.	2017 рік	2016 рік
Активи			
Грошові кошти в касі та дорозі	6	1 499 210	1 162 368
Кошти на рахунках в Національному банку України	7	1 178 795	1 213 522
Заборгованість інших банків	8	5 547 316	5 561 964
<i>Цінні папери:</i>	9		
- які оцінюються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку		162 887	277 873
- наявні для продажу		10 233 489	9 132 655
Кредити клієнтам	10	25 495 599	24 755 755
Поточний актив з податку на прибуток		2 405	45 405
Інші активи	12	697 098	528 517
Основні засоби	11	1 253 795	1 213 395
Інвестиційна власність	11	149 347	185 857
Нематеріальні активи	11	300 003	287 578
Відстрочені податкові активи	27	12 385	187 719
Всього активів		46 532 329	44 552 608
Зобов'язання			
Заборгованість перед іншими банками	13	865 004	1 147 889
Кошти клієнтів	14	37 194 276	33 185 516
Випущені депозитні сертифікати	15	187 194	691 371
Випущені єврооблігації	16	1 915 014	4 290 540
Інші позикові кошти	17	11 193	18 995
Інші зобов'язання	18	996 732	679 252
Субординований борг	19	489 656	490 750
Всього зобов'язань		41 659 069	40 504 313
Власний капітал			
Акціонерний капітал	21	3 294 492	3 294 492
Емісійний дохід	21	101 660	101 660
Резерв переоцінки основних засобів	21	484 116	509 866
Резерв переоцінки цінних паперів, наявних для продажу	21	69 293	30 155
Резервний фонд	21	1 475 430	1 475 430
Непокритий збиток	21	(551 731)	(1 363 308)
Всього власного капіталу		4 873 260	4 048 295
Всього зобов'язань та власного капіталу		46 532 329	44 552 608

Підписано від імені Правління 29 березня 2018 року

С.П. Черненко (Голова Правління)

І.О. Кожвин (Фінансовий директор)

О.О. Полещук (Головний бухгалтер)

ДОДАТОК В 3

Витяг з річних звітів ПУМБ

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Звіт про фінансовий стан на 31 грудня 2018 року

(у тисячах гривень)

	Прим.	2018 рік	2017 рік (перераховано)
Активи			
Грошові кошти в касі та дорозі	6	1 943 482	1 499 210
Кошти на рахунках в Національному банку України	7	743 346	1 178 795
Заборгованість інших банків	8	5 594 226	5 547 316
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	93 200	162 887
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	11 560 514	-
Цінні папери, наявні для продажу	9	-	10 233 489
Кредити клієнтам	10	27 244 297	25 427 064
Поточний актив з податку на прибуток		-	2 405
Інші активи	13	631 513	697 098
Основні засоби	11	1 415 623	1 253 795
Інвестиційна власність	11	71 876	149 347
Нематеріальні активи	11	320 632	300 003
Право користування активами	12	246 482	-
Відстрочені податкові активи	30	-	12 385
Всього активів		49 865 191	46 463 794
Зобов'язання			
Заборгованість перед Національним банком України	14	1 002	-
Заборгованість перед іншими банками	15	697 452	865 004
Кошти клієнтів	16	39 780 153	37 194 276
Випущені депозитні сертифікати	17	832 460	187 194
Випущені єврооблігації	18	-	1 915 014
Інші позикові кошти	19	-	11 193
Зобов'язання з оренди	20	267 402	-
Поточне зобов'язання з податку на прибуток		62 242	-
Відстрочене податкове зобов'язання	30	15 636	-
Інші зобов'язання	21	1 402 830	996 732
Субординований борг	22	488 145	489 656
Всього зобов'язань		43 547 322	41 659 069
Власний капітал			
Акціонерний капітал	24	3 294 492	3 294 492
Емісійний дохід		101 660	101 660
Резерв переоцінки основних засобів		474 735	484 116
Резерв переоцінки цінних паперів		(24 753)	69 293
Резервний фонд		1 475 430	1 475 430
Нерозподілений прибуток/ (непокритий збиток)		996 305	(620 266)
Всього власного капіталу		6 317 869	4 804 725
Всього зобов'язань та власного капіталу		49 865 191	46 463 794

Підписано від імені Правління 20 березня 2019 року

С.П. Черненко (Голова Правління)

І.О. Кожевин (Фінансовий директор)

О.О. Полещук (Головний бухгалтер)

ДОДАТОК В 4

Витяг з річних звітів ПУМБ

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Звіт про фінансовий стан на 31 грудня 2019 року

(у тисячах гривень)

	Прим.	2019 рік	2018 рік
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	9 671 645	9 040 607
Заборгованість інших банків	7	1 067 864	1 440 447
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	8	39 311	93 200
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	8	8 890 820	9 360 514
Кредити клієнтам	9	32 888 479	27 244 297
Інші активи	12	658 445	631 513
Основні засоби	10	1 583 991	1 415 623
Інвестиційна власність	10	94 309	71 876
Нематеріальні активи	10	279 641	320 632
Право користування активами	11	264 713	246 482
Всього активів		55 437 218	49 865 191
Зобов'язання			
Заборгованість перед Національним банком України	13	-	1 002
Заборгованість перед іншими банками	14	934 276	697 452
Кошти клієнтів	15	42 752 593	39 780 153
Випущені депозитні сертифікати	16	-	832 460
Зобов'язання з оренди	17	294 619	267 402
Поточне зобов'язання з податку на прибуток		140 298	62 242
Відстрочена податкове зобов'язання	27	26 433	15 636
Інші зобов'язання	18	2 221 622	1 402 830
Субординований борг	19	-	488 145
Всього зобов'язань		46 369 841	43 547 322
Власний капітал			
Акціонерний капітал	21	3 294 492	3 294 492
Емісійний дохід		101 660	101 660
Резерв переоцінки основних засобів		456 914	474 735
Резерв переоцінки цінних паперів		122 303	(24 753)
Резервний фонд		1 475 430	1 475 430
Нерозподілений прибуток		3 616 578	996 305
Всього власного капіталу		9 067 377	6 317 869
Всього зобов'язань та власного капіталу		55 437 218	49 865 191

Підписано від імені Правління 12 березня 2020 року

С.П. Черненко (Голова Правління)

К.О. Школяренко (Фінансовий директор)

О.О. Попещук (Головний бухгалтер)

Зміни у фінансовій звітності, за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року

З метою покращення презентації в звіті про фінансовий стан було виділено статтю Грошові кошти та їх еквіваленти, що включає залишки на кореспондентських рахунках та депозити «овернайт», розміщені в інших банках, депозитні сертифікати Національного банку України зі строком погашення до 1 робочого дня, грошові кошти в касі та в дорозі та кошти на рахунках в Національному банку України.

Раніше Грошові кошти в касі та в дорозі та Кошти на рахунках в Національному банку України були презентовані окремо в звіті про фінансовий стан. Водночас, залишки на кореспондентських рахунках і депозити «овернайт», розміщені в інших банках, та депозитні сертифікати Національного банку України зі строком погашення до 1 робочого дня були презентовані у складі Заборгованості інших банків та у складі Цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, відповідно.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК» Примітки до фінансової звітності за 2019 рік

(у тисячах гривень)

6. Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти включають:

	2019 рік	2018 рік
Грошові кошти в касі та в дорозі	2 444 292	1 943 482
Поточні рахунки та депозити «овернайт» в інших банках України	82 249	18 510
Поточні рахунки та депозити «овернайт» в інших банках інших країн	2 655 878	4 137 256
Поточні рахунки та депозити «овернайт» в інших банках інших країн – очікувані кредитні збитки	(380)	(1 987)
Поточний рахунок у Національному банку України	1 289 606	743 346
Депозитні сертифікати Національного банку України	3 200 000	2 200 000
Всього грошових коштів та їх еквівалентів	9 671 645	9 040 607

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до фінансової звітності за 2019 рік

(у тисячах гривень)

6. Грошові кошти та їх еквіваленти (продовження)

Нижче наведений аналіз поточних рахунків та депозитів «овернайт» в інших банках за кредитною якістю станом на 31 грудня 2019 року:

	Поточні рахунки та депозити «овернайт» в інших банках України	Поточні рахунки та депозити «овернайт» в інших банках інших країн	Всього
Стадія 1			
- з рейтингом від AA- до AA+	-	1 402 024	1 402 024
- з рейтингом від A- до A+	-	985 896	985 896
- з рейтингом від BBB- до BBB+	-	206 922	206 922
- з рейтингом від BB- до BB+	-	34	34
- з рейтингом від B- до B+	68 378	2 718	71 096
- без рейтингу	13 871	58 284	72 155
Всього	82 249	2 655 878	2 738 127
За винятком очікуваних кредитних збитків	-	(380)	(380)
Всього поточні рахунки та депозити «овернайт» в інших банках	82 249	2 655 498	2 737 747

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до фінансової звітності за 2019 рік

(у тисячах гривень)

7. Кошти в інших банках

	2019 рік	2018 рік
Нарахований процентний дохід на поточні рахунки та депозити «овернайт» в інших банках	-	31
Строкові депозити в інших банках, у тому числі:		
- у банках країн ОЕСР	900 440	1 395 474
- в українських банках	3 814	2 854
- в інших країнах	3 508	42 396
- договори «зворотного репо»	160 317	-
Всього строкових депозитів в інших банках	1 068 079	1 440 724
Мінус: очікувані кредитні збитки	(215)	(308)
Всього коштів в інших банках	1 067 864	1 440 447

8. Цінні папери

Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток

	2019 рік	2018 рік
Державні боргові цінні папери	39 311	93 200
Всього цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	39 311	93 200

Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід

	2019 рік	2018 рік
Державні боргові цінні папери	7 677 523	8 317 568
Депозитні сертифікати Національного банку України	1 206 240	1 008 313
Державні боргові цінні папери США	-	27 576
Всього боргових цінних паперів	8 883 763	9 353 457
у т. ч. нарахований процентний дохід	170 212	200 187
Акції	7 057	7 057
Всього цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	8 890 820	9 360 514

Заборгованість інших банків	7	1 486 374
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	8	70 599
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	8	18 384 105
Кредити клієнтам	9	37 573 208
Інші активи	12	935 366
Основні засоби	10	1 647 151
Інвестиційна власність	10	71 330
Нематеріальні активи	10	264 333
Право користування активами	11	294 432
Відстрочені податкові активи	25	2 218
Всього активів		75 263 954
Зобов'язання		
Заборгованість перед Національним банком України	13	4 200 554
Заборгованість перед іншими банками	14	1 356 654
Кошти клієнтів	15	57 515 262
Зобов'язання з оренди	16	328 639
Поточне зобов'язання з податку на прибуток		132 528
Відстрочене податкове зобов'язання	25	–
Інші зобов'язання	17	2 046 306
Всього зобов'язань		65 579 943
Власний капітал		
Акціонерний капітал	19	4 780 595
Емісійний дохід		101 660
Резерв переоцінки основних засобів		448 068
Резерв переоцінки цінних паперів		130 887
Резервний фонд		1 605 862
Нерозподілений прибуток		2 616 939
Всього власного капіталу		9 684 011
Всього зобов'язань та власного капіталу		75 263 954

Підписано від імені Правління 12 березня 2021 року

С.П. Черненко (Голова Правління)

К.О. Школяренко (Фінансовий директор)

ДОДАТОК В 5

Витяг з річних звітів ПУМБ

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Звіт про фінансові результати за 2018 рік

(у тисячах гривень)

	Прим.	2018 рік	2017 рік (перераховано)
Процентні доходи, розраховані з використанням ефективної процентної ставки	26	6 533 279	5 146 005
Інші процентні доходи		40 922	32 082
Процентні витрати	26	(2 451 479)	(2 153 448)
Чисті процентні доходи		4 122 722	3 024 639
Витрати на формування резерву під кредитні збитки	8, 9, 10, 13, 33	(455 305)	(1 156 679)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву під очікувані кредитні збитки		3 667 417	1 867 960
Комісійні доходи	27	1 988 679	1 643 649
Комісійні витрати	27	(483 180)	(459 645)
Чисті комісійні доходи		1 505 499	1 184 004
<i>Чисті прибутки/(збитки) від операцій з іноземними валютами:</i>			
- торгові операції		297 452	286 448
- курсові різниці		(47 926)	17 045
<i>Чисті збитки від цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток:</i>			
- торгові операції		(39)	(5)
- зміна справедливої вартості		(794)	(5 180)
<i>Чисті прибутки від цінних паперів, наявних для продажу:</i>			
- торгові операції		-	3 258
<i>Чисті прибутки від цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:</i>			
- торгові операції		21 382	-
Чистий (збиток)/прибуток від переоцінки інвестиційної власності	11	(449)	3 582
Чистий прибуток від похідних фінансових інструментів		137 184	82 303
Результат від реструктуризації іпотечних кредитів наданих фізичним особам в іноземній валюті	10	(2 564)	(5 524)
Доходи, які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		1 654	-
Результат від припинення визнання фінансових активів, оцінюваних за амортизованою собівартістю		(212)	-
Сторно резерву під зобов'язання, гарантії, акредитиви та інші збитки	33	-	3 475
Інші доходи	28	122 379	353 455
Операційний дохід		5 700 983	3 790 821
Операційні витрати	29	(3 369 555)	(2 906 786)
Прибуток до оподаткування		2 331 428	884 035
Витрати з податку на прибуток	30	(322 920)	(166 743)
Чистий прибуток за звітний період		2 008 508	717 292
Прибуток на акцію (виражений в гривнях на акцію)	36	140,22	50,08

Підписано від імені Правління 20 березня 2019 року

С.П. Черненко (Голова Правління)

І.О. Кожевин (Фінансовий директор)

О.О. Полещук (Головний бухгалтер)

ДОДАТОК В 6

Витяг з річних звітів ПУМБ

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Звіт про фінансові результати за 2019 рік

(у тисячах гривень)

	Прим.	2019 рік	2018 рік
Процентні доходи, розраховані з використанням ефективної процентної ставки	23	7 862 951	6 324 632
Інші процентні доходи		119 009	40 922
Процентні витрати	23	(2 491 187)	(2 451 479)
Чисті процентні доходи		5 290 773	3 914 075
Витрати на формування резерву під кредитні збитки	6, 7, 8, 9, 12, 30	(215 456)	(253 290)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву під очікувані кредитні збитки		5 075 317	3 660 785
Комісійні доходи	24	2 282 348	1 988 679
Комісійні витрати	24	(536 002)	(483 180)
Чисті комісійні доходи		1 746 344	1 505 499
<i>Чисті прибутки/(збитки) від операцій з іноземними валютами:</i>			
- торгові операції		254 849	297 452
- курсові різниці		75 020	(47 926)
<i>Чисті збитки від цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток:</i>			
- торгові операції		(1 221)	(39)
- зміна справедливої вартості		(2 256)	(794)
<i>Чисті прибутки від цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:</i>			
- торгові операції		8 347	21 382
Чистий прибуток/(збиток) від переоцінки інвестиційної власності	10	24 458	(449)
Чистий (збиток)/прибуток від похідних фінансових інструментів		(67 039)	137 184
Чисті прибутки від кредитів, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		2 555	-
Результат від реструктуризації іпотечних кредитів наданих фізичним особам в іноземній валюті		-	(2 564)
Доходи, які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		6 384	1 654
Результат від модифікації фінансових активів, яка не призводить до припинення визнання		(37 050)	6 632
Результат від припинення визнання фінансових активів		5 761	(212)
Результат від модифікації оренди		1 937	-
Інші доходи	25	164 847	122 379
Операційний дохід		7 258 253	5 700 983
Операційні витрати	26	(4 097 252)	(3 369 565)
Прибуток до оподаткування		3 161 001	2 331 428
Витрати з податку на прибуток	27	(557 284)	(322 920)
Чистий прибуток за рік		2 603 717	2 008 508
Прибуток на акцію (виражений в гривнях на акцію)	33	181,77	140,22

Підписано від імені Правління 12 березня 2020 року

С.П. Черненко (Голова Правління)

К.О. Школяренко (Фінансовий директор)

О.О. Полещук (Головний бухгалтер)

Примітки на стор. 6-76 є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності.

ДОДАТОК В 7
Витяг з річних звітів ПУМБ

Процентні витрати	21	(2 389 067)
Чисті процентні доходи		6 846 697
Результат від формування резерву під кредитні збитки		(1 113 289)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву під очікувані кредитні збитки		5 733 408
Комісійні доходи	22	2 418 276
Комісійні витрати	22	(742 224)
Чисті комісійні доходи		1 676 052
<i>Чисті прибутки від операцій з іноземними валютами:</i>		
- торгові операції		170 006
- курсові різниці		78 018
<i>Чисті збитки від цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток:</i>		
- торгові операції		(137)
- зміна справедливої вартості		(35)
<i>Чисті прибутки від цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:</i>		
- торгові операції		23 766
Чистий (збиток)/прибуток від переоцінки інвестиційної власності	10	(1 167)
Чистий прибуток/(збиток) від похідних фінансових інструментів		4 974
Чисті прибутки від кредитів, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		4 381
Доходи, які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		21 618
Результат від модифікації фінансових активів, яка не призводить до припинення визнання		(27 883)
Результат від припинення визнання фінансових активів		1 713
Інші доходи	23	135 511
Операційний дохід		7 820 225
Операційні витрати	24	(4 654 941)
Прибуток до оподаткування		3 165 284
Витрати з податку на прибуток	25	(557 191)
Чистий прибуток за звітний період		2 608 093
Прибуток на акцію (виражений в гривнях на акцію)	31	182,08

Підписано від імені Правління 12 березня 2021 року

С.П. Черненко (Голова Правління)

ДОДАТОК В 7

Витяг з річних звітів ПУМБ

23. Процентні доходи та витрати	2017 рік	2016 рік
Процентні доходи		
<i>Кредити клієнтам</i>		
- юридичні особи	2 647 297	3 251 971
- фізичні особи	1 367 016	1 099 209
Цінні папери, наявні для продажу	1 045 948	550 435
Кошти в інших банках	69 701	85 602
	5 129 962	4 987 217
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку	32 082	58 540
Всього процентних доходів	5 162 044	5 045 757
Процентні витрати		
<i>Фізичні особи</i>		
- строкові депозити	(850 308)	(1 285 214)
- поточні рахунки	(3 832)	(3 378)
<i>Юридичні особи</i>		
- строкові депозити	(450 635)	(417 654)
- поточні рахунки	(418 035)	(530 157)
Випущені єврооблігації	(359 666)	(556 757)
Субординований борг	(53 242)	(52 985)
Випущені депозитні сертифікати	(10 812)	(10 459)
Заборгованість перед іншими банками	(6 675)	(17 415)
Заборгованість перед Національним банком України	-	(39 065)
Інші позикові кошти	(243)	(397)
Всього процентних витрат	(2 153 448)	(2 913 481)
Чисті процентні доходи	3 008 596	2 132 276
26. Процентні доходи та витрати		
	2018 рік	2017 рік (перераховано)
Процентні доходи, розраховані з використанням ефективної процентної ставки		
<i>Кредити клієнтам</i>		
- юридичні особи	2 538 672	2 647 297
- фізичні особи	2 579 710	1 383 059
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	1 283 907	1 045 948
Кошти в інших банках	130 990	69 701
	6 533 279	5 146 005
Інші процентні доходи		
Фінансовий лізинг корпоративним клієнтам	10 182	-
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	30 740	32 082
Всього процентних доходів	6 574 201	5 178 087
Процентні витрати		
<i>Фізичні особи</i>		
- строкові депозити	(803 432)	(850 308)
- поточні рахунки	(8 308)	(3 832)
<i>Юридичні особи</i>		
- строкові депозити	(956 115)	(450 635)
- поточні рахунки	(439 769)	(418 035)
Випущені єврооблігації	(132 230)	(359 666)
Субординований борг	(52 832)	(53 242)
Випущені депозитні сертифікати	(3 002)	(10 812)
Заборгованість перед іншими банками	(10 543)	(6 675)
Заборгованість перед Національним банком України	(2)	-
Зобов'язання з оренди	(45 167)	-
Інші позикові кошти	(79)	(243)
Всього процентних витрат	(2 451 479)	(2 153 448)
Чисті процентні доходи	4 122 722	3 024 639

ДОДАТОК В 8

Витяг з річних звітів ПУМБ

23. Процентні доходи та витрати

	2019 рік	2018 рік
Процентні доходи, розраховані з використанням ефективної процентної ставки		
Кредити клієнтам	6 539 506	4 909 735
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, та депозитні сертифікати, класифіковані як грошові кошти та їх еквіваленти	1 020 740	1 283 907
Кошти в інших банках	102 705	130 990
	7 662 951	6 324 632
Інші процентні доходи		
Фінансовий лізинг корпоративним клієнтам	86 946	10 182
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	32 063	30 740
	7 781 960	6 365 554
Всього процентних доходів	7 781 960	6 365 554
Процентні витрати		
Строкові депозити	(1 762 097)	(1 759 547)
Поточні рахунки	(651 557)	(448 077)
Зобов'язання з оренди	(49 146)	(45 167)
Заборгованість перед іншими банками	(18 959)	(10 543)
Заборгованість перед Національним банком України	(5 371)	(2)
Субординований борг	(3 237)	(52 832)
Випущені депозитні сертифікати	(820)	(3 002)
Випущені єврооблігації	-	(132 230)
Інші позикові кошти	-	(79)
	(2 491 187)	(2 451 479)
Всього процентних витрат	(2 491 187)	(2 451 479)
Чисті процентні доходи	5 290 773	3 914 075

21. Процентні доходи та витрати

	2020 рік	2019 рік
Процентні доходи, розраховані з використанням ефективної процентної ставки		
Кредити клієнтам	7 654 045	6 539 506
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, та депозитні сертифікати, класифіковані як грошові кошти та їх еквіваленти	1 368 202	1 020 740
Кошти в інших банках	23 612	102 705
	9 045 859	7 662 951
Інші процентні доходи		
Фінансовий лізинг корпоративним клієнтам	186 835	86 946
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	3 070	32 063
	9 235 764	7 781 960
Всього процентних доходів	9 235 764	7 781 960
Процентні витрати		
Строкові депозити та ощадні рахунки	(1 713 194)	(1 762 097)
Поточні рахунки	(542 138)	(651 557)
Заборгованість перед Національним банком України	(71 242)	(5 371)
Зобов'язання з оренди	(38 516)	(49 146)
Заборгованість перед іншими банками	(23 965)	(18 959)
Випущені депозитні сертифікати	(12)	(820)
Субординований борг	-	(3 237)
	(2 389 067)	(2 491 187)
Всього процентних витрат	(2 389 067)	(2 491 187)
Чисті процентні доходи	6 846 697	5 290 773

ДОДАТОК В 9

Витяг з річних звітів ПУМБ

10. Кредити клієнтам

	2017 рік	2016 рік
Кредити корпоративним клієнтам	25 324 687	27 881 470
За вирахуванням резерву під знецінення кредитів	(5 501 375)	(6 557 846)
Всього кредитів корпоративним клієнтам за вирахуванням резерву під знецінення кредитів	19 823 312	21 323 624
Кредити фізичним особам		
Споживчі кредити	4 872 979	3 010 688
Іпотечне кредитування	1 163 980	2 827 481
Автокредитування	129 546	317 533
Інші кредити фізичним особам	1 750 951	1 168 831
За вирахуванням резерву під знецінення кредитів	(2 245 169)	(3 892 402)
Всього кредитів фізичним особам за вирахуванням резерву під знецінення кредитів	5 672 287	3 432 131
Всього кредитів клієнтам	25 495 599	24 755 755

Сума кредитів клієнтам до вирахування резерву під знецінення станом на 31 грудня 2017 року включає кредити з фіксованою процентною ставкою в сумі 33 179 728 тисяч гривень (на 31 грудня 2016 року – 34 432 811 тисяч гривень) та кредити з плаваючою процентною ставкою в сумі 62 415 тисяч гривень (на 31 грудня 2016 року – 773 192 тисячі гривень).

10. Кредити клієнтам

	2018 рік	2017 рік (перераховано)
Кредити корпоративним клієнтам	24 937 942	25 324 687
Фінансовий лізинг	116 410	–
Мінус: очікувані кредитні збитки	(6 146 422)	(5 501 375)
Всього кредитів корпоративним клієнтам за вирахуванням очікуваних кредитних збитків	18 907 930	19 823 312
Кредити фізичним особам		
Споживчі кредити	7 018 902	4 804 444
Іпотечне кредитування	1 002 623	1 163 980
Автокредитування	157 644	129 546
Інші кредити фізичним особам	3 383 048	1 750 951
Мінус: очікувані кредитні збитки	(3 225 850)	(2 245 169)
Всього кредитів фізичним особам за вирахуванням очікуваних кредитних збитків	8 336 367	5 603 752
Всього кредитів клієнтам	27 244 297	25 427 064

Кредити клієнтам на 31 грудня 2018 року включають кредити з фіксованою процентною ставкою валовою балансовою вартістю 35 326 828 тисяч гривень (на 31 грудня 2017 року – 33 111 193 тисячі гривень) та кредити з плаваючою процентною ставкою валовою балансовою вартістю 1 289 741 тисяч гривень (на 31 грудня 2017 року – 62 415 тисяч гривень).

ДОДАТОК В 10

Витяг з річних звітів ПУМБ

9. Кредити клієнтам

	2019 рік	2018 рік
Кредити корпоративним клієнтам	24 746 211	24 937 942
Фінансовий лізинг	611 334	116 410
Мінус: очікувані кредитні збитки	(4 159 463)	(6 146 422)
Всього кредитів корпоративним клієнтам за вирахуванням очікуваних кредитних збитків	21 198 082	18 907 930
Кредити фізичним особам		
Споживчі кредити	7 606 758	7 018 902
Кредитні картки та овердрафти	6 635 511	3 383 048
Іпотечне кредитування	803 516	1 002 623
Автокредитування	143 674	157 644
Мінус: очікувані кредитні збитки	(3 501 062)	(3 225 850)
Всього кредитів фізичним особам за вирахуванням очікуваних кредитних збитків	11 688 397	8 336 367
Всього кредитів клієнтам	32 886 479	27 244 297

9. Кредити клієнтам

	2020 рік	2019 рік
Кредити корпоративним клієнтам	25 382 599	24 746 211
Фінансовий лізинг	1 090 811	611 334
Мінус: очікувані кредитні збитки	(3 262 280)	(4 159 463)
Всього кредитів корпоративним клієнтам за вирахуванням очікуваних кредитних збитків	23 211 130	21 198 082
Кредити фізичним особам		
Споживчі кредити	7 418 717	7 606 758
Кредитні картки та овердрафти	9 036 847	6 635 511
Іпотечне кредитування	101 406	803 516
Автокредитування	1 723	143 674
Мінус: очікувані кредитні збитки	(2 196 615)	(3 501 062)
Всього кредитів фізичним особам за вирахуванням очікуваних кредитних збитків	14 362 078	11 688 397
Всього кредитів клієнтам	37 573 208	32 886 479

ДОДАТОК В 11

Витяг з річних звітів ПУМБ

10. Кредити клієнтам (продовження)

Концентрація кредитів клієнтам

Станом на 31 грудня 2018 року валова балансова вартість кредитів у розмірі 10 343 501 тисяча гривень, виданих 20 найбільшим позичальникам Банку, становила 28% кредитного портфелю до вирахування резервів (на 31 грудня 2017 року – сукупна сума кредитів у розмірі 12 833 634 тисячі гривень, виданих 20 найбільшим позичальникам Банку, становила 39% кредитного портфелю до вирахування резервів).

Нижче представлений кредитний портфель Банку в розрізі галузей економіки, кредитний ризик яких впливає на якість кредитів:

	2018 рік	2017 рік
Фізичні особи	11 562 217	7 848 921
Торгівля та агентські послуги	7 635 856	6 682 255
Харчова промисловість та сільське господарство	4 927 166	3 877 260
Будівництво та нерухомість	4 638 168	4 914 504
Машинобудування	2 713 861	2 413 628
Небанківські фінансові установи	1 141 198	1 394 675
Транспорт, послуги зв'язку та інфраструктура	824 512	208 707
Переробка деревини	685 095	767 816
Металургія	490 470	1 919 896
Гірничо-видобувна галузь та енергетика	364 184	1 663 142
Хімічна галузь	358 704	233 378
Інше	1 275 138	1 249 426
Всього кредитів клієнтам до вирахування резерву під очікувані кредитні збитки	36 616 569	33 173 608

Концентрація кредитів клієнтам

Станом на 31 грудня 2019 року валова балансова вартість кредитів у розмірі 9 437 473 тисячі гривень, виданих 20 найбільшим позичальникам Банку, становила 23% кредитного портфелю до вирахування резервів (на 31 грудня 2018 року – сукупна сума кредитів у розмірі 10 343 501 тисяча гривень, виданих 20 найбільшим позичальникам Банку, становила 28% кредитного портфелю до вирахування резервів).

Нижче представлений кредитний портфель Банку в розрізі галузей економіки, кредитний ризик яких впливає на якість кредитів:

	2019 рік	2018 рік
Фізичні особи	15 189 459	11 562 217
Торгівля та агентські послуги	6 535 228	6 929 481
Харчова промисловість та сільське господарство	5 192 702	4 484 051
Будівництво та нерухомість	3 792 145	5 293 495
Машинобудування	2 367 340	2 310 612
Небанківські фінансові установи	2 057 620	1 336 704
Гірничо-видобувна галузь та енергетика	1 927 966	959 522
Транспорт, послуги зв'язку та інфраструктура	1 729 027	1 176 033
Металургія	515 169	507 521
Переробка деревини	472 853	929 239
Хімічна галузь	374 082	360 739
Інше	393 413	766 955
Всього кредитів клієнтам до вирахування резерву під очікувані кредитні збитки	40 547 004	36 616 569

ДОДАТОК В 12

Витяг з річних звітів ПУМБ

9. Кредити клієнтам (продовження)

Концентрація кредитів клієнтам (продовження)

Концентрація кредитів клієнтам

Станом на 31 грудня 2020 року валова балансова вартість кредитів у розмірі 8 270 265 тисяч гривень, виданих 20 найбільшим позичальникам Банку, становила 19% кредитного портфелю до вирахування резервів (на 31 грудня 2019 року – сукупна сума кредитів у розмірі 9 437 473 тисячі гривень, виданих 20 найбільшим позичальникам Банку, становила 23% кредитного портфелю до вирахування резервів).

Нижче представлений кредитний портфель Банку в розрізі галузей економіки, кредитний ризик яких впливає на якість кредитів:

	2020 рік	2019 рік
Фізичні особи	16 558 693	15 189 459
Торгівля та агентські послуги	8 294 857	6 535 228
Харчова промисловість та сільське господарство	5 926 189	5 192 702
Машинобудування	2 728 667	2 367 340
Гірничо-видобувна галузь та енергетика	2 663 172	1 927 966
Транспорт, послуги зв'язку та інфраструктура	1 973 725	1 729 027
Будівництво та нерухомість	1 244 517	3 792 145
Небанківські фінансові установи	944 513	2 057 620
Металургія	653 523	515 169
Переробка деревини	513 212	472 853
Хімічна галузь	423 475	374 082
Інше	1 107 560	393 413
Всього кредитів клієнтам до вирахування резерву під очікувані кредитні збитки	43 032 103	40 547 004

**ЗВО «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»
Кафедра управління та адміністрування**

ВІДГУК

**на кваліфікаційну роботу на здобуття освітнього ступеня магістр
студентки факультету суспільних і прикладних наук
спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

Куцої Анастасії Дмитрівни

**на тему: «Впровадження нових видів банківських продуктів і послуг та їх роль у
формуванні доходів банку»**

Актуальність теми: Задля успішного ведення банківського бізнесу важливо своєчасно реагувати на зміни та приймати ефективні управлінські рішення щодо розвитку банківської діяльності, зокрема впровадження нових видів банківських продуктів та послуг. Від впровадження нових банківських продуктів та послуг, в звичних умовах, очікується позитивний вплив на формування доходної частини банківської діяльності. Однак, дана робота присвячена вивченню механізму та необхідності впровадження нових видів банківських продуктів та послуг в умовах війни.

Самостійні розробки і пропозиції автора: Під час виконання наукової роботи студентка вивчала роботу банківської установи КБ АТ «ПУМБ» в умовах воєнного стану та активних бойових дій, як фізично пошкодили відділення банку. Проте необхідність впровадження нових видів банківських продуктів та послуг залишалася актуальною. Дослідження проведене студенткою дозволило виділити стратегічні напрямки застосування нових видів банківських продуктів та послуг щодо підтримки соціально-економічного становища України в умовах повномасштабної війни.

Практичне значення роботи: Банківський бізнес України, в останні роки, є найбільш чутливим до змін та готовим до нововведень, що потребує детального вивчення можливих сценаріїв розвитку. Проведений аналіз та пропозиції особливостей впровадження нових банківських продуктів та послуг у роботу комерційного банку, студенткою в рамках виконання кваліфікаційної роботи, важливо використовувати у практичній діяльності інших банків та при підготовці фахівців за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Зауваження: При виконанні кваліфікаційної роботи загальні вимоги до оформлення тексту витримано, однак, деякі неточності є в рамках етики цитування. В другому розділі дослідження впровадження банківських продуктів та послуг у діяльності комерційного банку зосереджено і основному на аналізі механізму впровадження та необхідності нових банківських продуктів і послуг в умовах війни, однак, важливо також відобразити тред їх впливу на формування доходної частини банку. Відповідність логічної побудови дослідження децю порушено автором, однак, системність викладеного матеріалу та зв'язок заходів, що пропонуються для вирішення задач роботи кваліфікаційну роботу цілісною.

Загальний висновок: Студентка вміло поєднує теоретичні надбання з практикою, висвітлює і обґрунтовує власні наукові судження, аналізує отримані результати. Студентка Куца А.Д. за виконану кваліфікаційну наукову роботу з врахуванням дотримання принципів академічно добросовісності заслуговує оцінку «добре», що відповідає вимогам на здобуття освітнього ступеня «магістр» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Науковий керівник: к.е.н. Гребенюк Н.В., доцент кафедри
(прізвище, ініціали, вчений ступінь, посада)

«31» січня 2023 р.

(підпис)

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу на здобуття освітнього ступеня магістр
студента факультету суспільних і прикладних наук
спеціальність «Фінанси, банківська, справа та страхування»

Громка Володимира Ярославовича

на тему: «Система банкрутства в умовах антикризового управління
підприємством»

Актуальність теми дослідження: На сучасному етапі економічного розвитку постає проблема управління фінансово нестабільними підприємствами. Для успішного управління і виходу підприємств з фінансової кризи необхідна ефективна система антикризового управління, яка має в своєму розпорядженні механізми фінансової стабілізації тому тема кваліфікаційної роботи Громка Володимира Ярославовича є надзвичайно важливою та актуальною.

Наявність самостійних розробок автора: Оцінка змісту та структури роботи дає можливість стверджувати, що поставлена мета та завдання дослідження реалізовані. Текстовий виклад кваліфікаційної роботи відображає фаховий рівень підготовки. Під час дослідження розкриті та обґрунтовані пропозиції, що забезпечують вирішення науково-прикладного завдання – розробки й упровадження відповідних антикризових заходів, які дозволяють подолати кризу, відновити ліквідність та платоспроможність і запобігти процедурі банкрутства й ліквідації підприємства.

Практична цінність розроблених питань: В процесі вирішення поставлених завдань використано метод порівняльних характеристик і методи аналізу та синтезу – при дослідженні фінансового результату за галузями економіки України та процесу формування фінансових ресурсів підприємств.

Зауваження: Оцінюючи позитивно пропоновану до захисту роботу слід звернути увагу на терміновість реагування на окремі кризові явища в діяльності підприємства.

Загальний висновок: В цілому кваліфікаційна робота є завершеним дослідженням, відповідає вимогам, які ставляться до виконання робіт такого рівня, має практичну цінність та заслуговує відмінної оцінки.

Рецензент:

Заступник директора ТОВ
«Будівельне підприємство «ЕСПО»

Романюк С.В.

«3» 02 2023 р.

метадані

Заголовок

ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ВИДІВ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ І ПОСЛУГ ТА ЇХ РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ДОХОДІВ БАНКУ

Автор Науковий керівник

Куца Н. кандидат економічних наук Надія Гребенюк

підрозділ

King Danylo University

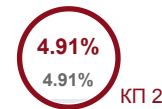
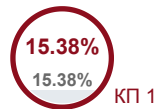
Перелік можливих спроб маніпуляцій з текстом

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про **МОЖЛИВІ** маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		23
Інтервали		0
Мікропробіли		153
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		185

Обсяг знайдених подібностей

Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

18376

Кількість слів

140348

Кількість символів

Подібності за списком джерел

Прокручіть список та аналізуйте, особливо, фрагменти, які перевищують КП 2 (позначено жирним шрифтом). Скористайтеся посиланням "Позначити фрагмент" та перегляньте, чи є вони короткими фразами, розкиданими в документі (випадкові схожості), численними короткими фразами поруч з іншими (мозаїчний плагіат) або великими фрагментами без зазначення джерела (прямий плагіат).

10 найдовших фраз

Колір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/30180/3/dyplom_Shymyska_I_2019.pdf	87	0.47 %
2	http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/30180/3/dyplom_Shymyska_I_2019.pdf	87	0.47 %
3	https://kodeksy.com.ua/pro_banki_i_bankivs_ku_diyal_nist/statja-47.htm	60	0.33 %
4	https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1693/1628/	57	0.31 %
5	http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/30180/3/dyplom_Shymyska_I_2019.pdf	47	0.26 %
6	http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/30180/3/dyplom_Shymyska_I_2019.pdf	44	0.24 %
7	http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/30180/3/dyplom_Shymyska_I_2019.pdf	37	0.20 %

8	http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/30180/3/dyplom_Shymyska_I_2019.pdf	36	0.20 %
9	https://knowledge.allbest.ru/bank/3c0b65635a3ac78b4d43b88521306d36_0.html	35	0.19 %
10	http://www.crediteurope.com.ua/assets/uploads/docs/legal/Ustanovchi/Regulation_On_Supervisory_Board_2022.pdf	32	0.17 %

з бази даних RefBooks (0.09 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
джерело: Paperity			
1	The Payment Card Fraud: Current Realities and Prevention Measures Kotsiuba Olena V.,Kolodiziev Oleh M.;	16 (1)	0.09 %

з домашньої бази даних (0.00 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
------------------	-----------	--	--

з програми обміну базами даних (0.25 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	EKE_2022-2023_Захарків-Х-Р-ЕкеМ-21с.docx 12/20/2022 The Ivan Franko National University (Економічний факультет)	15 (2)	0.08 %
2	Розробка обліково-аналітичного інструментарію оцінки ефективності діяльності банку 1/17/2018 Kharkiv National University of Economics named after S.Kuznets (KNUE) (KNUE)	8 (1)	0.04 %
3	Diplom_Pashul_Angelika_2021.pdf 5/24/2021 V. N. Karazin Kharkiv National University (KGNU) (Факультет МЕВ та ТБ - кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії)	7 (1)	0.04 %
4	Алексієнко.doc 1/16/2018 Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU (кафедра корпоративних фінансів і контролінгу)	6 (1)	0.03 %
5	Формування технології обліку та аналізу операцій банку з цінними паперами 1/23/2018 Kharkiv National University of Economics named after S.Kuznets (KNUE) (KNUE)	5 (1)	0.03 %
6	Формування технології обліку, аналізу та аудиту депозитних операцій банку 1/23/2018 Kharkiv National University of Economics named after S.Kuznets (KNUE) (KNUE)	5 (1)	0.03 %

з Інтернету (15.04 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ДЖЕРЕЛО URL	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/30180/3/dyplom_Shymyska_I_2019.pdf	1203 (81)	6.55 %
2	https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1693/1628/	293 (20)	1.59 %
3	https://about.pumb.ua/management/management_body	158 (13)	0.86 %

4	https://kodeksy.com.ua/pro_banki_i_bankivs_ku_diyal_nist/statja-47.htm	112 (4)	0.61 %
5	http://www.crediteurope.com.ua/assets/uploads/docs/legal/Ustanovchi/Regulation_On_Supervisory_Board_2022.pdf	103 (7)	0.56 %
6	https://about.pumb.ua/content/cmsfile/ua/%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C_ifrs_fs%202019_ukr.pdf	99 (9)	0.54 %
7	https://www.sud.ua/uk/news/ukraine/257651-vse-sistemno-vazhnye-banki-obedinilis-dlya-sozdaniya-obschey-bankovskoy-seti-power-banking	54 (3)	0.29 %
8	http://antibotan.com/file.html?work_id=526479	52 (3)	0.28 %
9	https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/download/35/23/	43 (2)	0.23 %
10	https://mycredit.in.ua/uk/news/power-banking-banki-yaki-pratsyuyut-blek-aut	41 (3)	0.22 %
11	https://forinsurer.com/rating-banks/about	40 (6)	0.22 %
12	http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2017/2017-econ-3.pdf	39 (2)	0.21 %
13	https://dspace.dsau.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/2858/1/Marketing%202019.pdf	35 (3)	0.19 %
14	https://knowledge.allbest.ru/bank/3c0b65635a3ac78b4d43b88521306d36_0.html	35 (1)	0.19 %
15	http://savostin.pro/wp-content/uploads/2012/01/finansovaya_otchetnost_i_auditorskij_otchet_za_2010_god_.pdf	34 (4)	0.19 %
16	https://www.asviobank.ua/tl_files/about/statut2019.pdf	33 (5)	0.18 %
17	https://www.asviobank.ua/tl_files/about/zag_zbory_n.pdf	32 (3)	0.17 %
18	https://cibs.ubs.edu.ua/wp-content/uploads/2016/07/zbirka_tez_st_22042015.pdf	30 (1)	0.16 %
19	https://eaf.nmu.org.ua/ua/pro_kaf/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%20%D0%A2%D0%B5%D0%BE%D1%80_%D1%8F%20%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BB%20%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D1%83%D0%B2%20_%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2_%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3.%202019%20.pdf	29 (3)	0.16 %
20	http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/34115/1/2_%D0%A4%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%BE-%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%B8%20%D1%82%D0%B0%20%D1%96%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97.pdf	25 (3)	0.14 %
21	http://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/04/dis_pryimak.pdf	23 (1)	0.13 %
22	http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6896/1/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0%20%D0%9A.%D0%92.%20%D0%9E%D1%86%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B0%20%D0%B5%D1%84%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96.pdf	21 (2)	0.11 %
23	https://knigi.studio/delo-ukrainyi-bankovskoe/27analiz-marketingovih-mojlivostey-novogo-77304.html	19 (1)	0.10 %
24	https://cibs.ubs.edu.ua/wp-content/uploads/2016/12/Kruhlyi_stil_08122016.pdf	18 (2)	0.10 %
25	https://www.otpbank.com.ua/upload/medialibrary/51e/2018in.pdf	18 (2)	0.10 %
26	https://nam.kiev.ua/files/tesis/dyss-kiseliov.pdf	16 (2)	0.09 %

27	http://bses.in.ua/journals/2018/30_2_2018.pdf	16 (2)	0.09 %
28	https://zp.edu.ua/naukovi-roboty-studentiv-kafedry-finansiv-bankivskoyi-spravy-ta-strahuvannya-2016-2019rr	14 (2)	0.08 %
29	http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/34926/2/FMZKPNES_2021_Liubinska_O-Introduction_of_new_types_108-109.pdf	14 (2)	0.08 %
30	https://topref.ru/referat/2516.html	14 (2)	0.08 %
31	https://bank34.ua/upload/Rada_2021.pdf	13 (1)	0.07 %
32	https://bank.com.ua/uploads/5/27711-polozenna_pro_nagladovu_radu.pdf	13 (2)	0.07 %
33	https://helpiks.org/8-2495.html	12 (2)	0.07 %
34	https://revolution.allbest.ru/marketing/00250441_0.html	12 (1)	0.07 %
35	https://www.spfu.gov.ua/userfiles/files/kod_b.pdf	10 (1)	0.05 %
36	https://www.aval.ua/storage/files/protokol-zb-56-richnih-zagalnih-zboriv-akcioneriv.pdf	9 (1)	0.05 %
37	https://9lib.org/document/y960pevr-%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%BE%D0%BF%D1%96%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%BD%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%82-%D0%BD%D0%B0%D0%B9%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D0%BE%D1%8F%D1%81%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0-%D0%B2%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96-%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96.html	8 (1)	0.04 %
38	https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/386301	7 (1)	0.04 %
39	https://www.zemcap.com/images/uploaded/sys_media_doc/doc_5ee12be5d89ac6995500cfb08de12fa2.pdf	6 (1)	0.03 %
40	http://bses.in.ua/journals/2018/30_2_2018/18.pdf	6 (1)	0.03 %
41	https://jurliga.ligazakon.net/news/216299_v-ukran-stvoreno-splnu-bankvsku-merezhu-yaka-pratsyuvatime-navt-v-umovakh-blekautu	5 (1)	0.03 %

Список прийнятих фрагментів (немає прийнятих фрагментів)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР

ЗМІСТ

КІЛЬКІСТЬ ОДНАКОВИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)